

DOLARY DO POLSKI

TRADING COMPANY (CANADA) LTD.

PRZYJMUJE ZLECENIA I WPLATY NA KONTA WALUTOWE
W POLSKICH BANKACH

OPROCENTOWANIE OD 4 DO 10% - ODSETKI WOLNE OD PODATKU

PRZEKAZ TELEGRAFICZNY ZAPEWNI SZYBKĄ REALIZACJĘ ZLECENIA

SKARB PAŃSTWA POLSKIEGO ODPOWIADA ZA WKŁADY
I DEPOZYTY UMIESZCZONE W POLSKICH BANKACH.

WKŁADY NA KONTACH OBJĘTE SĄ ŚCISŁĄ TAJEMNICĄ BANKOWĄ

PRZYJMUJEMY RÓWNIEŻ ZLECENIA NA:

• PRZEKAZY GOTÓWKI - dolary kanadyjskie i amerykańskie

• BONY TOWAROWE PEKAO

INFORMACJI UDZIELAJĄ I ZLECENIA PRZYJMUJĄ:

PEKAO TRADING CO. (CANADA) LTD.

1610 BLOOR ST. W., TORONTO, ONTARIO M6P 1A7

TEL. (416) 588 - 1414

lub UPOWAŻNIENI DEALERZY PEKAO

NUMBER 110 • DECEMBER 14, 1989

\$1.25

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

HISTORYCZNE PRZYSPIESZENIE

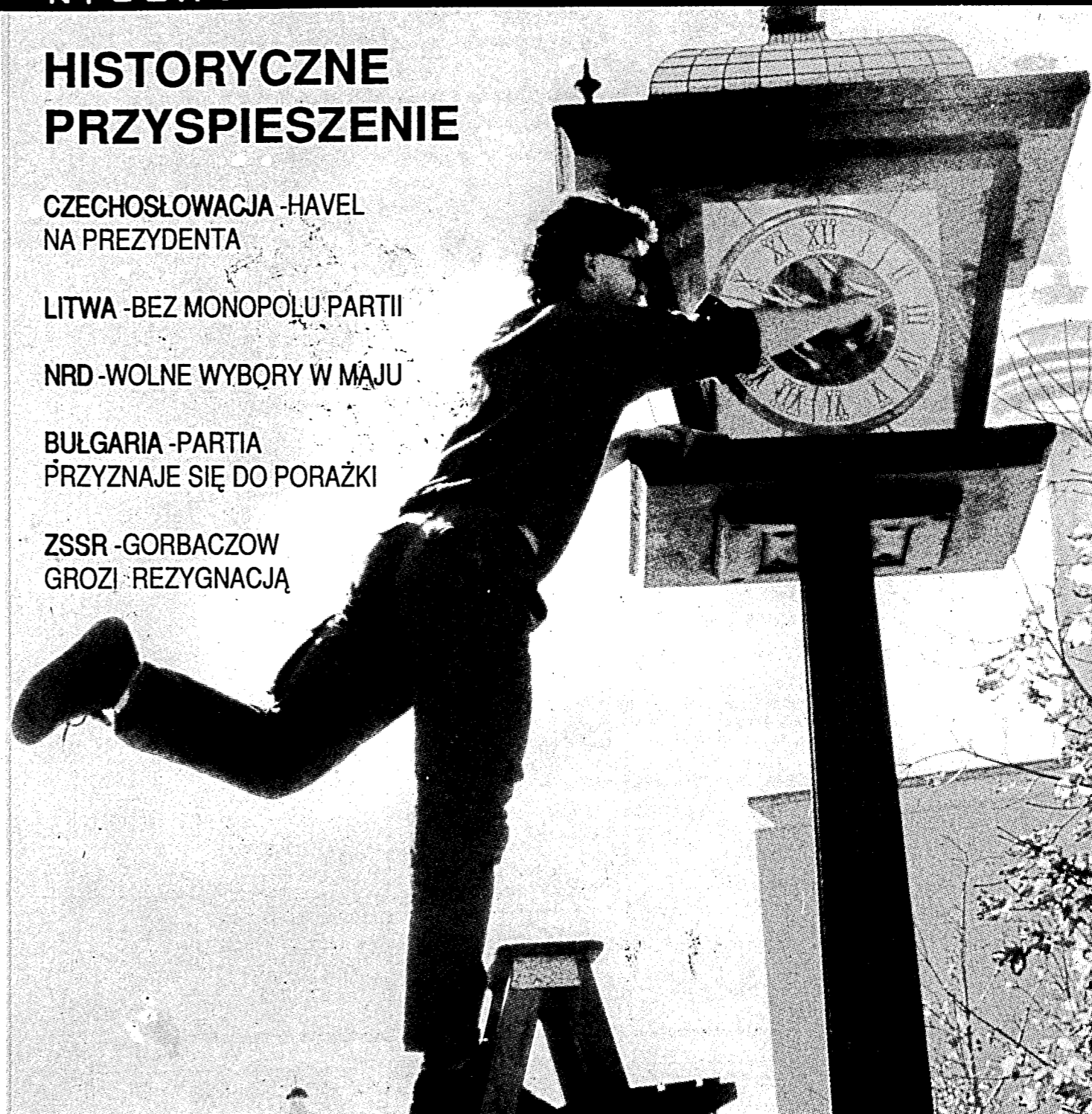
CZECHOSŁOWACJA - HAVEL
NA PREZYDENTA

LITWA - BEZ MONOPOLU PARTII

NRD - WOLNE WYBORY W MAJU

BULGARIA - PARTIA
PRYZNAJE SIĘ DO PORAŻKI

ZSSR - GORBACZOW
GROZI REZYGNACJĄ

PACZKI DO POLSKI

NAJLEPIEJ PRZEZ

215 RONCESVALLES AVE, TORONTO, ONT.

TEL 537-7914

7370 BRAMALEA RD. UNIT 10, MISSISSAUGA, ONT

TEL 677-4527

PACZKI MORSKIE • PACZKI LOTNICZE

- OWOCE CYTRUSOWE
- PRZEKAZY NA KONTA
- WĘGIEL
- GOTÓWKA DO RĄK
- PACZKI ŻYWNOŚCIOWE
- SAMOCHODY
- MASZYNY ROLNICZE
- SPRZĘT GOSPODARSTWA DOMOWEGO

ODBIERAMY PACZKI Z DOMÓW

UWAGA BRAMPTON I OKOLICE

lokalny przedstawiciel

POLIMEX

VIDEO-POL

51 MC MURCHY AVE. S.

BRAMPTON, ONT. tel 796-0175

ŚWIĘTA JUŻ BLISKO!

Ania i Wojtek Budziak
ZAPRASZAJĄ
do nowo otwartego sklepu z upominkami
w sercu Mississauga
(Huronario i Dundas)

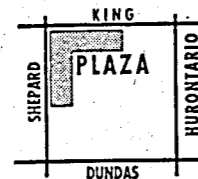

- atrakcyjne wyroby ze szkła importowane z Europy
- modna biżuteria ze srebra, bursztynu oraz skóry
- plater, świeczniki, kwiaty z jedwabiu
- zestawy z upominkami na specjalne okazje
- duży wybór ramek do zdjęć

MILA, KULTURALNA OBSŁUGA
KONKURENCYJNE CENY

KING SHEPARD PLAZA
2560 SHEPARD AVE.,
MISSISSAUGA

TEL. 949-1106

FANTASTYCZNY APARAT FOTOGRAFICZNY DO ZDJĘĆ TRÓJWYMIAROWYCH

Niezwykły efekt: głębia, realizm, kolor widoczne gołym okiem przy zastosowaniu normalnego 35 mm filmu
- prostota w obsłudze - cena bardzo realna
- wspaniała okazja do zarobku na dowolny etat (komisowe + bonusy)

Potrzebni dystrybutorzy od zaraz.
TEL. (416) 252-0277

gervais art & design

- portrety - pastel, olej
- perspektywy architektoniczne
- projekty obiektów, wnętrz, rozbudowy

GERWAZY PALUSZKIEWICZ Ph.D.
TEL. (416) 446 - 0068

U W A G A
NUMER
ŚWIĄTECZNY
CIEKAWY,
W BOGATEJ
SZACIE,
UKAŻE SIĘ,
JAK ZWYKLE,
W CZWARTEK
(21 grudnia).
KOLEJNY
NUMER
ECHA -
W NOWYM
ROKU!
W CZWARTEK
4 STYCZNIA

PIGULKI PCAG

13 GRUDNIA - rocznica ogłoszenia stanu wojennego. Złowroga data. Trzeba było dziewięciu długich lat, aby Historia olbrzymią spiralą wróciła do punktu, z którego wyszła w sierpniu 1980 roku. Dziewięć lat zmagania, protestów, represji, cierpień. Osiem lat wyniszczającej kraj gospodarki i katastrofalnie obsuwającej się stopy życiowej. Jaruzelski z miną harcerzyka-patrioty utrzymuje, że ogłoszenie stanu wojennego było konieczne, bo... i tu następują zawołane aluzje do możliwości interwencji przez Wielkiego Brata. Czy mówi prawdę? Może, za ileś tam lat, kiedy historycy będą badać archiwa kremłowskie, prawda wyjdzie na wierzch. Obecnie możemy tylko snuć domysły i przypuszczenia. Chyba jednak Jaruzelski miał inne, mniej radykalne możliwości uniknięcia interwencji. Być może spodziewał się, że przez stan wojenny uciszy naród polski raz na zawsze, radykalnie. Jak widzimy, przeliczył się kolosalnie. Po ośmiu latach musiał zmienić taktykę, przestać wywijać szabelką i zacząć rozmowy i negocjacje - może niezupełnie uczciwie, ale dużo uczciwiej niż w 1980 roku. A zatem, czy z perspektywy 8 lat, stan wojenny był wydarzeniem, które zatrzymało, a nawet cofnęło bieg historii i

opóźniło nadejście wydarzeń z roku 1989? Niezupełnie. Klęska stanu wojennego była lekcją i ostrzeżeniem dla komunistów węgierskich, niemieckich, czeskich, a nawet bułgarskich, że siła niczego nie osiągną i że lepiej dojść do porozumienia póki czas. Kto wie, czy gdyby nie wypadki w Polsce, nie mielibyśmy kolejnych stanów wojennych w innych demoludach. Stwierdzenie, że stan wojenny był katalizatorem przemian i pośrednio przyspieszył proces demokratyzacji w Europie Wschodniej jest, być może prawdziwe, ale nie przywróci życia górnikom z kopalni "Wujek", księdzu Popiełuszcze i innym ofiarom terroru Jaruzelskiego. POMOC POLSCE. Przypominamy o zbiorce pieniędzy zainicjowanej przez PCAG i "ECHO". Czeka z datkami na doraźne potrzeby rządu premiera Tadeusza Mazowieckiego należy wystawić na PCAG i przesyłać na adres PCAG (patrz niżej) lub do Redakcji "ECHA". Imienne podziękowania będą ogłaszane w "ECHU".

Redagują z ramienia Polish Canadian Action Group, Anna i Stanisław Dubisky, tel. 925-8128. P.O.Box 55, Station "V", Toronto M6R 3A4.

BIURO PODRÓŻY

SAVE-O-WAY
OVERSEAS SERVICES
A division of 547319 Ontario Ltd.

WORLD WIDE TRAVEL
331 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ont. Canada M6R 2M8
Tel. (416) 532-3042, 532-3794

Godziny otwarcia: od poniedziałku do czwartku: 10-18

piątki: 10-19, soboty: 10-16

720 Burnhamthorpe Rd. W., Mississauga, Ont. L5C 2R9
Tel. (416) 896-2832, FAX: 278-5993

Godziny otwarcia: poniedziałek-piątek: 11-19, sobota: 10-16

BONUS

Każdy klient,
kupujący bilet lotniczy o wartości powyżej \$500 może wysłać bezpłatnie paczkę morską o wadze do 10 kg do Polski lub innego kraju na świecie!

SAVE-O-WAY JAKO AUTORYZOWANY PRZEDSTAWICIEL PEKAO WYSYŁA SPRAWNIE PIENIĄDZE NA KONTA, OWOCE CYTRUSOWE, LEKARSTWA, PACZKI ŻYWOŚCIOWE, SAMOCHODY, MASZYNY ROLNICZE, ITP.

- ☆ BILETY LOTNICZE DO POLSKI I INNYCH KRAJÓW
- ☆ PRZELOTY CZARTEROWE DO POLSKI SAMOLOTAMI LOT
- ☆ ZAPROSZENIA I NAJTAŃSZE UBEZPIECZENIA DLA OSÓB ODWIEDZAJĄCYCH KANADĘ
- ☆ KUPONY ORBISU I PRZYGOTOWANIE DOKUMENTÓW PODRÓŻY
- ☆ SŁONECZNE WAKACJE W CIEPŁYCH KRAJACH

PACZKI DO POLSKI

LISTA TERENOWYCH PRZEDSTAWICIELI SAVE-O-WAY

Scarborough, Ont. Stan's Meat Products & Deli 2357 Eglinton Ave. E. (Kennedy Plaza) Tel. 757-5752	Thunder Bay, Ont. Frank Customs 519 Simson St. Tel. 622-3885	Oshawa, Ont. Barbara Rzeźniczek 869 Capri Cres. Tel. 576-6725	St. Catharines, Ont. St. Joseph's Bakery 53 Facer St. Tel. 937-4411
Brantford, Ont. Polonaise Deli 24 Dalhousie St. Tel. 753-7550	Hamilton, Ont. Save-O-Way 747 Barton St. E. Tel. 545-6788	Kitchener, Ont. Kazan Overseas Parcels 83 Shanley St. Tel. 743-7653	Woodstock, Ont. Holly Cross Church 169 Ingersoll Rd. Tel. 539-1050
Sault Ste Marie, Ont. Edward Glowik 324 Whitrey Ave. Tel. (705) 253-7240	Delhi, Ont. Aleksander Bożek R.R. 1, Delhi Tel. 582-1058	London, Ont., Jerzy Kostrzewa 740 Kippislane, apt. 802, Tel. 673-5660	London, Ont. Balaton Travel 205 Wellington St. Tel. 672-6390

POLMAR TRAVEL INC.
3615 DIXIE RD. UNIT 11
Mississauga Ont. L4Y-4H4
Tel. 238-6683
Fax 238-6763

JEDYNIENIE SAVE-O-WAY WYSYŁA CO TYDZIEŃ KONTENERY Z PACZKAMI DO POLSKI

ECHO

NIEZALEŻNY TYGODNIK POLSKI

WYDAWCY: Grażyna i Zbigniew Farmus

redaktor naczelny: Grażyna Farmus

REDAKTORZY:

Zbigniew Farmus - Świat, Kanada
Wiesława Czapińska - Polska
Leszek Szaruga - Z dystansu
Rafał Marszałek - Listy z Piasków
Karolina Jankowska - Czytane między ...
Lektury nieobojętne
dr Zofia Bończa - Poradnia zaufania
dr Krzysztof Ostaszewski - Pokochać kapitalizm
dr Lidia Dobosz - Zdrowie
Halina Baranowska - Życie nie umierać
Ewa Rewkowska - Echo poleca, brydż
Elżbieta Wojska - Polak nie zginie

WSPÓLPRACUJĄ:

prof. dr Ewa Brantley
dr Tadeusz Prus
Wacław Liebert
Adam Tomaszewski
Iwona Majewska
Wojciech Wojnarowicz
Janusz Pietrus
S.Cech
Krzysztof Krzysztoforski
Andrzej Stawicki
Nina Geysztor-Zawirska
Maciej Kurowicki
Bogusław Rzepecki
Lech Jamka (RFN)
Marek Gaszyński (Polska)
Jan Rulewski (Polska)
Andrzej Kobos
Serwis własny z Polski, IPNS, Dementi, IPA
Typesetting: Olimpia Orlewicz

SPIS TREŚCI

	Naszym zdaniem.....	2
	Świat	4
	Kanada	6
	Polska	8
W.J.Korwin-Gosiewski	Sejm wielkich nadziei - refleksje historyczne ..	14
	Parafialny program święteczny	15
	Canada-Poland Business Council	16
	Kanada w żałobie	17
A.S.Dubiscy	Lwów (Podróże kształcą)	18
	Echo poleca	19
M.Ciesielczyk	KGB - jak działa dezinformacja	20
	Sport	22
	Białe szaleństwo	24
M.Muran G.Farmus	Ucieczka	25
	Weź się w garść	26
	Ę - A	27
	Horoskop	28
	Kalendarium	29
	Krzyżówka	30
H.Baranowska E.Wolska L.Dobosz	Życie nie umierać	31
	Polak nie zginie	32
	Zdrowie - Akupunktura	33
G. Vanderhaeghe Tłum. A.Żurek	Opadający człowiek....	34
	Z tomu "Man Descending"	
OKŁADKA I: Zdjęcie: A.Stawicki	Zmiana czasu	1

ADRES: 51A Thistle Down Blvd. Rexdale, Ont. M9V 4A6, Canada
POCZTOWY: TEL. (416) 747-6034, FAX: (416) 748 8046
ADVERTISMENT: \$7 per column, Special: minimum 3 months' display (12 issues) 1 col. 1 1/2 inch \$75.00, 2 col. - 1 1/2 inches \$ 150.00, 2 col. - 3 inches: \$ 290.00, photo extra \$ 5.00, Full page \$ 500.00, half page \$250.00,
JOB ADS FREE
SUBSCRIPTION: półroczna \$ 25.00, roczna \$ 50.00, dla nowo przybyłych bezpłatnych 12 numerów,
PRENUMERATA: zagraniczna półroczna 25.00 \$US, roczna 50.00 \$US, lotnicza 100% więcej.

TRAGICZNE SKUTKI SENACKIEJ POMYŁKI

O amnestii szerokiej i wspaniałomyślnej mówiło się w Polsce od dłuższego czasu. Miała naprawić krzywdy stosowania prawa represyjnego, miała pomóc wielu ludziom w rozpoczęciu nowego życia. Byli również przeciwnicy amnestii. Oni wysuwali swoje racje. Wiele ludzi bało się takiego obrotu sprawy. Wyjścia na wolność recydywistów, gwałcicieli, włamywaczy, chociaż.... Nie wszyscy zdawali sobie sprawę z tego, że nie chodzi o takie nagłe wyjścia, a o złagodzenie kar. O danie ludziom nadziei. Te nadzieje - co tu dużo mówić - rozbuchano w sposób nieobliczalny. Ktoś nieodpowiedzialny mówił nawet o tym, że realizacja ustaleń amnestyjnych musi być zakończona do Bożego Narodzenia. Nonsens. Taki akt łaski musi być przecież zgodny z prawem i wymaga czasu.

Sejm projekt amnestii przedstawił Senatowi. Ten z kolei dodał własną interpretację. Właśnie owych recydywistów, a także tych, którzy spowodowali wypadki po pijanemu i tych, którzy się włamywali. Szóstego grudnia Sejm poprawki Senatowi odrzucił. Rozczarowanie więźniów - tych, co na dobrodziejstwo amnestii liczyli było straszliwe. Siedmiu zabitych, kilkunastu rannych, ogromne straty materiałowe. Bunt w zakładach karnych wybuchł natychmiast po ogłoszeniu wyniku głosowania w Sejmie.

Swoją drogą ciarki po grzbiecie chodziły, gdy jedna z posełek mówiła o tym, że poprawek nie można uchwalić, bo co zrobimy z ludźmi wychodzącymi na wolność, dla których nie ma mieszkań, miejsc pracy itp. A więc to ma być sprawiedliwość? Ci, co znają polskie zakłady karne wiedzą jaką pełnią one rolę. Jaką są szkołą demoralizacji, deprawacji i zbrodni.

A więc bunt wybuchł. Najbardziej dramatyczny przebieg miał on w Czarnem. Po obejrzeniu relacji w TV półtora tysiąca recydywistów podpaliło kilka pawilonów i magazyny. Starcia trwały

całą noc i dzień następny. Półtora tysiąca mężczyzn straciło nadzieję. Jakże nieodpowiedzialni byli ci, którzy im ją na krótko dali. Myślę, że to co stało się w Czarnem da wielu ludziom dużo do myślenia i być może obudzi sumienia tych, którzy chcą zdobyć popularność za wszelką cenę. 8 grudnia w trybie nagłym zebrało się Prezydium Rządu. Wyrażono zgodę na użycie środków specjalnych. Oddziały specjalne - ale bez broni palnej.

Równie ostry przebieg jak w Czarnem miały protesty w Goleniowie, Nowogardzie, Kamieńsku. Na mniejszą skalę w Nowym Wiśniczu, Krakowie, Sanoku i Świnoujściu. To, co nastąpiło to był bez przesady bunt więźniów w całej Polsce. Smutna jest ta cała więzienna historia, której można było uniknąć, gdyby Senat w porę wysondował jaką mają w Sejmie szanse jego wspaniałomyślne poprawki.

WIEŚŁAWA CZAPIŃSKA

PRYWATNA WOJNA - SPOŁECZNA TRAGEDIA

W Montrealu samotny młody człowiek wypowiedział prywatną wojnę. Nie, jak inni terroryści, bogaczom, politycznym przeciwnikom lub narodom. Mark Lepine wybrał nowego wroga i otworzył nową, groźną kartę. Zamordował kilkanaście studentek tylko dlatego, że były kobietami. Bezmyślny z pozoru i szalony akt masowego mordu stworzył nowy obiekt nierówności, a zarazem odsłonił istniejące pole konfliktu. Mark Lepine mordował i zginął na Uniwersytecie. Jego ofiary były tymi, które przekroczyły do niedawna niedostępne dla kobiet bariery awansu zawodowego. Wkroczyły na "męskie" terytorium. Terytorium, na którym młody Mark przegrał. Nie udało mu się ukończyć studiów.

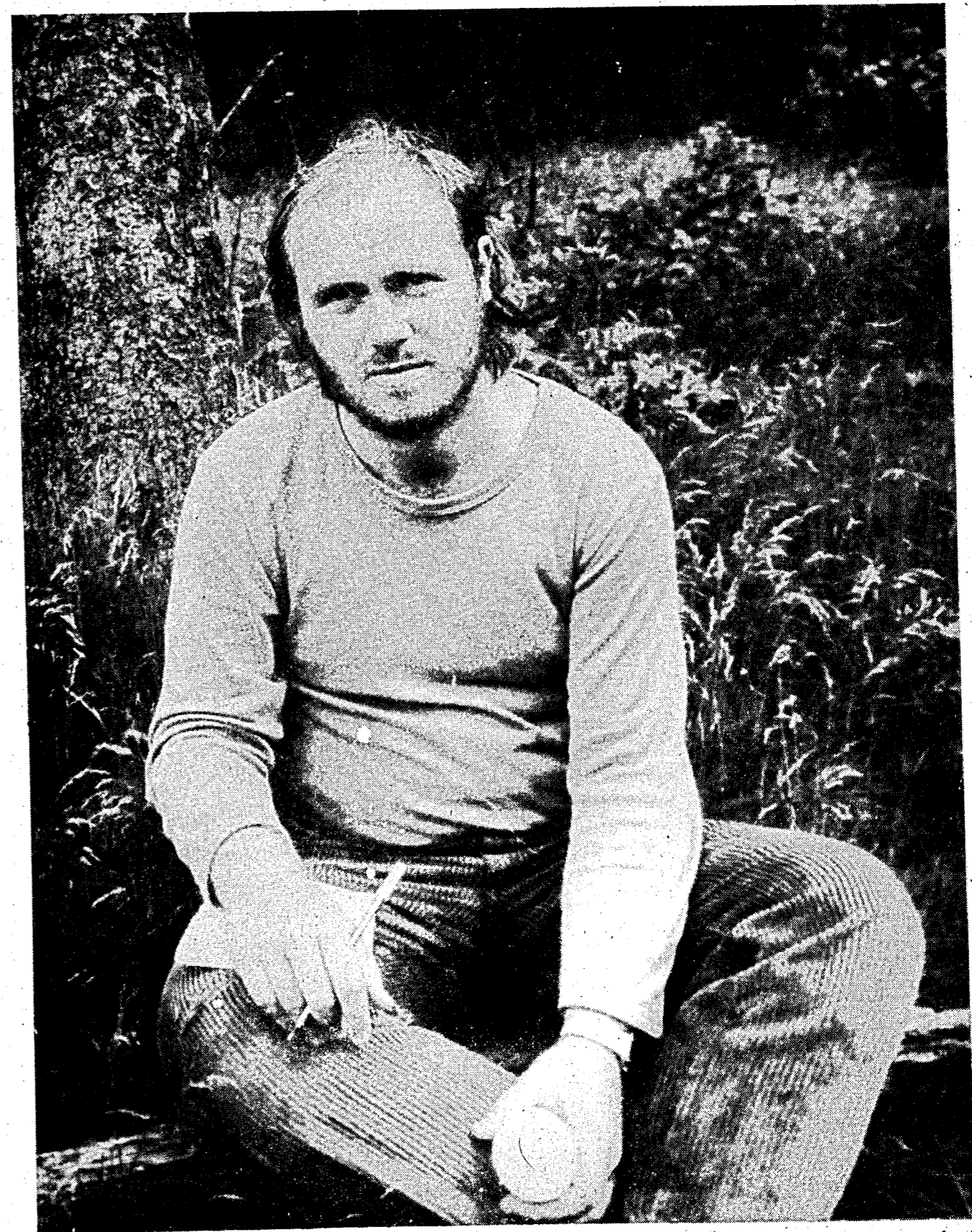
Specjaliści badający osobowość masowych morderców twierdzą, że noszą oni głęboki uraz i kompleks, świadomość porażki, którą przenoszą na większą, łatwą do identyfikacji grupę. Mark wierzył, że przegrał z kobietami. Wrzeczywistości przegrał, bo więcej jest ludzi, którzy przystępują do gry. Ludzi z różnych warstw, różnego pochodzenia, wieku i płci walczących o wykształcenie, pozycję i pracę. Jest to sytuacja, gdy rodzi się łatwo nienawiść, budzą się fa-

natycy, powstają faszyzmy. Czy jesteśmy gotowi do obrony. Czy mamy dość siły i zdrowego rozsądku, by stłumić niechęć.

W krajach totalitarnych awans społeczny grup w kalkulowany był w marksistowską rewolucję. Przebiegał w terrorze i zakłamaniu. Zapędził kobiety do pracy na dwie zmiany, zapełnił nimi uczelnie, zgotował masowy mord na nienarodzonych, hodował nowego człowieka w żłobkach i przedszkolach. Wszystko to, czy złe czy dobre, dokonało się pod przymusem, wśród szalejącego terroru. Przez wiele lat nie padły pytania o słuszność tej linii i o jej konsekwencje.

Ten sam awans przebiega tu wśród ścierania się koncepcji, poparcia i protestów. Jest jawny, uświadomiony. Ale jego cena jest równie wysoka. Rozbite rodziny, przemoc i walka.

Największy mord w dziejach Kanady przypieczętował miesiąc walki z przemocą wobec kobiet. Mark był kiedyś jego świadkiem i ofiarą. Jak w podręcznikach psychologii zidentyfikował się z agresorem-brutalnym ojcem. Na bezradność znał jedną skuteczną odpowiedź - przemoc. Czy chcemy, żeby tak wyrosły nasze dzieci? NACZELNA

Czechosłowaccy dysydenci przejmują władzę. Na zdjęciu archiwalnym: Petr Pospichal, działacz Karty 77, podczas spotkania na granicy PRL/CSRS w czerwcu 89 roku. Foto: Dementi.

• W NRD po ustąpieniu kierownictwa partii komunistycznej ustąpił także ze stanowiska przewodniczącego państwa E.Krenz. Krenza zastąpił M.Gerlach, przywódca Partii Liberalno-Demokratycznej, natomiast nadzwyczajny zjazd partii komunistycznej nowym sekretarzem partii wybrał 41-letniego Gregora Gysi, który oświadczył, że partia pod jego kierunkiem przystąpi do wolnych wyborów w maju przyszłego roku. Gysi jest prawnikiem, w październiku wystąpił w imieniu opozycyjnego ugrupowania Nowego Forum w sądzie, wywalczając dla niego legalizację. E.Honecker, były wieloletni szef partii i państwa wschodniemieckiego znajduje się w areszcie domowym. Przeciwno niemu i praktycznie całemu dotychczasowemu kierownictwu partyjnemu, rządowemu i państwowemu toczy się śledztwo pod zarzutem korupcji i nadużywania władzy. Gazety wschodniemieckie opublikowały artykuły mówiące o luksusowym stylu życia jakiemu oddawali się władcy NRD. Honecker np. miał kilka luksusowych willi w NRD oraz prywatną wyspę na Bałtyku z podziemnym schronem atomowym, ogrodem zoologicznym i botanicznym, obiektami rekreacyjnymi oraz plażą, na którą przywieziono statkami tysiące ton piasku.

• Prezydent Czechosłowacji Gustaw Husak w ostatnim akcie przed ustąpieniem dokonał zaprzysiężenia nowego rządu czeskosłowackiego, w którym komuniści stanowią mniejszość. Premierem rządu po ustąpieniu L.Adamca jest - jak mówi o nim Forum Obywatelskie - beztwarzowy aparatczyk komunistyczny Marian Calfa.

Marian Calfa, premier nowego rządu czeskosłowackiego, w którym wraz z nim jest 10 komunistów i 11 nie-komunistów.

W 21-osobowym gabinecie komuniści mają 10 miejsc, w tym wicepremier Valtr Komarek oraz Vladimír Dlouhý mają poparcie Forum Obywatelskiego jako ekonomiści, którzy od lat domagali się reform gospodarczych i demokratycznych. Po dwa ministerstwa mają niedawno utworzone partie: Ludowa i Socjalistyczna. Reszta ministerstw i stanowisko pierwszego wicepremiera objęte przez działacza praw człowieka ze Słowacji Jana Carnogurskiego, obsadzone są przez ludzi wysuniętych przez utworzone przed miesiącem Forum Obywatelskie. Dwa tygodnie temu 45-letni Carnogurski był jeszcze jako więzień polityczny w więzieniu. Podczas tworzenia rządu koalicyjnego komuniści zażądali stanowiska premiera, ministra obrony narodowej oraz ministra spraw wewnętrznych. Dwa pierwsze otrzymali (Calfa i generał Vacek). W sprawie trzeciego zawarto kompromis stwierdzając, że tymczasowo będzie ono sprawowane przez triumwirat złożony z premiera Calfy, oraz wicepremierów Komarka i Carnogurskiego. Forum Obywatelskie podało, że jako kandydata na prezydenta Czechosłowacji wysunęło V.Havela. A.Dubcek, przywódca praskiej wiosny w 1968 roku, powiedział w Bratysławie, że prawdopodobnie zgłosi swoją kandydaturę na prezydenta.

• Ponad 150 tysięcy osób wzięło udział w Sofii w największej demonstracji w historii komunistycznej Bułgarii. Demonstranci domagali się ustąpienia kierownictwa partyjno-rządowego, powołania nowego rządu i przeprowadzenia wolnych wyborów. Szef partii P.Mladenow zapowiedział na obradach plenarnych komitetu centralnego przeprowadzenie wolnych wyborów w maju oraz likwidację artykułu konstytucji zapewniającego monopol władzy komunistom.

• Parlament litewski stosunkiem głosów 243 do 1 postanowił usunąć z konstytucji republiki paragraf mówiący o kierowniczej roli partii komunistycznej, kończąc monopol komunistów na władzę.

• Przywódca ZSSR M.Gorbaczow powiedział na posiedzeniu plenarnym komitetu centralnego w Moskwie, że nie dopuści do tego, ażeby partia komunistyczna utraciła kontrolę nad Związkiem Sowieckim. W przyszłości jednakże, dodał Gorbaczow, paragraf konstytucji zapewniający komunistom monopol władzy może być wyeliminowany bądź poprawiony. Jeśli się tak stanie będzie to jeden z kolejnych kroków pieriestrojki - podkreślił - w żadnym wypadku partia nie zgodzi się na to, ażeby taka ewentualna zmiana konstytucyjna została wymuszona pod wpływem nastrojów i emocji. Podczas burzliwych 20-godzinnych obrad Gorbaczow był ostro atakowany m.in. za niepowodzenia gospodarcze ZSSR pomimo pieriestrojki. A.Mielnikow oskarżył go wprost o wprowadzanie kapitalizmu za co, zauważył, chwali go już Zachód. Gorbaczow wybuchnął oświadczając, że nie trzyma się władzy i może zrezygnować. Jednakże gorąca owacja poparcia większości członków komitetu centralnego spowodowała wygaśnięcie problemu.

• Przywódcy 12 państw EWG oświadczyli w Strasburgu, że popierają zjednoczenie Niemiec pod warunkiem, że granice postanowione w Jałcie w 1945 roku nie ulegną zmianie.

• Duchowy przywódca Tybetu odebrał w Oslo Pokojową Nagrodę

Nobla. Dalai Lama powiedział, że będzie kontynuował pokojową walkę o niepodległość Tybetu, dodając, że ChRL nie ucieknie przed duchem wolności ogarniającym coraz szerzej świat.

• Nieoczekiwanie do ChRL przybył wysłannik prezydenta Busha B.Scowcroft - doradca prezydenta ds. bezpieczeństwa narodowego. Spotkał się on m.in. z przywódcą ChRL Deng Xiaopingiem oraz premierem LiPengiem. Obydwie strony zgodziły się, że stosunki amerykańsko-chińskie powinny ulec poprawie, gdyż jest to konieczne dla światowego pokoju i stabilizacji. W czerwcu br. po masakrze pekińskiej USA nałożyły na ChRL szereg sankcji gospodarczych i politycznych. Oficjalnym celem wizyty Scowcrofta w ChRL było poinformowanie przywódców chińskich o rezultatach spotkania Bush-Gorbaczow na Malcie. W ambasadzie USA w Pekinie nadal ukrywa się naukowiec chiński Fang Lizhi wraz z małżonką. Para schroniła się do ambasady w czerwcu, aby uniknąć przesładowań. Władze komunistyczne wskazały F. Lizhi jako czołowego kontrrewolucjonistę i podlegacza antypaństwowego.

• Ponad 1000 osób wzięło udział w demonstracji w Moskwie z okazji Międzynarodowego Dnia Praw Człowieka. Manifestanci spalili portrety Lenina, Stalina, Breżniewa, Gorbaczowa i innych przywódców sowieckich. Domagali się ustąpienia partii komunistycznej i przeprowadzenia wolnych wyborów. Na kilku transparentach widniały napisy: Komunizm = faszyzm oraz Gorbaczow = Stalin. Interweniowała milicja. Wiele osób pobito, ponad 20 zostało zaaresztowanych.

• B.Jelcyn, czołowy radykał partyjny, deputowany do Zgromadzenia Deputowanych Ludowych powiedział w Moskwie, że po ostatnim plenum Komitetu Centralnego jest jasne, iż niepowodzenia pieriestrojki, a więc i Gorbaczowa biorą się stąd, że twarde głowi nie przegrali walki o wpływy. Jelcyn nie wykluczył możliwości wewnątrzpartyjnego przewrotu.

• Zdaniem dziennikarzy zachodnich elementy konserwatywne w partii komunistycznej organizują na terenie

całego Związku Sowieckiego partyjne demonstracje przeciwko Gorbaczowowi. W ubiegłym tygodniu kilkudziesięcny wiec przeciwko Gorbaczowowi miał miejsce w Leningradzie. Oficjalne środki masowego przekazu kontrolowane przez ludzi Gorbaczowa cenzurują informacje na ten temat. Nie dopuszcza się również żadnych informacji mówiących o coraz większej niepopularności Gorbaczowa w społeczeństwie sowieckim. Społeczeństwo podkreśla, że stopa życiowa w roku ubiegłym i bieżącym znacznie się pogorszyła w porównaniu z czasami Breżniewa.

• USA, W.Brytania, Francja i ZSSR rozpoczęły w Berlinie Zachodnim rozmowy dotyczące przyszłości podzielonego miasta. Poprzednie spotkanie państw sprawujących kontrolę nad Berlinem (pomijając regularne spotkania delegacji wojskowych) miało miejsce w 1971 roku. Podjęto wówczas decyzje dotyczące korytarzy powietrznych i dróg lądowych łączących Zachód z Berlinem Zachodnim.

• W rocznicę tragicznego trzęsienia ziemi w Armenii mieszkańcy dotkniętych przez nie terenów stwierdzili, że obiecana przez Gorbaczowa pomoc nie została spełniona nawet w 1%.

• Przywódca Kuby Fidel Castro po-

Dwaj palestyńscy chłopcy rozpostarli w samej Jerozolimie flagę palestyńską w drugą rocznicę wybuchu antyżydowskiego powstania w Strefie Gazy i na Zachodnim Brzegu. Powstanie wkroczyło w trzeci rok. Ile ofiar jeszcze przymiesz? W ciągu 2 lat powstania zginęło co najmniej 779 Palestyńczyków, 43 Izraelczyków oraz 3 cudzoziemców.

DEMONSTRACJA ŁOTYSZÓW

Ponad 100-osobowa grupa Łotyszów demonstrowała przed parlamentem prowincjonalnym w Toronto przeciwko prześladowaniu poborowych Łotyszów w Armii Czerwonej. Demonstranci uczcili pamięć 33 Łotyszów zamordowanych w ostatnich kilku latach w armii sowieckiej, bądź przed poborem, oraz 14 Łotyszów poważnie okaleczonych. Zdaniem organizatorów demonstracji duża grupa Łotyszów-poborowych jest prześladowana łącznie z torturami fizycznymi i psychicznymi. Na Łotwie od dłuższego czasu nasilają się przypadki odmawiania przez Łotyszów odbycia służby wojskowej w Armii Czerwonej, która uważana jest na Łotwie za armię okupacyjną.

ETNICY TWORZĄ SIĘĆ ETNICZNYCH PRAWNIKÓW

W Toronto odbyła się ogólnokrajowa konferencja Kanadyjskiej Rady ds. Etnicznych. Ponad 130 delegatów postanowiło utworzyć specjalną sieć prawników, pochodzących z grup etnicznych, w celu ochrony praw mniejszości etnicznych i walki o prawa niedyskryminacyjne wobec etników. Sieć etnicznych prawników obejmująca całą Kanadę ma zacząć działać na wiosnę przyszłego roku. Ich głównym zadaniem będzie pilnowanie, aby kanadyjska konstytucja była w pełni stosowana do mniejszości etnicznych. J. Grey, profesor prawa z Uniwersytetu McGill, powiedział podczas konferencji, że konstytucja sama z siebie nie zapewnia równości. Wszystko zależy od tego jak jest stosowana.

WARTO PŁACIĆ!

Członkowie parlamentarnego komitetu ds. praw człowieka oraz katek przedstawili w parlamencie w Ottawie raport, w którym wysoko ocenili finan-

szą pomoc rządu federalnego dla różnych grup mniejszościowych i pojedynczych osób, które wystąpiły na drogę sądową, aby doprecyzować jakie rodzaje praw są im zagwarantowane przez kanadyjską konstytucję. Od września 1985 roku, gdy weszła w życie sekcja konstytucji dotycząca równości, sądy rozpatrzyły 160 spraw, przedstawionych przez grupy mniejszościowe (grupy kobiece, etniczne, osób starszych, kalekich, itp.) oraz osoby prywatne. Sprawy te dotyczyły doprecyzowania, co oznacza konstytucyjna zasada równości wszystkich Kanadyjczyków wobec prawa w świetle ich specyficznych potrzeb i cech szczególnych. Rząd federalny opłacił koszty sądowe wydając na ten cel 4,5 mln dol. Zdaniem parlamentarnego komitetu program, który upływa 31 marca przyszłego roku, powinien być przedłużony co najmniej do roku 2000, gdyż praktyczne życie przynosi setki spraw, wymagających specjalnych interpretacji prawnych w oparciu o konstytucję. Komitet (złożony z posłów wszystkich trzech partii w parlamencie federalnym) zwrócił się do ministra stanu Gerry Weinerja o wyasygnowanie do końca tego roku dodatkowych 600 tys. dol., aby sądy mogły kontynuować orzekanie w sprawie zgłaszanych przez grupy mniejszościowe sprzeczności pomiędzy konstytucją, a rzekomo dyskryminującymi je, szczegółowymi przepisami federalnymi.

TRAGEDIA NA ATLANTYKU

Na skutek sztormowej pogody w ubiegłym tygodniu u wybrzeży Nowej Fundlandii zatoniły trzy statki kanadyjskie (2 masowce i kuter rybacki). Siła wiatru dochodziła do 130 km/godz., a fale osiągały wysokość 10-12 m. Załogi wszystkich statków - łącznie 47 marynarzy - zostały uznane po kilkudniowych poszukiwaniach, utrudnionych ciężkimi warunkami, za zaginione.

WOLNY HANDEL OZNACZA SEPARACJĘ QUEBECU

Przywódca Partii Quebeckiej Jacques Parizeau powiedział w Quebec City, że Quebec i reszta Kanady oddalają się coraz bardziej od siebie. Zdaniem Parizeau, Kanada znajduje się obecnie w

okresie rozpadania się na dwa państwa. Nie oznacza to, że anglofoni nie mają racji, a ma ją Quebec. Oznacza to jedynie, że zarówno Kanada anglojęzyczna jak i Quebec mają prawo do własnej przyszłości. 40 lat temu nowe państwo w Kanadzie najprawdopodobniej zbankrutowałoby. Jednakże w obecnych czasach uniwersalnego rynku międzynarodowego gospodarcza przyszłość, zdaniem Parizeau, mają nawet nowe i małe państwa. Z tego punktu widzenia absolutnie kluczową rolę dla niepodległości Quebecu ma amerykańsko-kanadyjski układ o wolnym handlu.

RZĄD PLANUJE ZMNIEJSZENIE SUBSYDIÓW DLA ROLNICTWA

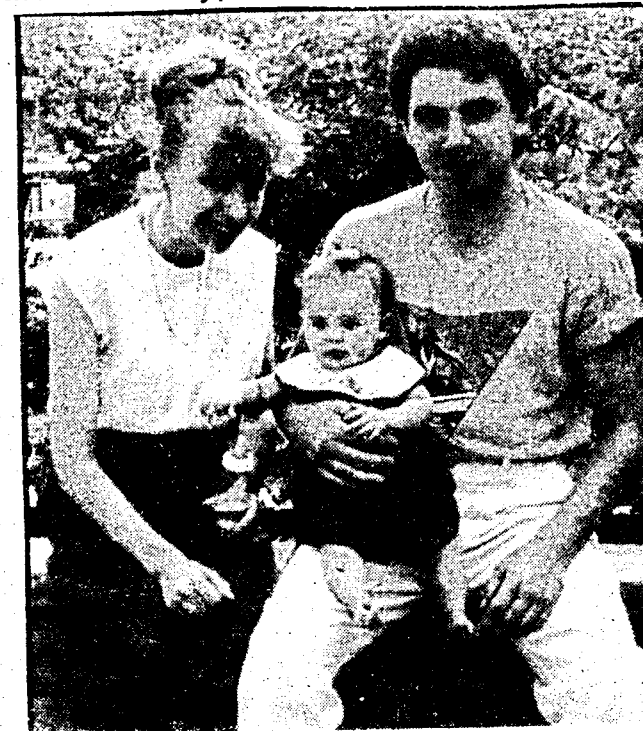
Wicepremier i minister rolnictwa Don Mazankowski powiedział w Ottawie, że pierwszoplanową sprawą dla Kanady jest wytrzymanie przez kanadyjskie rolnictwo konkurencyjności na rynku światowym. Jednym z głównych mechanizmów utrzymania konkurencyjności rolnictwa kanadyjskiego będzie, zdaniem Mazankowskiego, wydatne zmniejszenie subsydiów rządowych dla rolników kanadyjskich oraz odstąpienie od tradycji rządowego regulowania niektórych cen na artykuły rolnicze. Mazankowski podkreślił, że na konkurencyjność kanadyjskich artykułów rolnych wpłynie także umiejętność dostarczania na rynek produktów rolnych cieszących się większymi walorami zdrowotnymi niż artykuły z innych krajów świata. W tym celu należy zatroszczyć się o takie uprawianie roli oraz hodowlę zwierząt, drobiu, itp., aby jak najmniej ucierpiało na tym nasze naturalne środowisko. Mazankowski

NOWA USTAWA INDIAŃSKA WKRÓTCE?

O. Anderson, pełnomocnik rządu federalnego na rozmowy z kanadyjskimi Indianami w celu nowelizacji dotychczasowej ustawy indiańskiej, powiedział po spotkaniu z Indianami w Brytyjskiej Kolumbii, że wszystko wskazuje na to, iż kanadyjscy Indianie pozbędą się kolonializmu tak szybko, jak Europa Wschodnia pozbywa się komunizmu. Zdaniem Andersona, obecna ustawa indiańska opiera się o XIX-wieczne pojęcie kolonializmu, zapewniając rządowi federalnemu przejmowanie na własność ziemi i terenów należących do Indian.

WUJEK SAM POTRZEBUJE WYKWALIFIKOWANYCH KANADYJCZYKÓW

Gubernator stanu Nowy Jork Mario

W tym miesiącu przypada 10 rocznica inwazji Armii Czerwonej na Afganistan. Oficjalnie Sowietci wycofali się z Afganistanu całkowicie na początku br., ale wywiady zachodnie utrzymują, że wielu żołnierzy i doradców wojskowych ZSSR nadal walczy w obronie reżymu komunistycznego w Afganistanie tyle, że ... w mundurach komunistycznej armii afgańskiej. W 1986 roku do Kanady przybyło z Afganistanu pięciu dezertersów z Armii Czerwonej, nie chcących brać udziału w zbrodniach sowieckich w tym kraju. Co się z nimi dzieje? Jeden Igor Kowalczyk założył rodzinę i jest ojcem ośmiomiesięcznej córki oraz mężem, przybyłej 5 lat temu do Kanady z Polski, Natalii. Kowalczyk oraz Wadim Plotnikow i Siergiej Bu-sow (obydwaj są kawalerami) mieszkają w Toronto. Władysław Naumow ożenił się, mieszka w Dundas i studiuje na Uniwersytecie McMaster. Piąty, Nikołaj Gołowin, powrócił w 1988 roku do ZSSR - tęsknota za rodziną okazała się zbyt silna.

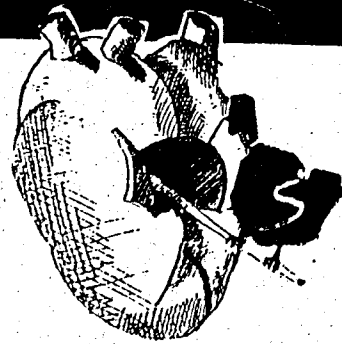
zauważył, że co roku rolnicy na całym świecie otrzymują subsydia rządowe w wysokości 250 mld dol. Kanada, zapewnił, nie zmniejszy swych subsydiów dla rolników kanadyjskich w sposób jednostronny. Subsydiowanie rolnictwa jest problemem międzynarodowym i można to rozwiązać tylko przez kooperację w skali światowej, przede wszystkim przez kooperację głównych producentów żywności na świecie.

BĘDZIE RECESJA CZY NIE BĘDZIE?

Politycy, bankierzy, ekonomiści oraz także szarzy obywatele, wszyscy nieomalże Kanadyjczycy zastanawiają się nad pytaniem czy będzie recesja gospodarcza czy też nie będzie? Zwolennicy hipotezy, że będzie, wskazują na szereg malejących wskaźników takich jak spadek zakupu samochodów i domów, generalnie spadek indeksu konsumpcyjnego, wzrost wartości dolara kanadyjskiego w stosunku do amerykańskiego itp. Jednakże przeciwnicy wskazują, że od lat dochód narodowy zwiększa się kwartalnie, a, żeby mówić o recesji trzeba by mieć okres dwóch następujących po sobie kwartałów, w którym dochód narodowy w obydwu zmniejszył się. Podkreślają także, że od kilku lat systematycznie przyrasta kapitał inwestycyjny - suma pieniędzy przeznaczona co roku przez inwestorów na inwestycje. Ostatni raz mieliśmy recesję w 1982 roku.

KTO FINANSOWAŁ PROPAGOWANIE WOLNEGO HANDLU?

Kanadyjska grupa walcząca o amerykańsko-kanadyjski układ o wolnym handlu podała, że otrzymała od 162 korporacji dotacje w wysokości 5.24 mln na prowadzenie kampanii propagowania wolnego handlu. 80% korporacji, które przekazały pieniądze grupie The Canadian Alliance for Free Trade and Job Opportunities, istniejącej od marca 1987 roku, jest korporacjami kanadyjskimi. Kto dał najwięcej na propagowanie wolnego handlu: po 250 tys. dol. - Canadian Pacific, Alcan Aluminium, Shell Canada; po 200 tys. dol. - Noranda, Royal Bank, Imperial Oil, 140 tys. dol. - Sun Life; 110 tys. dol. - Manufactures Life; 107 tys. dol. - Northern Telecom; po 100 tys. dol. - IBM Canada, Inco, Olympia and York, Texaco Canada.

POLITYKA

70 oficerów słuchaczy Warszawskiej Akademii Sztabu Generalnego zwrócić legitymacje partyjne.

W Kielcach odbyło się zebranie założycielskie Związku Zawodowego Pracowników Więziennictwa.

Kwiaty pod pomnikiem poległych górników kopalni "Wujek" złożył prezydent Wojciech Jaruzelski. Premier Mazowiecki nazwał tę decyzję "trudną" i dodał, iż "należy ją uszanować. (...) - Rozmawiałem z nim niejednokrotnie, twierdzi, że niektóre tajemnice zabierze do grobu". Grupa KPN przywitała prezydenta okrzykami "na twoich rękach jest krew". A górnik Jerzy Wartak - uczestnik tragicznych zajęć w 1981 roku poprosił prezydenta "o wszczęcie ponownych dochodzeń, żeby wyjaśnić kto wydał rozkaz strzelania".

Prezydent Wojciech Jaruzelski spotkał się z Lechem Wałęsą. A więc jednak generał z kapralem! Obaj zadeklarowali swoje poparcie dla działań rządu premiera Tadeusza Mazowieckiego.

Rzecznik prasowy rządu Małgorzata Niezabitowska odrzuciła ataki izraelskiego ministra turystyki, który podobnie jak Izaak Szamir pomógł Polakom w antysemityzm. Powiedziała, iż pewne resentymenty wobec Żydów w Polsce nie stanowią problemu społecznego.

Senat zdecydował o podjęciu prac nad ustawą o uprawnieniach byłych żołnierzy formacji niepodległościowych, ofiar terroru hitlerowskiego i stalinowskiego. ZBOWiD najprawdopodobniej

zostanie pozbawiony przywileju nadawania praw kombatanckich. Obecnie decyzje podejmować będą: Związek Inwalidów Wojennych, Stowarzyszenie Byłych Żołnierzy AK, Związek Sybiraków i inne organizacje niezależne. Senat zaproponował również, aby uznać za przestępcze niektóre akty prawne z lat 1944-1948, a co za tym idzie wyroki wydane na ich podstawie za bezprawne. Zaproponowano również, aby zbrodnie stalinowskie uznać za ludobójcze, a więc nie ulegające przedawnieniu. Senat poparł jedomyślnie rozwiązanie ORMO i zatwierdził ustawę o rozwiązaniu Urzędu do spraw Wyznań.

Biuro "Głosu Ameryki" zostało otwarte w Warszawie w dniu 4 grudnia. Urządzą przy ulicy Romualda Traugutta.

Wicepremier Izraela Szymon Peres podczas swojej kilkudniowej wizyty w Polsce zapewnił, iż oficjalne stosunki dyplomatyczne z Polską zostaną wznowione w pierwszych dniach stycznia. Peres spotkał się z Mieczysławem Rakowskim. Obiecał poprzeć wysiłki rozprowadzającej się PZPR w jej zabiegach o wejście do Socjalistycznej Międzynarodówki, której to jest wiceprzewodniczącym. Spotkał się również z Lechem Wałęsą, był w Oświęcimiu, a o klasztorze Karmelitanek powiedział, że "rząd polski obiecał mi, że zapewni nową lokalizację klasztoru i wsparcie finansowe. Reszta - oświadczył - należy do Kościoła katolickiego". Na przyjęciu w hotelu "Mariott" premier Peres zastał i ostatnią noc przed powrotem do Izraela spędził w klinice rządowej.

Ambasador NRD w Polsce Jurgen von Zwoell wystąpił w telewizji polskiej, aby przekazać Polakom przeprosiny rządu NRD za traktowanie ich w jego ojczyźnie. Natomiast w dniach od 29 listopada do 2 grudnia przebywała w Berlinie delegacja polskiego rządu. Złożyła ona protest przeciwko temu jak traktuje się Polaków w NRD. Poruszono m.in. sprawy takie jak legitymowanie przez policję wchodzących do sklepów, odmowa sprzedaży żywności i podawania posiłków w restauracjach, rewizje osobiste, aresztowania, anulowanie pasz-

portów, tyle oficjalnie. Natomiast inicjatywy prywatne obywateli NRD to napisy, szkalujące Polaków w rodzaju "Auslaenders raus", incydenty w szkołach, do których uczęszczają dzieci Polaków zatrudnionych w NRD, niszczenie samochodów z rejestracją PL itp., itp., lista długa. Włos się jeży. Nasza delegacja wróciła z niczym. Polacy powracający z NRD mówią rzeczy straszne. Radio, prasa i TV ostrzegają przed wyjazdami do NRD. Rząd NRD odmówił wycofania zakazu sprzedaży Polakom artykułów spożywczych i innych. W tej sytuacji nasza delegacja odmówiła podpisania wspólnego komunikatu. Nie przyjęto również do wiadomości oświadczenia strony NRD motywującej te poczynania "ochroną rynku wewnętrznego".

W Polsce złożyli wizytę przedstawiciele Amerykańskiego Kongresu Żydów. Odbyli oni wiele spotkań, ale do najważniejszych wydarzeń tej wizyty należy niewątpliwie oświadczenie, iż rabin Weiss, który zorganizował ową słynną już na świecie manifestację pod klasztorem Karmelitanek w Oświęcimiu, a obecnie skarży Prymasa Glempa, nie reprezentuje ani Amerykańskiego ani Światowego Kongresu Żydów. Przedstawiciele Kongresu oświadczyli również, iż "ich zamiarem jest wspieranie ze wszystkich sił interesów polskich w USA i na świecie". Spotkanie z Prymasem Głempem odbyło się przy drzwiach zamkniętych. Rabin Henry Siegman ujawnił, iż wyjaśnił Prymasowi, iż to co robi rabin Weiss jest postępowaniem destrukcyjnym i nieodpowiedzialnym.

Rzecznik prasowy prezydenta PRL złożył oświadczenie w sprawie wydarzeń zachodzących w obu państwach niemieckich, szczególnie zaś wobec pojawiających się intencji zjednoczenia obu części Niemiec. Czytamy w nim m.in.: "Szanujemy prawo narodów do samostanowienia oraz życia w takich warunkach, jakie uznają one za właściwe dla urzeczywistnienia swoich aspiracji (...). W przypadku Niemiec zachodzą jednak okoliczności szczególne. (...) Wszystkie rozważania o przyszłości Niemiec muszą przede wszystkim

uwzględniać gwarancje bezpieczeństwa sąsiadów Niemiec oraz całej Europy. (...) Deklarując swą sympatię i wsparcie dla nowego myślenia we wszystkich jego przejawach, Polska opowiada się zarazem stanowczo i jednoznacznie za rzetelnym respektowaniem obowiązujących traktatów i układów międzynarodowych".

Pod pomnikiem Lenina w Nowej Hucie trwały przez kilka dni demonstracje. Apogeum osiągnęły w dniu 6 grudnia, kiedy to ruch Społeczeństwa Alternatywnego wezwał do przyniesienia w tym dniu pod pomnik sprzętu do walk ulicznych. Minister Aleksander Hall oświadczył, iż rząd jest zdecydowanie przeciwny takiej formie załatwiania spraw spornych. Natomiast płk. Ziubrzycki, szef urzędu spraw wewnętrznych w Nowej Hucie powiedział, iż milicja użyje armatek wodnych, a również w razie potrzeby środków chemicznych. Zaś Lech Wałęsa, iż rozwiązanie drastyczne uznaje za prowokację polityczną. Godz. 15.00 zgromadziła pod pomnikiem Lenina około 2.5 tysiąca młodych ludzi, przybyłych do Nowej Huty z Poznania, Wrocławia i Gdańska. Pomnik podpalono, rzucono puszki z farbą. Milicja nie podjęła jednak żadnej interwencji. Dopiero gdy grupa około 700-osobowa ruszyła w stronę posterunku MO, zagrodzono drogę. Rozgorzała walka wręcz. W ruch poszły kamienie, butelki z benzyną i metalowe kulki. Milicja atakowała armatkami wodnymi i nielicznymi zresztą petardami. Gdy Mieczysław Gil - poseł na Sejm z ramienia "S" usiłował uspokoić podniecony tłum młodych ludzi, wyzwanego od "pachołków komuny". Próby innego mediatora Edwarda Nowaka powiodły się lepiej. Udało mu się część tłumy skłonić do rozejścia się. Ostatecznie Rada Narodowa ustaliła, iż pomnik Włodzimierza Iljicza przenieść należy w "inne miejsce". Decyzja ta - nie ma co ukrywać - powzięta została pod presją ulicy.

Minister Spraw Zagranicznych Krzysztof Skubiszewski wygłosił w Sejmie expose dotyczące tzw. kwestii niemieckiej. Podważył dziesięciopunktowy program Helmuta Kohla, który

przemilcza sprawę granic z sąsiadami obu państw niemieckich. "Przemilczenie to - oświadczył - wprowadza dwuznaczność tam, gdzie stan prawny jest jednoznaczny". W dniu 8 grudnia na posiedzeniu Rady Europejskiej Helmut Kohl potwierdził nienaruszalność polskich granic zachodnich.

8 grudnia kardynał Józef Glemp dokonał konsekracji biskupiej księdza Alojzego Orszulika, długoletniego pracownika sekretariatu Episkopatu Polski. Został on biskupem pomocniczym w diecezji siedleckiej. W uroczystości w katedrze siedleckiej udział wzięli: premier T. Mazowiecki, marszałkowie Sejmu i Senatu, ambasador PRL w Moskwie Stanisław Ciosek i... minister Czesław Kiszcza! Aleśmy czasów dożyli!

13 grudnia 9 rocznica ogłoszenia stanu wojennego. O godz. 12 w samo południe włączone zostaną syreny fabryczne i klaksony samochodów. Po raz pierwszy oficjalnie przypomnimy światu, Polsce i nam samym o tej smutnej rocznicy.

Nuncjusz apostolski arcybiskup Józef Kowalczyk złożył prezydentowi listy uwierzytelniające. Na dziedzińcu belwederskim kompania wojskowa oddała hc .ory i zawołała "Czołem Panie Nuncjuszu".

Rada Ministrów przyjęła projekty ustaw: o zmianie terminu przedłożenia budżetu (trzeba zgrać z programem dostosowawczym), zmianie prawa bankowego (wyeliminowanie dwuwalutowości w gospodarce), zniesieniu obowiązkowej wymiany dewiz przez cudzoziemców.

"Solidarność". Trwają wybory w regionach. W Bydgoszczy wybrany Rulewski. W regionie Mazowsze duże szanse ma podobno Michał Boni (z Uniwersytetu Warszawskiego).

Zjazd Stronnictwa Pracy obradował w Warszawie. Potępienie dla ugodości wobec reformatorów z PZPR i jakiegokolwiek współpracy z komunistami (głos: wybaczenie nie ma nic wspólnego z etyką chrześcijańską (...)) najpierw wina, potem kara, a na końcu wybacze-

nie). Mikke będzie walczył przeciwko lewicowej koalicji OKP i PZPR. Na pytanie dlaczego Stronnictwo ma tak mało członków prezes (Bender) odpowiedział, że to dlatego, iż PZPR i rząd nie dopuszczają ich do środków przekazu.

W ciągu miesiąca ma być całkowicie zniesiona cenzura książek i czasopism ukazujących się nie częściej niż co miesiąc. Na razie nie da się całkiem znieść cenzury, bo Sejm ma dużo pracy z ustawami gospodarczymi i systemem prawnym.

Konferencja Ruchu Obywatelskiego podjęła uchwałę o poparciu dla rządu i nawołuje obywateli do wspierania komitetów obywatelskich, a te z kolei poprą rząd. Uznano, że wybory do samorządów lokalnych powinny się odbyć w pierwszym półroczu 1990. Wzywają do angażowania się komitetów obywatelskich w ruch samopomocy społecznej, w tworzenie Izb Przemysłowo-Handlowych i inne aktywności lokalne. Teza: będzie ciężko, musimy się trzymać razem, kłótnie za 6 miesięcy.

Sejm stosunkiem głosów 185:177 (35 wstrz.) dopisał do porządku dziennego pierwsze czytanie ustawy o likwidacji central szpitalnych. Powołał Komisję Konstytucyjną (46 osób). Odrzucił poprawki Senatu do ustawy o amnestii (Senat chciał, żeby objąć amnestią również sprawców: kradzieży z włamaniem, rozbojów, wypadków drogowych pod wpływem alkoholu i z ofiarami śmiertelnymi).

Niezadowoleni z zakresu amnestii recydywiści podjęli w wielu więzieniach bunt i protesty. Więźniowie opanowali i spalili budynki więzienne w Czarnem, Goleniowie, Kamińsku i Nowogardzie. Rozpoczęto akcje oddziałów specjalnych. Groźba użycia siły spowodowała zakończenie niektórych buntów. Po kilku dniach zakończyły się wszystkie poważniejsze bunt. Na ogół bez walk. Zginęło 7 osób - wyłącznie więźniów, część w wyniku porachunków między więźniami, część jeszcze nie wiadomo jak.

Sejm. Awantura o spółdzielniach. OKP

kontra reszta. Przekazano do komisji. Przy głosowaniu, którym komisjom przekazać, na sali nie było quorum, ale głosów (przez naciskanie guzików) oddano ile trzeba. Kiedy zarządzono liczenie obecnych, wnioskodawca zrezygnował z głosowania.

Michnik w "Gazecie Wyborczej": "Od nas samych zależy, czy naszą przyszłością będzie wrogość czy pojednanie. Wrogość rodzi wrogość. Nacjonalizm niemiecki budzi w Polsce reakcje i emocje, które nie będą służyć niczemu dobremu".

Minister Kiszczak zakłada w milicji ogólnie związek zawodowy.

Prezydent W. Jaruzelski przedstawił podział pracy pomiędzy ministrów stanu: Czyrek - sprawy zagraniczne, Nowina-Konopka - kontakty z partiami i parlamentem, Koziół - kwestie prawne (Trybunał Konstytucyjny, Prawo Łaski). Ministrowie stanu tłumaczyli się (w imieniu prezydenta) ze stanu wojennego - oficjalna opinia bez zmian (było to mniejsze zło, prezydent przyjmuje pełną odpowiedzialność, pewne rzeczy zabierze ze sobą do grobu). Czyrek de facto potwierdził relacje Kuklińskiego (wyższego oficera, który zbiegł na Zachód i opublikował książkę o stanie wojennym).

Prezydent W. Jaruzelski przyjął delegację górników z kopalni "Wujek" - wspólnie zadeklarowali intencję wyjaśnienia winnych śmierci górników w początkach stanu wojennego.

W więzieniu w Carnem (jedynym, w którym rozbito bunt więźniów siłą) dwóch więźniów zginęło od ran postrzałowych. Milicja twierdzi, że oddziały specjalne MO w ogóle nie miały broni palnej (zgodnie z zarządzeniem rządu). Szefostwo Służby Więziennej nie zajęło stanowiska.

Konferencja Ruchu Obywatelskiego ostrzegła przed tworzeniem na bazie Solidarności ruchu i świadomości kombatancko-weterańskiej, nowego ZBOWiD-u. Apel: trzeba działać w społecznościach lokalnych.

Osiągnięto kompromis w negocjacjach pomiędzy przedstawicielami studentów a ministerstwami: Edukacji Narodowej i Obrony Narodowej. M.in. wstrzymane zostaną zajęcia szkolenia obronnego (obejmującego głównie studentki) do czasu nowej regulacji ustawowej, zmniejsza się ilość zajęć ze szkolenia wojskowego, wprowadzono możliwość zdawania egzaminu po studiach.

Odbył się III Krajowy Zjazd Adwokatury. Prezesem Naczelnej Rady Adwokackiej wybrano mecenasa Macieja Bednarkiewicza.

Na V Zjeździe Niezależnego Zrzeszenia Studentów nie udało się doprowadzić do zjednoczenia rozbitej organizacji.

GOSPODARKA

1 grudnia został zarejestrowany związek bezdomnych. Jego szefem jest Roman Nowicki. Związek zamierza przystąpić do walki o budowę osiedli tymczasowych. Mogłyby one służyć tym co czekają na mieszkania. Zostanie również powołana Fundacja Bezdomnych. Jej cel - poszukiwanie tanich technologii budowlanych i wykupywanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

A swoją drogą tuż po wojnie zbudowano w Warszawie tymczasowe osiedle domków fińskich. Miały służyć bodajże 3-4 lata. Stoją do dziś. A ich lokatorzy wciąż są z nich zadowoleni. Bowiem lepsze od tzw. "mrówkowców". A poza tym własny domek z ogródkiem to nie to, co dziupla, w bloku. Może by raz jeszcze skorzystać z pomocy Finów?

Wobec złej pracy milicji i wzrostu przestępczości w Warszawie (a również w całej Polsce) spółki działające na Pradze Północ chcą utworzyć fundusz na pokrycie kosztów poprawy wyposażenia MO.

Szybkie zmiany gospodarcze wymagają nowego ustawodawstwa jeszcze w grudniu. Nad tymi sprawami również

pośpiesznie obradował KERM. KERM zaaprobował również likwidację przedsiębiorstwa Eksploatacji Węgla, a kopalnie uzyskają wkrótce osobowość prawną i będą wyłączone ze wspólnoty węgla kamiennego. Został też zaakceptowany projekt reformy górnictwa. Giełda węgla zacznie działać w Polsce już od kwietnia.

Pojawił się banknot 50-tysięczny. A także 200-tysięczny z panoramą Warszawy. Od 1 grudnia do obrotu zostały wprowadzone weksle. Na początku 1989 roku było w Polsce 7 banków państwowych i spółdzielczych. W ciągu roku przybyło ich 10. Do końca 1990 roku będzie ich około 50. Szkoli się za granicą nowe kadry do pracy w bankowości. W Anglii, w RFN, Francji, Holandii i we Włoszech.

Wciąż mówi się w Polsce o wymiennalności złotówki. Ludzie nie bardzo wiedzą o co chodzi. Mówi się o nagłym od 1 stycznia 90 r. spadku dolara, o tym, że gotówka z kont dolarowych będzie wypłacana w złotych polskich. Ludzie śpiesznie zaczęli wycofywać swoje wkłady. Ale to zostało zdementowane. O co więc chodzi? O to by w kraju obowiązywał jeden stabilny kurs dolara, a nie kilka jak dziś: turystyczny, oficjalny, przetargowy i kantorowy (nie licząc cinkciarzy). Chodzi o to, by przedsiębiorstwa mogły kupować za granicą to co im trzeba bez zezwoleń. Nie można będzie jednak, tak jak to niektórzy sądzili wejść do banku w Toronto, Rzymie czy Londynie i kupić za złotówki po naszym krajowym kursie obcą walutę. Ale jaki będzie kurs dolara po 1 stycznia nikt nie wie. Od zbyt wielu czynników to zależy. W związku z tą sytuacją wzrosną ceny i być może zginie inflacja i zrobi się tak światowo i normalnie. Mówi się o tej operacji "Plan Balcerowicza". Czy uda się - zobaczymy. Do stycznia niedaleko.

Amerykańska spółka Curtis Construction stawia w Polsce domy. Na początek w województwie bydgoskim. Dom jest drewniany, ogrzewany gazem, ropą lub elektrycznością. 180 m² powierzchni, koszt 200-250 dolarów USA za 1 m kwadratowy. Wykonanie 4 miesiące.

Okres trwałości 150 lat. W wypadku budowania całych osiedli jego koszt może spaść do 1/4 ceny.

15-17 grudnia 380 delegatów Solidarności Rolniczej spotka się w Mistrzejowicach. Rzecznik związku mówi o licznych zastrzeżeniach związku w stosunku do rządu. Na przewodniczącego związku kandyduje Józef Ślisz.

Przedstawiciele programu ONZ do spraw ochotników są zainteresowani naborem siły roboczej w Polsce. A oto lista specjalistów poszukiwanych do pracy: rzemiosło artystyczne, budownictwo, rolnictwo oraz inżynierowie górnicy. ONZ gwarantuje skromne mieszkanie, koszty podróży oraz... "niewielką pensję". Natomiast strona polska jest zainteresowana nauczycielami i lektorami języka angielskiego.

PLL LOT zostały uhonorowane nagrodą Trade Leaders Club. Przyznaje się ją za wyniki handlowe, jakość usług i produkcji.

Nadzwyczajna komisja sejmowa potępiła rząd Rakowskiego za zrujnowanie budżetu państwa. Zapowiedziano również rewizję wyroku na Stocznice Gdańską.

Rząd, a ściślej resort finansów ministra Balcerowicza nie zdążył przygotować projektu nowego budżetu na rok 1990. Minister zapewnił, że rząd doloży starań by projekt ten przygotować do 20 grudnia br.

Rząd przyjął zasady opodatkowania na 1990 rok. Podatek obrotowy dla przedsiębiorstw podwyższony się do 20%. Znosi się większość ulg w podatku dochodowym. Także i te związane z eksportem. Ulgi będą tylko dla inwestycji ochrony środowiska, produkcji materiałów budowlanych, przetwórstwa rolno-spożywczego, wdrażania postępu technicznego. Z ulg podatku od płac korzystać będą tylko spółdzielnie inwalidów. Indywidualne podatki od wynagrodzeń w sektorze prywatnym zrównają się z wysokością podatku płacowego w sektorze uspołecznionym. Podatek dochodowy będzie obniżony z

75 do 50%. Podwyższona będzie kwota wolna od opodatkowania.

Wciąż trwają protesty przeciwko budowie elektrowni atomowej w Żarnowcu. Obudowa reaktora leży w porcie szczecińskim i nie ma jej kto przetransportować.

Zmienia się prawdopodobnie zasady opodatkowania samochodów. Dotyczy to podatku drogowego. Za malucha 500 tys. rocznie. Bagatela!

Za dwa tygodnie Kongres Spółdzielczości. Kosztować będzie około 400 milionów zł.

Deutsche Bank AG uzyskał koncesję na otwarcie kantorku w Warszawie.

Bilety komunikacji miejskiej znów drożeją. Od pierwszego stycznia nie 120, a 240 zł, co ma pokryć rzekomo zaledwie 35% kosztów.

Masło gromadzi się w magazynach (bo spadł popyt). Mleczarze chcą eksportować. Rząd rozpoczyna skup interwencyjny. Jednocześnie napływa masło z darów. Od 8 grudnia nowe minimalne ceny skupu.

Z serii: URYNKOWIENIE, Warszawa, październik 89
Foto: MACIEJ KUROWICKI

KULTURA

Nowe zjawisko - z samochodów przed sklepami sprzedają drożej niż w środku. A ludzie kupują....

Plany rządu przedstawione na posiedzeniu OKP przez ministrów. Ceny: węgiel - podwyżka 5-7 razy. Ogólna prognoza wzrostu cen: styczeń 46%, luty 24%, marzec 11%, kwiecień 7%, maj 5%. Płace (projekt jeszcze nie ostateczny): indeksacja w styczniu, spadek płac realnych o 20%, konsumpcji - o 5%. Wymienialność: planowanego kursu nie ujawniono, sprzedaż dla prywatnych osób ma się odbywać nadal tylko przez kantory (kurs nie będzie kantorom narzucany), natomiast likwiduje się wszelkie rozliczenia wewnętrzne w walutach, obcych (w tym od turystów cudzoziemskich). Każdy będzie mógł importować płacąc złotówkami (prywatnie też).

Korzyści z takiej polityki: likwidacja niedoborów w gospodarce i inflacji, otwarcie na świat, konkurencja dla monopolistów.

Koszty: trudna sytuacja w przemyśle energożernym, zmiana sytuacji na rynku pracy - bezrobocie, spadek i zmiany w strukturze dochodów.

"Dziennik Polski" zastanawia się, jak długo jeszcze "najbardziej dochodowym interesem" w Polsce będzie handel dewizami, od którego "nic nie przybywa".

Ile kosztuje rozmowa telefoniczna? Z automatu nieprzerobionego - 5 zł, z automatu przerobionego - 20 zł (tylko jeden kaliber z trzech pasuje), z domu - 45 zł, a jeśli ktoś ma pecha (nowocześniejsza centrala w Łodzi albo w Poznaniu) to 45 zł za każde 3 minuty.

Rozkopane przez budowę metra skrzyżowanie Trasy Łazienkowskiej z ul. Polną, Waryńskiego i Polem Mokotowskim przyozdobiono dumną tabliczką "Rondo Jazdy Polskiej".

DOLAR USA - 6700 - 7000 zł.
Państwowy kurs dolara - 5000 zł.

W kulturze nieciekawie. Od 1 stycznia 1990 drożeje prawdopodobnie papier. Zdrożeją książki i gazety. Ogólny poziom wśród wydawców.

Wydarzeniem niewątpliwie była prezentacja filmu "Szesnastu" Włodzimierza Dusiewicza. Film o procesie przywódców polskiego podziemia w Moskwie, w czerwcu 1945 roku. Na ławie oskarżonych zasiedli wówczas: Jan Stanisław Jankowski - delegat rządu, ostatni dowódca AK Leopold Okulicki, ministrowie Krajowej Rady Ministrów - Adam Bień (jedyny żyjący dziś uczestnik tego procesu), Antoni Pajdak, Stanisław Jasiukowicz, generał Kazimierz Pużak, przywódca Stronnictwa Ludowego Kazimierz Bagiński i Stanisław Mierzwa, Stronnictwa Narodowego Zbigniew Stypułkowski i Kazimierz Kobylański oraz Aleksander Zwierzyński, ze Stronnictwa Pracy - Józef Chaciński i Franciszek Urbański. Ze Stronnictwa Demokratycznego - Eugeniusz Czarnowski i Stanisław Michałowski. A także tłumacz Józef Stemplek-Dąbski. Film ten wywiera wstrząsające wrażenie. Trudno o nim mówić w kategoriach artystycznych. To tragedia ze scenariuszem napisanym przez wrogów. Bohaterowie tragedii prezentują się godnie, a złowroga manipulacja której zostali poddani, to największe oskarżenie systemu sądownictwa ZSSR. Bez precedensu był ten proces. Tragiczny kaprys losu, w którym sądzono za czyny bohaterskie - bohaterów. Porces oskarżający tych, którzy na niego zezwolili i milczeli, gdy toczył się w dalekiej od cywilizowanego świata Moskwie. Odezwały się znów echa Łubianki, ruszył czarny woron wiozący na przesłuchanie Niedźwiadka. Los nie oszczędził im niczego. Zostaje tylko pamięć.

Nagrodę im. Andrzeja Kijowskiego otrzymał w tym roku Krzysztof Dorosz. Za tom szkiców poświęconych perypetiom myśli europejskiej pt. "Maski Prometeusza" (wydawnictwo Aneks 1989). W poprzednich latach laureatami tej nagrody byli: Adam Michnik, Adam

Zagajewski, Włodzimierz Bolecki i Anna Bojarska.

W ambasadzie PRL w Waszyngtonie przedstawiciele Towarzystwa Holdingowego "Chase Enterprises" poinformowali na konferencji prasowej o powołaniu spółki "Polska telewizja kablowa". Strona amerykańska posiadać będzie 70% udziałów. Na pierwszym etapie 18 kanałów w Warszawie, Krakowie, potem w Gdańsku i Poznaniu. Koszt około 900 milionów dolarów. Już w czerwcu przyszłego roku odbiór w Warszawie i Krakowie programów z Włoch, Francji, RFN i USA. Koszt miesięczny 8,5 dolara USA.

W Liceum im. Gottwalda w Warszawie odbyło się referendum na temat zmiany patrona. Większość jest za. Propozycje: Pitagoras, Staszic i prof. Mazur.

Gazeta Świąteczna. Tak nazywa się sobotnie wydanie "Gazety Wyborczej". 16 stron. W numerze m.in. obszerny fragmenty relacji płk. Ryszarda Kuklińskiego (amerykański szpieg w polskim Sztabie Generalnym w 1981 r.), o kulcach przygotowań do stanu wojennego.

W konsulacie PRL w Nowym Jorku Jerzy Kosiński podpisał umowę na druk następnej powieści w Polsce. Dochód z publikacji książki dla Polskiego Klubu Ekologicznego w Krakowie.

Senat dyskutował o katastrofalnej sytuacji w oświacie. Ma przyjąć uchwałę. Zaakceptował ustawę o Funduszu Daru Narodowego, wprowadził drobne poprawki do ustawy o Trybunale Konstytucyjnym i istotne do ustaw zmieniających kodeks karny (likwidacja konfiskaty mienia i recydywy wielokrotnej) i kodeks karny wykonawczy (likwidacja aresztów milicyjnych, złagodzenie kar regulaminowych dla więźniów).

Projekt ustawy o szkolnictwie wyższym. Przewiduje się zróżnicowanie uczelni na duże (akademickie, samodzielne) i małe (zawodowe, pod większą kontrolą ministerstwa). Możliwe będzie tworzenie prywatnych uczelni.

Wojciech Żukrowski zrezygnował z

Z OSTATNIEJ CHWILI

prezesury Związku Literatów Polskich (tego wroniego). W telewizji apel o koniec kwasów literackich.

Odbyła się premiera filmu "Przesłuchanie" (najsłynniejszego "półkownika"). Przyjechał z Kanady reżyser Ryszard Bugajski i powiedział w telewizji, że chce zobaczyć, jak umiera komunizm.

Kuria Diecezjalna w Częstochowie, zamiast prowadzić dalej kampanię propagującą penalizację aborcji, otworzyła nowy, duży dom opieki dla samotnych matek.

Papież Jan Paweł II został członkiem honorowym Związku Legionistów Polskich "za szczególne zasługi dla Sprawy Niepodległości Polski". Jest to trzecia w 71-letniej historii ZLP godność członka honorowego. Wcześniej otrzymali ją tylko marszałkowie Polski Niepodległej: Józef Piłsudski i Edward Śmigły-Rydz.

Dyrektor zarządzający Międzynarodowego Funduszu Walutowego oświadczył 13 grudnia na zakończenie pobytu w Warszawie, że MFW zdecydowanie popiera program rządu polskiego w dziedzinie reform gospodarczych. Wyrzucił on przekonanie, że program ten zostanie przeanalizowany przez jego agencję jeszcze w tym tygodniu. Będzie mógł wówczas zalecić na posiedzenie w przyszłym miesiącu jego przyjęcie przez władze MFW. Zatwierdzenie to otwiera możliwość zaciągnięcia przez Polskę pożyczek w wysokości co najmniej 700 mln dol.

W Krakowie 12 grudnia odbyła się demonstracja studentów dla wykazania solidarności z niezależnym Frontem Demokratycznym w Związku Sowieckim. Na wiecu odczytano list od profesora A.Sacharowa z poparciem dla zakończenia konstytucyjnej wiodącej roli partii komunistycznej w ZSSR.

Francuski minister spraw zagranicznych R.Dumas powiedział, że Francja życzyłaby sobie, aby RFN uznał ostateczny i nienaruszalny charakter granicy polsko-niemieckiej.

STARE I NOWE, Warszawa 89. Foto: MACIEJ KUROWICKI

SEJM WIELKICH NADZIEI

Dwieście lat temu został uczyniony zasadniczy krok na drodze ku radykalnej reformie ustroju państwowego I Rzeczypospolitej. 17 grudnia 1789 r. do Sejmu zostały wniesione "Zasady do poprawy formy rządu" autorstwa przywódcy stronnictwa patriotycznego Ignacego Potockiego. W trakcie późniejszych debat "Zasady" były podstawą dyskusji nad reformami ustrojowymi.

Sejm Wielki, zwany też Czteroletnim, zbierał się w szczególnej sytuacji. Poprzedziło go - jak to wówczas określono - "odwrócenie się przymierzy", w wyniku którego po raz pierwszy od kilkudziesięciu lat poszczególne mocarstwa zaborcze znalazły się w przeciwnych obozach. Naprzeciw dworów cesarskich Rosji i Austrii stanęła tzw. Potrójna Koalicja złożona z Wielkiej Brytanii, Holandii i Prus. Ponadto Rosja od 1787 r. prowadziła wojnę z Portą Otomańską, a od 1788 r. także ze Szwecją.

Duże znaczenie dla otwarcia się możliwości reform miał wzrost samoświadomości społecznej i narodowej szlachty w poważnym stopniu wynikający z reform systemu oświaty przeprowadzonych przez Komisję Edukacji Narodowej.

Sejm zebrał się zgodnie z prawem Rzeczypospolitej w pierwszy poniedziałek po dniu św. Michała, czyli 6 października 1788 r. i zaraz następnego dnia zawiązał się w konfederację. Oznaczało to wykluczenie liberum veto. Uchwały sejmów skonfederowanych podejmowane były bowiem większością głosów, a nie jednomyślnie.

Pierwszym problemem, jaki stanął przed sejmem było przekształcenie się w "sejm zawsze gotowy". Chodziło mianowicie o to, aby obradować przez całą dwuletnią kadencję, a nie tylko w ciągu 6 tygodni. Usiłował przeciwdziałać temu ambasador rosyjski, który złożył marszałkom sejmowym notę groźącą gniewem Katarzyny II, jeśli sejm stanie się "zawsze gotowym". Sejm nie ugiął się jednak przed pogrozkami i

miał obradować nie tylko przez 2 lata, ale w składzie podwojonym również przez następną dwuletnią kadencję.

Nie sposób przecenić dzieło reform Sejmu Wielkiego. Jego koroną stała się "ustawa rządowa" z dnia 3 maja 1791 r., znana dzisiaj jako Konstytucja 3 Maja. Była to pierwsza w Europie, a druga - po Stanach Zjednoczonych - na świecie konstytucja państwa.

Zastanówmy się jednak nad analogiami i różnicami między obecną sytuacją Polski a jej sytuacją w okresie Sejmu Czteroletniego.

Jeżeli wszystko ułoży się pomyślnie, to sejm następnej kadencji wyłoniony już w całości wolnych wyborach uchwali nową konstytucję Rzeczypospolitej. To jest niewątpliwie iunctim.

Wspólne jest także to, że w obu przypadkach kraj domaga się reform pod groźbą samozagłady, chociaż w każdym przypadku są to innego rodzaju reformy.

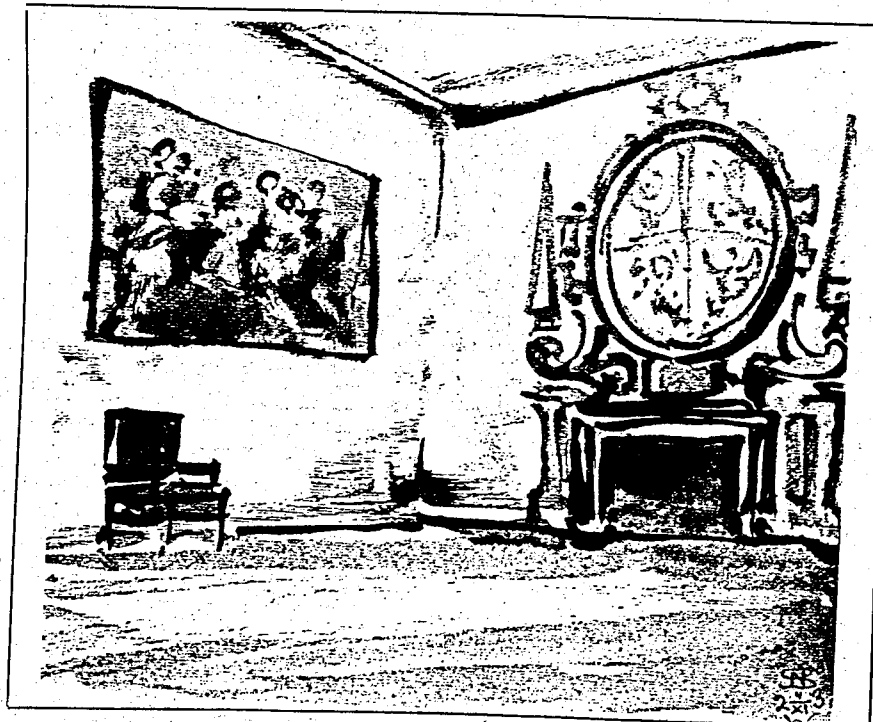
Wspólne jest wreszcie to, że w obu przypadkach sejm obraduje po długim

okresie - jak się to dzisiaj eufemistycznie określa - "ograniczonej suwerenności" kraju, a także to, że w obu przypadkach te ograniczenia suwerenności w głównej mierze dotyczyły ustroju państwa. W XVIII w. Rosja gwarantowała niektóre anachroniczne instytucje ustrojowe, jak liberum veto czy wolną elekcję, które sprawiały, że ustrój Rzeczypospolitej nie mógł stać się mechanizmem wydolnym. W XX w. Rosja gwarantowała, że ustrój Polski miał charakter komunistyczny.

Mniejsze podobieństwa zachodzą w dziedzinie sytuacji międzynarodowej. Jednakże, chociaż Rosja nie jest dziś zajęta prowadzeniem wojen, to jest zajęta własnymi kłopotami wewnętrznymi, co w znacznym stopniu ogranicza możliwość jej interwencji.

Sejm Czteroletni był sejmem wielkich, ale też niespełnionych nadziei. Najeżdżca przemoc brutalnie zdeptała rodzące się dzieło reform. Na szczęście historia się nie powtarza.

W.J.KORWIN-GOSIEWSKI

ST. CASIMIR'S CHURCH PROGRAM ŚWIĄTECZNY - 1989 r.

Piątek, 22 grudnia.

Msz św. i spowiedź: godz. 7, 7:30, 8 rano
NABOŻENSTWO POKUTNE o
godz. 19:00. Sposobność do spowiedzi,
której słuchać będzie wielu księży, rów-
nież z okolicznych parafii. (Mszy św.
wieczornej nie będzie).

Sobota, 23 grudnia.

Msze św. o godz. 7 i 8 rano.
Spowiedź od godz. 9:30 do 11:00 rano,
od godz. 14:00 - 17:00 po południu
Niedziela, 24 grudnia.
Msza św. o godz. 7:15, 8:30, 10:00 (ang.),
11:30 i 13:00. Wieczornej mszy św. nie
będzie. Po południu oraz w Boże Na-
rodzenie Spowiedzi św. nie będzie.

BOŻE NARODZENIE

Poniedziałek, 25 grudnia

Pasterka o godz. 12.01 w nocy.
Msze św. o godz. 7:15, 8:30, 10:00 (ang.),
11:30 i 13:00.
Wieczornej Mszy św. nie będzie.

Wtorek, 26 grudnia.

ŚWIĘTEGO SZCZEPANA

Msze św. o godz. 7:00, 8:00 i 10:00 rano
oraz o godz. 19:00 wieczorem.
Niedziela, 31 grudnia
ZAKOŃCZENIE STAREGO ROKU
Msze św. o godz. 7:15, 8:30, 10:00 (ang.),
11:30, 13:00 i 19:00.
Nabożeństwo Dziękczynne po wieczor-
nej Mszy św.

UROCYSTOŚĆ BOŻEJ RODZICIELKI NOWY ROK 1990

Poniedziałek 1 stycznia

Msze św. o godz. 7:15, 8:30, 10:00 (ang.),
11:30, 13:00 i 19:00
Niedziela, 7 stycznia.
Opłatek parafialny o godz. 16:00 w sali
parafialnej przy 154 Roncesvalles Ave.

SAINT MAXIMILIAN KOLBE CHURCH BOŻE NARODZENIE - 1989 r.

Czwartek, 21 grudnia

7 wiecz. - Nabożeństwo pojednania po
polsku i Spowiedź w obu językach.

Sobota, 23 grudnia

Sposobność do Spowiedzi od 9:00 do
12:00 i od 2:00 do 4:00 po poł.
5 po poł. - Msza i nabożeństwo pojed-
nania po angielsku i spowiedź w obu
językach.

WIGILIA, niedziela 24 grudnia

Msze jak w każdą niedzielę. Nie ma
Mszy wieczornej.
8:30 wiecz. - Msza Wigilijna po angiel-
sku z żywym obrazem jasełkowym w
wykonaniu dzieci.
10 wiecz. - Msza Pasterska po polsku z
żywym obrazem jasełkowym w wyko-
naniu młodzieży.
11:40 wiecz. - koncert kolędowy w wy-
konaniu Chóru Parafialnego "Harfa".
12:00 w nocy - Msza Pasterska po
polsku.

BOŻE NARODZENIE,

poniedziałek 25 grudnia

Msze jak w niedziele, również w Bramp-
ton i wieczorem.

Drugie Święto, wtorek 26 grudnia

1^r rano - Msza i nabożeństwo przy
żłóbku dla dzieci (po polsku i po ang.).
12:00 w poł. - Msza po polsku
7:00 wiecz. - Msza po polsku
Czwartek, 28 grudnia
5:00 po poł. - Opłatek parafialny dla
dzieci z udziałem św. Mikołaja.
Niedziela, 31 grudnia
Msze jak w niedziele z wyj. Mszy
wieczornej.
6:30 wiecz. - nabożeństwo na zakoń-
czenie roku i Msza Noworoczna po
polsku.
NOWY ROK, poniedziałek, 1 stycznia
Wszystkie Msze jak w niedziele (rów-
nież w Brampton).
Sobota, 6 stycznia
7:00 wiecz. - parafialna zabawa opłat-
kowa (dla dorosłych).

Porządek nabożeństw OKRESU ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA DUSZPASTERSTWO DLA POLAKÓW

p.w.

MATKI BOSKIEJ KRÓLOWEJ
POLSKI
OUR LADY QUEEN
OF POLAND MISSION
Church at 2661 Kingston Rd.
Scarborough

RORATY - w każdy piątek o godz. 19:00
SPOWIEDŹ PRZEDŚWIĄTECZNA -
niedziela, 17.XII. o godz. 18:00
sobota, 23.XII. o godz. 18:00

BOŻE NARODZENIE

Niedziela, 24.XII. - PASTERKA o pół-
nocy (kościół otwarty od 23:00).
Poniedziałek, 25.XII. - Msze świąteczne
o godz. 9:00 i 11:00 rano.
(Mszy św. wieczorem nie będzie)
Wtorek, 26.XII. - Św. Szczepana - Msze
św. o godz. 11:00 i 19:00.

Niedziela, 31.XII. -

ZAKOŃCZENIE STAREGO ROKU na Mszy św. o godz. 19:00.

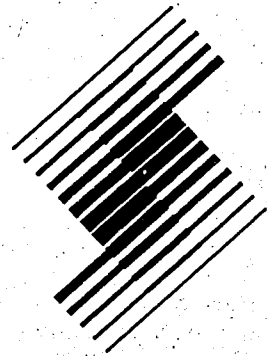
Pozostałe Msze św. - jak w każdą nie-
dziele.

Poniedziałek, 1.1.90 - NOWY ROK -
Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki.
Msze św. o godz. 11:00 i 19:00.
Nabożeństwo przy żłóbku - o g. 18:00.
Niedziela, 7.1.90 - Święto Objawienia
Pańskiego - TRZECH KRÓLI - po-
święcenie kredy i kadzidła podczas
wszystkich Mszy św. (o godz. 9:00,
11:00, 19:00).

- OPŁATEK PARAFIALNY o 12:30

PLAN BOŻONARODZENIOWY KOŚCIÓŁ ŚW. TERESY

NIEDZIELA, 24 grudnia,
po polsku: 9:30 am, 12:30 pm,
10:00 pm (Pasterka)
ŚWIĘTO BOŻEGO NARODZENIA
po polsku: 9:30 am, 12:30 pm
ŚWIĘTEGO SZCZEPANA
po polsku: 10:00 am

CANADA POLAND BUSINESS COUNCIL

W piątek, 8 grudnia w parafialnej Credit Union w Toronto odbyła się konferencja prasowa nowej organizacji kanadyjskiej o nazwie Canada-Poland Business Council. W konferencji wziął udział komitet założycielski organizacji w składzie Zygmunt Przetakiewicz, Iwona Bogorya-Buczowska, Rudolf K.Kogler, Steve Betański, Marek Rejniak. W skład pełnego zarządu organizacji wchodzi również nieobecni na konferencji George Korey, założyciel i rektor kanadyjskiej wyższej szkoły zarządzania, Marek Celiński, doktor psychologii, Maryla Szymański, Tadeusz Gonsik - dyrektor Credit Union Parafii św. Stanisława i Kazimierza, Janusz Szatoba - dyrektor PEKAO, Bogdan Gielhert - dyrektor Dalimpex, Wojciech Szymański, architekt. Jednym z założycieli i inicjatorów Canda-Poland Business Council był Andrzej Wilman, który ustąpił niedawno z komitetu.

Zaproszono na konferencję przedstawicieli polskojęzycznych mass mediów. Obecne były: Związkowiec, Głos Polski, Express (lokalny), Gazeta, Echo, Radio Kalejdoskop, Polonia Review i Polish Studio.

Oto pokrótce informacje, uzyskane na tej konferencji oraz z otrzymanych materiałów.

Canada-Poland Business Council powstała w lipcu 1989 r. z inicjatywy grupy osób w Toronto.

Celem organizacji jest popieranie wymiany handlowej i inwestycji między Kanadą i Polską, ułatwianie zakładania spółek (joint ventures) polsko-kanadyjskich, głównie poprzez działalność firm i osób prywatnych.

Do osiągnięcia tych celów organizacja będzie zmierzać przez:

- wpływanie na federalny rząd Kanady w kierunku udzielenia Polsce

zwiększonych ulg finansowych i pomocy gospodarczej,

- stworzenie forum dla wymiany informacji o zmianach zachodzących w Polsce w zakresie klimatu i warunków prawnych dla inwestycji obcych,

- organizowanie spotkań dla kanadyjskich i polonijnych przedsiębiorstw zainteresowanych wymianą handlową i inwestycyjną z Polską,

- ułatwianie kontaktów kanadyjskich z Polską.

18 września 1989 r. Canada-Poland Business Council uzyskała Patent federalny, inkorporujący ją według wymagań Canada Corporations Act. patent rejestracyjny upoważnia CPBC do zakładania filii (regional chapters) w innych miastach Kanady.

W sierpniu 1989 r. kilku członków Zarządu CPBC przebywało w Polsce nawiązując kontakty z Agencją d.s. Inwestycji Zagranicznych i kilkoma wpływowymi osobistościami nowego Sejmu i Senatu.

We wrześniu 1989 r. CPBC brała czynny udział w delegacji Kongresu Polonii Kanadyjskiej apelującej do rządu federalnego w Ottawie o zwiększenie pomocy gospodarczej dla Polski.

Na konferencję prasową zaproszony został Evan H.Potter - reprezentant Canadian Chamber of Commerce i ministerstwa spraw zagranicznych. Obie te instytucje organizują, przy poparciu finansowym prowincji, serię seminariów poświęconych możliwościom inwestycyjnym w Polsce. „Joint Venture and Trade Opportunities in Poland.” Organizowane są one w następujących miastach:

Montreal 16-17 stycznia (Ritz Carlton Hotel)

Toronto 18-19 stycznia (Airport Hilton Hotel)

Calgary 22-23 stycznia (Palliser Hotel)

W spotkaniach tych uczestniczyć będą biznesmeni oraz przedstawiciele firm kanadyjskich zainteresowani możliwościami inwestycyjnymi w Polsce. Uczestniczyć będą również przedstawiciele rządów Kanady i Polski.

W skład oficjalnej polskiej delegacji na seminaria wchodzi:

Andrzej Olechowski - dyrektor departamentu w Ministerstwie Współpracy Gospodarczej z Zagranicą.

Gabriel Wujek - dyrektor departamentu zajmującego się sprawami prawnymi w ministerstwie jak wyżej.

Hubert Janiszewski - wiceprezes Agencji d.s. Inwestycji Zagranicznych.

Krzysztof Szwarc - dyrektor banku Polish Export Development Bank.

Skład delegacji polskiej w porównaniu z galerią osób obecnych na analogicznym spotkaniu w USA - Polish American Forum przedstawia się dość jednostronnie i reprezentuje grupę ludzi związanych raczej z ekipą Rakowskiego, niż Mazowieckiego. Uderza też nieobecność reformatorskich senatorów i ekspertów zapewne jeszcze nieznanych w departamencie spraw zagranicznych Kanady. Program seminarium zakłada również kontynuowanie tradycji handlu z krajami wschodnioeuropejskimi.

Seminaria mają na celu uświadomienie kanadyjskim biznesmenom inwestycyjnych szans jakie istnieją w Polsce. Polska określona jest jako kraj o wielkim rynku, a zarazem potencjalny producent na ogromnym rynku na Wschód i na Zachód. Seminaria mają dostarczać konkretnych informacji na temat potencji tkwiących na tym rynku. Będą również omawiane strategie jakie obrały dotychczas zachodnie kompanie w Polsce, jak również możliwości pomocy rządowej Kanady dla inwestorów w Polsce. Kierunkiem globalnych inwestycji ma być telekomunikacja. Informacja w ministerstwie Peter Egyed i Evan Potter, tel: (613) 238-4000 oraz M.Rejniak, tel.(416)5347788.

O koncepcji CPBC w porównaniu z działającą w USA Polish-American Forum w kolejnym numerach.

W środę, 20.12.w torontońskim Hiltonie 145 Richmond St.odbędzie się organizacyjny obiad z udziałem Erica Bergbusha. Inf. 960-3805 M.Morawski.

Genevieve Bergeron

Helene Colgan

Barbara Daigneault

Anne-Marie Edward

Anne-Marie Lemay

Sonia Pelletier

Maud Haviernick

Maryse Leclair

Maryse Laganere

Barbra Maria Kluznick

Nathalie Croteau

Michèle Richard.

Annie St. Arneault.

Annie Turcotte.

KANADA W ŻAŁOBIE

6 grudnia 25-letni Marc Lepine przybył po godzinie 17 na Uniwersytet Montrealski. W jego rękę znajdował się półautomatyczny karabin Sturm Ruger kaliber 223 (można go nabyć za ok. 600 dol. pod warunkiem, że wykupiło się licencję za 10 dol.). Lepin wkroczył do sali wydziału inżynierskiego budynku politechnicznego. Zmusił studentów do opuszczenia zajęć, a następnie wznosząc okrzyki, że nienawidzi feministek oraz studentek inżynierii rozpoczął morderczy spacer po piętrach budynku zabijając 14 kobiet (w większości studentek inżynierii) oraz raniąc 13 osób (9 kobiet, 4 mężczyzn). Następnie zastrzelił się.

Kanada znalazła się w stanie szoku i powszechnej żałoby. Premier Mulroney określił zbrodnię jako "narodową tragedię".

Zbrodniarz miał trudne dzieciństwo. Jego ojciec, Algierczyk, bił często i za byle co, do krwi Marca, jego siostrę i matkę Francuzkę. Gdy Lepin miał 7 lat jego rodzice rozwiedli się. Ojciec wyjechał w nieznanym kierunku z Kanady. W 18 roku życia Lepin zmienił legalnie swe nazwisko po ojcu Gamil Charbi na nazwisko panińskie matki Lepin. Nauczyciele określili go jako ucznia bardzo zdolnego, osiągającego bardzo dobre wyniki. Chciał rozpocząć studia na inżynierii Uniwersytetu Montrealskiego, ale nigdy nie sfinalizował zamiaru. Złożył podanie o przyjęcie do

armii, ale został odrzucony. Fascynował się bronią palną oraz filmami wojennymi i filmami typu Rambo. Dla znajomych koleżanek był bardzo sympatyczny do czasu, gdy nie został zlekceważony bądź odrzucony (albo wyobraził sobie, że tak się stało). Wówczas odcinał się od znajomości totalnie i na zawsze. Karabin zakupił 21 listopada. Zbrodnię starannie zaplanował, co wynika z 3-stronicowego listu, który pozostawił. Mieszkał sam w apartamencie w Montrealu po wyprowadzeniu się przed około miesiącem drugiego lokatora. Od kilku tygodni nie pracował. Jego sąsiedzi stwierdzili, że sprawiał wrażenie osoby sympatycznej, normalnej, niekiedy tylko grał za głośno muzykę.

PODRÓŻE KSZTAŁCĄ

Tego lata wybraliśmy się do Polski (po 10 latach) i do Lwowa (po Bóg wie ilu latach). Niestety tak się złożyło, że zwiedzaliśmy głównie szpitale. W przerwach pomiędzy pobytami w szpitalach udało nam się jednak coś niecoś zobaczyć i obserwacjami tymi podzielimy się w kilku odcinkach, które będą się ukazywać, jak tylko uda nam się je napisać - to znaczy nieregularnie.

LWÓW

Na środku Rynku w budce dwie baby sprzedają kwas. Kwaskowaty zlotawy ciepły płyn o smaku "Ginger Ale". Pozostawiony w pokoju przez noc, smakuje jak sfermentowane pomyje. No cóż, ale to o całe niebo lepsze od butelkowanej lemoniady, której się w ogóle nie da pić. Przy stoliku poznajemy Rodaków. Para z 10-letnim chłopczykiem z Polski i szwagier, lat około czterdziestu, mieszkający z matką we Lwowie. Rozmowa o interesach kończy się wymianą rubli po kursie 10-krotnie korzystniejszym niż oficjalny i propozycją obwiezienia po Lwowie Fiatem 126p. Matka leci do kolejki po materiał na franki, mały idzie do babci, a my w drogę.

Zaczynamy od Cmentarza Łyczakowskiego. Aby go dobrze poznać, trzeba tygodni, aby opisać - grubego tomu. Książka taka zresztą ukazała się niedawno drukiem w Polsce. My nie mamy, ani czasu, ani sił, więc zapuszczamy się tylko w kilka alei. Ale i ta pobieżna wizyta wywiera niezwykle wrażenie. W rezultacie wieloletniego zaniedbania cmentarz nabral specjalnego charakteru. Drzewa rosnące tu po obu stronach alej spotykają się koronami w górze, tworząc wysokie sklepienie, jak w tropikalnej dżungli. Krzaki rosnące pod baldachimem drzew walczą o światło słoneczne, spychają kamienie nagrobkowe na drugi plan. Zielony żywioł przyrody triumfuje tu nad kamiennym światem zmarłych. Z pomocą naszych przewodników odnajdujemy pełne kwiatów groby Konopnickiej,

Gabrieli Zapolskiej, Artura Grotgera... Skromna kwatery powstańców 1863 roku. Groby z krzyżami chylącymi się, z napisami trudnymi do odczytania, ale oczyszczone i uporządkowane czyją ręką. Przechodzimy obok grobów zaroiętych tak, że już nie tylko napisu, ale samego nagrobka prawie nie widać. Inne oczyszczone i wypolerowane z wielkimi pięcioramiennymi gwiazdami. Najwyraźniej rezultat swoistego "szabru": za cenę tablicy z nowym nazwiskiem można wprowadzić się do czyjegoś grobowca, do którego nikt nie zgłasza pretensji. Proceder uprawiany zresztą jeszcze przez faraonów w starożytnym Egipcie. Ciekawe, co zrobiono z kośćmi poprzedników? Podobno teraz jest to już zabronione. Przechodzimy obok posągów w powłóczystych szatach anielskich, szlacheckich kontuszach i czamarach, mitrach biskupich lub też zwykłych mieszczańskich dziewiętnastowiecznych tużurkach. Do cmentarza Orłąt za daleko. Podobno zasypany buldożerami jest teraz odkopywany i restaurowany.

Muzeum - skansen chaty ukraińskiej jest dosyć starannie utrzymane i - jak wszystkie skanseny - ciekawy. Chaty z bierwion, kryte słomą, kurne. Cerkiew przeniesiona z jednej wsi. Ciekawe, czy wybudowano coś na jej miejsce? Przed jedną z chat, babcia wykopuje motyką chwasty. Polka. Prosi o gumy do żucia dla wnuka, ale nie mamy.

Katedra katolicka we Lwowie jest czynna, ale otwarta jest tylko w okre-

lonych godzinach. Niestety jakoś zawsze przechodzimy obok niej, kiedy jest zamknięta. Zaraz obok - kaplica Boimow. Ufundowana przez rodzinę tego nazwiska. Przechodnie zapytani o kaplicę albo nie wiedzą, albo mówią, że to tu zaraz... Dłuższy czas kręcimy się w koło. Wreszcie widzimy, że to ten niepozorny z zewnątrz budynek, z wejściem trochę przypominającym wejście do szaleatów miejskich. Szaleatów może dlatego, że w bramie siedzi babcia, wyglądająca na klasyczną babcie klozetową. Ma tekturową pokrywę z pudełka od butów, do której zbiera po pięć, czy też piętnaście kopiejek za wstęp. Za to w środku... Nagromadzenie posągów, płaskorzeźb i malowideł różnych epok i stylów wprost zapiera dech. Spędzamy przeszło piętnaście minut filmując i fotografując wnętrze.

Kościół Dominikanów zamieniony na muzeum religii i ateizmu czy też ateizmu i religii. Biedny turysta, który chciałby się dowiedzieć czegoś o ateizmie czy o religii, zwiedzając to muzeum! Kościół wyszabrowany ze wszystkiego co się dało. Na chórze straszny szczerba po organach, nad ołtarzami - białe plamy po obrazach i malowidłach. Płaskorzeźba dłuta Thorwaldsena i parę innych zachowanych dzieł sztuki świadczy o wspaniałej przeszłości tej barokowej świątyni. Na ścianach, na wysokości wzroku szereg gablot z tekstami, których zresztą nie silimy się czytać.

Rynek lwowski, to właściwie jeden wielki zabytek. Każda kamieniczka inna, każda zabytkowa, każda interesująca, z ciekawą przeszłością. Na każdym rogu jedna lub dwie apteki - nie orientujemy się czy wszystkie czynne. Wchodzimy do jednej z nich, zamienionej na muzeum farmacji. Na półkach porcelanowe słoje z łacińskimi napisami, na podłodze olbrzymie moździerze, alembiki i wagi. Nie wygląda na to, aby można tu było wykupić lekarstwo na współczesną receptę, ale podczas naszego zwiedzania nagle formuje się spora kolejka klientów. Każdy z nich

kupuje ćwierćlitrową butelczynę jakiegoś rdzawo-czerwonego płynu. Okazuje się, że przywieźli żelaziste wino. Wychodzimy z apteki spokojni, że Lwowianom anemia już nie grozi. Biedni Kanadyjczycy! Choćby ustawili się w nie wiem jak długą kolejkę, takiego specyfiku nie znajdą w żadnej z aptek kanadyjskich!

Największe jednak zaskoczenie czekało nas na koniec zwiedzania, wieczorem. Nasz przewodnik zawiązał nas do swojego mieszkania, aby nas przedstawić mamie. Dom niedaleko rynku. Kamienica z obdrapanymi tynkami, jak większość we Lwowie. Brama do sieni z powybijanymi szybami, zawiasy piszcza. W sieni brudno i śmierdzi moczem. Za to podłoga w sieni wyłożona pięknymi kolorowymi kafelkami z datą budowy i jeszcze jakimś napisem. Wchodzimy do mieszkania na parterze. Dawny korytarz przerobiony na kuchnię i na pokój syna. Kuchnia ciemna i chyba brudna. O łazienkę i ubikację nie śmiemy pytać. We właściwym pokoju mieszka babcia. Dwa okna, dwa łóżka, spora szafa, stół, krzesła, toaletka z lustrem, a więc metraż całkiem duży. Jedną piątą powierzchnię pokoju zajmuje KAFLOWY PIEC! Piec - cudo, Piec - zamek we Fromborku. Piec - katedra w Strassburgu. Piec z wieżyczkami,

krążgankami i łukami gotyckimi. W bok Pieca, jak kateter, brutalnie wbita rura doprowadzająca gaz. Niestety Piec - staruszek ma wypalane wnętrzości i nie grzeje już tak, jak za dawnych lat. Trzeba przestawić, ale dziś już zduna, który mógłby się podjąć tej operacji nie ma. Piec ma więc policzone lata, o ile nie miesiące. Z Pieca przenosimy wzrok na podłogę. Klepka dębowa układana w kwadraty, ozdabiane kolorowymi inkrustacjami z hebanu i jeszcze jakiegoś kolorowego drzewa. Czterdzieści lat szorowania ryżową szczotką zrobiło swoje i dziś już tylko część inkrustacji jest widoczna. Babcia mówi, że na piętrze są jeszcze ładniejsze mieszkania, tylko że w 1945 roku, kiedy wprowadzali się do tego domu z mężem, ona była akurat w ciąży i wybrała mieszkanie na parterze, aby nie trzeba było taszczyć wózka z dzieckiem po schodach. To dziecko, to właśnie nasz obecny przewodnik. Żegnamy się z gospodarzami i wychodzimy zdeprymowani i smutni. Przed oczyma stoi nam obraz skazanego na zagładę Pieca. Ile takich nieskatalogowanych, ale beczennych zabytków utrudnia życie mieszkańcom Lwowa i ile w ciągu najbliższych miesięcy lub lat zostanie wywiezionych na gruzowisko?

A. i S. DUBISCY

ECHO POLECA

• "The Vaudeville Show" - przedstawienie ze wszystkimi elementami klasycznego wodewilu wystawiane jest przez Tony Moleswortha w The Winter Theatre, 189 Yonge St. (tel. 872-6555). Od 16 grudnia do 6 stycznia.

• Tylko do 16 grudnia otwarta będzie wystawa impresjonistów i post-impresjonistów pt. "Manet to Picasso" w The Justina M. Barnicke Galleries, Hart House, U of T, tel. 978-8398.

• "Dziadek do orzechów" - przedstawienie baletowe w wykonaniu National Ballet of Canada, muzyka Czajkowskiego - od 19 grudnia do 7 stycznia. O'Keefe Centre, Front i Yonge, bilety w kasach teatru lub w TicketMaster, tel. 872-2262.

• McLaughlin Planetarium zaprasza na "The Christmas Star Show" od 19 stycznia do 5 stycznia, 100 Queen's Park, szczegóły tel. 586-5858.

• Trio fortepianowe: Beaux Arts Trio grać będzie utwory Smetany, Haydna, Copianda i Brahmsa 19 grudnia o g. 20 w Jane Mallett Theatre, St. Lawrence Centre, 27 Front St. E., tel. 366-7723.

• Roger Whittaker wraz z córką śpiewać będą w Massey Hall 19 i 20 grudnia o godz. 20. 178 Victoria St., tel. 872-HALL.

• "The Historic Warsaw - Historia Warszawy" - wystawa prezentowana będzie w dn. od 9 grudnia do 31 grudnia 1989 r. w Robarts Library - Library of the University of Toronto, 130 St. George St. Godziny otwarcia: pon.-piątek od 9:00 am do 11:00 pm, sobota od 9:00 am do 10:00 pm, niedziela od 1:00 pm do 10 pm. Wystawa przedstawiać będzie rys historyczny i kształt Warszawy od najstarszych dziejów i jej powstania po obecne czasy. Organizatorem wystawy jest the Polish Heritage Society of Canada ze współpracą z University of Toronto. Oficjalne otwarcie wystawy w środę, 13 grudnia 1989 r. o godz. 6 pm.

ECHO POLECA DZIECIOM:

• YWCA zaprasza 16 i 17 grudnia o g. 11 dzieci wraz z rodzicami na lunch ze św. Mikołajem. Zapisy w North Program Centre, 2532 Yonge St., tel. 487-7151

• The Ontario Ballet wystawia "The Beauty and the Beast" 17 grudnia o godz. 14, w Minkler Auditorium, Seneca College, 11750 Finch Av. E., tel. 491-8877.

Z historii
rosyjskiej i sowieckiej
policji politycznej

KGB

Dokończenie
z poprzedniego numeru

Jak już była o tym mowa, KGB udało się w latach 70 pozyskać znaczną liczbę "agentów wpływu" na terenie Japonii. Dnia 23 sierpnia 1979 roku jeden z najpopularniejszych tygodników japońskich "Shukan Gendai" opublikował na swoich łamach, sprzedany mu przez wspomnianego wcześniej sowieckiego "agenta wpływu" "WASINA", tekst, według którego prezydent Carter miał jakoby zaplanować uprowadzenie japońskiego tankowca na wodach bliskowschodnich. Akcja ta miała być przeprowadzona w sposób pozwalający wierzyć, iż uprowadzenia dokonali terroryści. Według rzekomego planu Cartera siły zbrojne USA powinny "wyzwolić" statek japoński z rąk "terrorystów" i tym samym udowodnić konieczność swej obecności w tym regionie. Prezydent Carter miał natomiast zyskać w oczach opinii publicznej miano zdecydowanego przywódcy (patrz: Barron: KGB Today, rozdz. 4).

KGB usiłował obarczyć USA odpowiedzialnością nawet za... uprowadzenie i zamordowanie Aldo Moro! Dn. 23 września 1978 r. hiszpańska gazeta "El Triunfo" wydrukowała sfalszowany przez Sowietów i sprzedany jej przez agenta kubańskiego nazwiskiem Luis

Gonzales Verdecia "dokument" armii USA oznaczony symbolem "FM 30-31 B" wraz z komentarzem. Miał on stanowić dowód na to, iż Aldo Moro został jakoby zamordowany przez... CIA i że wszystkie ugrupowania terrorystyczne są w rzeczywistości finansowane przez USA! (patrz: "El Triunfo" (Madryt), 23.09.78 oraz HPSCI, kwiecień 1979 i luty 1980).

W okresie nasilenia się w Europie Zachodniej protestów przeciw amerykańskiej broni neutronowej, KGB rozpowszechniał spreparowany przez siebie list, którego autorem miał być ówczesny sekretarz generalny NATO, Luns. "Fałszywka" ta miała za zadanie przekonać opinię publiczną, iż Amerykanie sporządzili "czarną listę" dziennikarzy, którzy są przeciwni produkcji broni neutronowej przez USA (HPSCI, luty 1980).

Szczególnie aktywni w owym okresie byli sowieccy "agenci wpływu" na terenie RFN, zwłaszcza po objęciu urzędu prezydenta USA przez Ronalda Reagana. Francuski korespondent Michel Meyer, który śledził zachodniemiecki program telewizyjny przez 7 tygodni z rządu, oświadczył: "Nie widziałem żadnej audycji, która byłaby przychylna Amerykanom lub w której pozytywnie wyrażano by się o Stanach Zjednoczonych" (cyt. za: John Vinocur: The German Malaise, w: "New York

Times Magazine", 15.11.1981).

Jesienią 1981 roku KGB sfalszował podpis Ronalda Reagana pod listem, w którym prezydent USA miał jakoby obiecać królowi Hiszpanii Juanowi Carlosowi pomoc USA przy odzyskaniu przez Hiszpanię Gibraltaru w zamian za likwidację hiszpańskich ugrupowań lewicowych. Kopie tego "listu" zostały rozesłane przez agentów KGB w Madrycie do redakcji ważniejszych gazet i czasopism oraz do wielu polityków zachodnioeuropejskich (Soviet Active Measures: An Update, Special Report 101, U.S.State Department, lipiec 1982, HPSCI 13-14.07.1982).

W latach 80 Komitet Bezpieczeństwa Państwowego po raz kolejny usiłował wmówić opinii publicznej, iż Amerykanie w wypadku wojny zniszczą całkowicie Europę Zachodnią, by ratować własną skórę. Tym razem agenci sowieccy rozpowszechniali "dokumenty", których autorem miała być kwatera główna sił zbrojnych USA w Europie (HPSCI, lipiec 1982).

KGB wraz ze wschodniemieckim MfS usiłują dość regularnie kompromitować także polityków Niemieckiej Republiki Federalnej. Listę zawierającą niezliczoną ilość przykładów tego typu akcji dezinformacyjnych przedstawiło dn. 20 marca 1985 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych RFN (w: "Innere Sicherheit", Bundesministerium des Innern, Bonn 20.03.1985, str. 9-11).

Szczególną rolę - jak to podkreśla inny raport zachodniemieckiego MSW ("Verfassungsschutzbericht 1984", "Spionageabwehr 1984", str. 51) - w operacjach dezinformacyjnych komunistycznych służb wywiadowczych na terenie RFN odgrywa "Wydział Nauki i Kultury" ambasady PRL w Kolonii. Kieruje on m.in. działalnością polskich "agentów wpływu", którymi są bardzo często "stypendyści" i prowadzący gościnnie wykłady w Niemczech Zachodnich "naukowcy" PRL. Wydział ten ma ponadto za zadanie utrzymywać ścisłe kontakty z uniwersytetami i fundacjami partii politycznych RFN. Klasycznym przykładem dezinformacji w wydaniu PRL-owskim była np. aktywność "naukowa" Kazimierza Kąkole; który - jak na ironię losu - zaproszony został do RFN przez fundację Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej (CDU) im. Konrada Adenauera, by m.in. wygłosić odczyt pod

tytułem: "Państwo i Kościół w PRL"! Fundacji chadeckiej nie przeszkadzało widać to, iż będąc w przeszłości dyrektorem "Urzędu do Spraw Wyznań" w PRL, Kąkol zyskał sobie opinię jednego z najbardziej zaciekle wrogów Kościoła w Polsce. Po swym powrocie do PRL gość CDU kontynuował swą akcję dezinformacyjną, oczerniając tym razem swych gospodarzy zachodniemieckich! (patrz: "Kronika niemiecka", w: "Kultura" nr 4/439, 1984 r., str. 83-84).

Jak widać, Zachód przez swe nieprześlądane decyzje niekiedy sam "pomaga" komunistycznym dezinformatorom w ich pracy. Innym tego typu przykładem może być działalność szkalowanych zawzięcie przez Sowietów i ich satelitów, funkcjonujących na Zachodzie mass mediów, które dostarczają informacji społeczeństwu państw komunistycznych, jak np. "Głos Ameryki", "BBC" czy "Radio Wolna Europa/Radio Swoboda". Nie zawsze właściwa polityka programowo-personalna oraz wewnętrzne konflikty dostarczały już nieraz propagandzie komunistycznej materiału do akcji dezinformacyjnych.

Po kampanii propagandowej z udziałem Czechowicza (Andrzej Czechowicz: Siedem trudnych lat. MON, Warszawa 1973, wyd. 1), w PRL ukazała się niedawno kolejna publikacja szkalująca polską sekcję RWE (Mieczysław Lach: "Ufam ci Kilroy", Warszawa 1983).

Nie można niestety powiedzieć, iż kierownictwo Radia Wolna Europa podjęło wszystkie możliwe kroki, by zapobiec powstawaniu sytuacji mogących być pożywką dla komunistycznych dezinformatorów. W ostatnich latach powzięto ono kilkakrotnie zbyt pochopnie - jak się później okazało - decyzje o zatrudnieniu osób, z którymi już po kilku miesiącach musiano zerwać współpracę. W innych wypadkach natomiast doszło do zwolnień pracowników na podstawie zarzutów, które okazały się następnie nieprawdziwe. Jedyłą stroną, która mogła odnieść korzyści z tego typu sytuacji, byli ci, którzy nieprzerwanie usiłują zakłócić pracę radia. Z niezrozumiałych względów konflikty wewnętrzne, mające miejsce w rozgłosni, znajdowały często finał przed sądem RFN, o czym później donosiła prasa zachodnia.

Także potknięcia w polityce personalno-programowej kierownictwa

polskiej sekcji RWE, których nawiasem mówiąc z łatwością można było uniknąć, znajdowały oddźwięk w niezależnych mass mediach, i to bynajmniej nie lewicowych!

Komunistyczna propaganda wykorzystuje następnie skrupulatnie wszystkie tego rodzaju publikacje w swych dezinformacyjnych operacjach, podobnie jak wykorzystwała np. fakt, iż State Department, tj. ministerstwo spraw zagranicznych USA po raz pierwszy od momentu powstania rozgłosni przeprasilo oficjalnie w dn. 16 stycznia 1985 roku władze PRL za treść jednej z audycji sekcji polskiej RWE.

Miał wyciągnąć właściwe wnioski z popełnionych przez siebie błędów, które po odpowiednim "ubarwieniu" służą KGB i jego filiom w akcjach dezinformacyjnych, popełnia się często niestety nowe.

W dn. 28 kwietnia 1986 roku w centrum prasowym sowieckiego ministerstwa spraw zagranicznych w Moskwie wystąpił Oleg Tumanow, szkalując rozgłosnie monachijskie RWE/RS. Do lutego pełnił on kierowniczą funkcję w sekcji rosyjskiej Radia Swoboda, będąc jednocześnie agentem KGB! W radiu

pracował przez 20 lat, nie wzbudzając najmniejszych podejrzeń, jako że Sowietnicy zapewni mu wysmienią "legendę", by użyć słownictwa KGB. Tumanow zdołał bowiem przekonać zachodni wywiad, iż zdezerterował z sowieckiego statku wojennego. Ponadto "chronił" go wyrok śmierci, jaki miał zostać wydany na niego w ZSSR.

Powyższy rozdział, poświęcony operacjom dezinformacyjnym KGB, obrazuje ich niebezpieczny charakter oraz trudności związane z ich demaskowaniem i zwalczaniem.

Jak to trafnie sformułował Władimir Bukowski, "prawda jest zawsze naiwna i pewna siebie. Jest przekonana, że triumfuje, jeśli tylko ludzie ją rozpoznają - i dlatego zawsze jest źle zorganizowana. Kłamstwo zaś jest cyniczne, dostępne i silne poprzez swe zdyscyplinowanie!"

zsyto jego porozbijaną twarz, walk nie sprawiła mu większych kłopotów. Zdaniem kibiców i ekspertów, Leonard był rzeczywiście dużo, dużo lepszy, szybszy, silniejszy, sprawniejszy, lepiej wyszkolony. Duran wyraził uznanie dla Leonarda i powiedział, że raczej już nie

RECENZJA

KGB

Każdy, kto interesuje się obecnymi przemianami w Sowietach, kto rozważa szansę "pierestrojki" i pyta o stopień prawdziwości deklaracji Gorbaczowa, powinien po tą książkę sięgnąć. Książka sięga głęboko w historię Rosji ukazując kształtowanie się struktury służb specjalnych w tym kraju i wskazując na silne związki KGB z praktykami poprzedników. Kolejny rozdział przynosi dzieje policji w państwie sowieckim, aż po ukształtowanie się jej form obecnych. W rozdziale ostatnim mowa jest nie tylko o wewnętrznej strukturze KGB i jej funkcjach represyjnych, lecz nadto - obszernie i z przywołaniem sporej ilości materiału dokumentacyjnego - o dywersji poza granicami imperium. Tu właśnie czytamy: "Stosując 'środk"

aktywnego działania", KGB stara się wywrzeć wpływ zarówno na wewnętrzne jak i zewnętrzne stosunki państw niekomunistycznych, przede wszystkim zachodnich demokracji, usiłując np. skompromitować ich rządy lub inne instytucje państwowe, a także pojedynczych polityków". Praca Ciesielczyka, choć pisana dość suchym stylem, czyta się jak klasyczny kryminał. Jest ona jednocześnie niezbędnym podręcznym kompendium dla tych wszystkich, których interesuje Rosja. KGB jest w końcu państwem w państwie, siłą często decydującą o kierunku sowieckiej polityki.

(les)

Wyd. Pogląd, Berlin Zachodni 1989, s.208

medalista olimpijski w zjazdach, podczas konkursu slalomu giganta w Val d'Isere upadł i złamał obojczyk. Według trenera Tomba wznowi treningi za około trzy tygodnie.

Europejskie agencje prasowe uznały tenisistkę zachodnioniemiecką Steffi Graf za najlepszą sportsmenkę 1989 roku. Wśród mężczyzn pierwsze miejsce zdobył Amerykanin, kolarz Greg LeMond. Graf wyprzedziła kolarzkę J.Longo (Francja) i narciarkę alpejską V.Schneider (Szwajcaria), natomiast LeMond wyprzedził tenisistę B.Beckera (RFN) oraz lekkoatletę R.Kingdoma (USA). Czwarte miejsce zajął bokser, mistrz świata wszechwag M.Tyson (USA).

W I lidze siatkówki mężczyzn na czele znalazła się AZS Olsztyn z 13 pkt. przed

Dokończenie
z poprzedniego numeru

Jak już była o tym mowa, KGB uduprzegrany 0:3 meczu na wyjeździe siatkarkami Traktoru Schwerin przegrał 1:3 w Sosnowcu. Natomiast siatkarze AZS Olsztyn wygrali z HSV Hamburg za nisko w Olsztynie, jedynie 3:2, co nie wystarczyło na awans, gdyż przegrali mecz rewanżowy w Hamburgu 1:3.

Konkurs skoków narciarskich na 90 m skoczni w Lake Placid w USA zaliczany do punktacji Pucharu Świata wygrał Fin Ari-Pekka Nikkola - 86 i 89 m, 236,6 pkt, przed Austriakiem E.Vettori - 82,88, 229,1 pkt. Ci sami zawodnicy znajdują się na 1 i 2 miejscu w klasyfikacji ogólnej Pucharu Świata w skokach narciarskich, mając odpowiednio 57 i 51 pkt. W Lake Placid wystąpili także skoczkowie polscy. Jan Kowal i Jarosław Mądry nie zakwalifikowali się jednak po pierwszej serii skoków do drugiej, w której prawo skakania przysługiwało jedynie pierwszemu 50 skoczkom z pierwszej serii.

W Krakowie odbył się czwarty i ostatni zarazem w tym sezonie turniej o drużynowe mistrzostwo Polski w judo. Tytuł wywalczyła po raz trzeci drużyna Czarnych Bytom z mistrzem olimpijskim Waldemarem Legieniem na czele.

MIŁOŚĆ KOSZTUJĄCA MILIONY

28-letnia Nadia Comaneci, trzykrotna złota medalistka w gimnastyce na olimpiadzie w Montrealu w 1976 roku, po ucieczce z Rumunii do Stanów Zjednoczonych osiadła w Miami z rodakiem 34-letnim dekarzem Constantinem Panaitą. Panaita był człowiekiem, który czekał na Comaneci po węgierskiej stronie granicy węgiersko-rumuńskiej, a następnie zabrał przez Wiedeń do USA. Jak się okazało, Comaneci poznała Panaite w 1987 roku podczas przyjęcia w Bukareszcie. Zakochali się w sobie i Panaita zorganizował jej ucieczkę. W dzień jednak po wylądowaniu pary w Nowym Jorku zgłosiła się 35-letnia żona Panaity, która oznajmiła, że mieszka razem z nim w Hallandale w pobliżu Miami i mają czworo dzieci. Amerykańscy dziennikarze natychmiast zasympali Comaneci pytaniami. Nadia odpowiedziała, że Constantin powiedział jej na samym początku znajomości, iż jest żonaty i ma dzieci. "Co z tego? To nie ma znaczenia" - dodała, pokazując dziennikarzom język (na tle widzimy ukochanego Nadii). Jakie Comaneci ma

plany? Liczy na to, że wystąpi w filmie autobiograficznym. Ponadto chce poznać, skorzystać z amerykańskiego stylu życia. Zdaniem agentów ogłoszeniowych Comaneci "zapłaci" ogromną cenę za miłość. L.Steinberg z Los Angeles, jeden z najbardziej renomowanych agentów reklamowych, reprezentujący około 100 czołowych sportowców amerykańskich, stwierdził, że Comaneci od momentu przybycia do USA była wymarzoną gwiazdą reklamową. Występując w reklamach mogła zarobić miliony dolarów. Po wyjściu na jaw jej związku z żonatym i mającym dzieci mężczyzną Comaneci dostała się do kategorii sławnych ludzi nie robiących dobrego wrażenia, a ludzi z tych kategorii firmy nie chcą mieć w reklamach swych produktów i usług. Vangie Hayes z Nowego Jorku, inny sławny agent reklamowy, potwierdził opinię Steinberga podkreślając, iż do reklam potrzebni są bohaterowie bez zgrzytów, bez wad, bez skaz, a jeśli z nimi to przynajmniej bez istotnych.

KTO Z KIM W ITALII-90

W sobotę 9 grudnia w Rzymie odbyło się losowanie 6 grup eliminacyjnych finału przyszłorocznych mistrzostw świata w piłce nożnej Italia-90. Uroczystości nadano wysoką rangę. Numerki i nazwy krajów-uczestników ciągnęli byli sławni piłkarze jak Pele oraz sławni artyści jak tenor Pavarotti. Impreza była transmitowana przez telewizję do milionów widzów na całym świecie. Pierwszy mecz Italia-90 zostanie rozegrany 8 czerwca w Mediolanie pomiędzy obrońcą tytułu mistrzowskiego Argentyną i Kamerunem. Finał po 51 meczach zostanie rozegrany 8 lipca w Rzymie.

Oto jak wygląda skład sześciu grup eliminacyjnych (na pierwszym miejscu podajemy drużynę rozstawioną, w

nawiasach miejsca, gdzie będą rozgrywane mecze):
GRUPA A (Rzym, Florencja)
Włochy, USA, Austria, Czechosłowacja

GRUPA B (Mediolan, Bari, Neapol)
Argentyna, Kamerun, ZSSR, Rumunia

GRUPA C (Turyn, Genua)
Brazylia, Kostaryka, Szkocja, Szwecja

GRUPA D (Bologna, Mediolan)
RFN, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Jugosławia, Kolumbia

GRUPA E (Werona, Udine)
Belgia, Korea Południowa, Hiszpania, Urugwaj

GRUPA F (Cagliari, Palermo)
Anglia, Egipt, Holandia, Irlandia

DURAN LEONARD

W meczu bokserskim w Las Vegas 34-letni Sugar Ray Leonard pokonał jednogłośnie na punkty 38-letniego Roberto Durana. Jeden z sędziów ocenił, że Leonard wygrał wyraźnie wszystkie 12 rund, pozostali dwaj zapisali większość rund na jego konto. Walka z Duranem była 38 walką dla Leonarda, który przegrał zaledwie raz w roku 1980 w Montrealu... właśnie z Duranem. Leonard powiedział po meczu, że pomimo kilkudziesięciu miniszów, którymi zsztyto jego porozbijaną twarz, walka nie sprawiła mu większych kłopotów. Zdaniem kibiców i ekspertów, Leonard był rzeczywiście dużo, dużo lepszy, szybszy, silniejszy, sprawniejszy, lepiej wyszkolony. Duran wyraził uznanie dla Leonarda i powiedział, że raczej już nie będzie walczył. Obydwaj zainkasowali co najmniej po kilka milionów dolarów. Leonard powiedział, że nie wyklucza w przyszłości ponownej walki z Hearsem bądź nawet z Haglerem. Tylko czy kibice dadzą się ponownie nabrać? W Las Vegas 16 tys. kibiców było tak niezadowolonych z niskiego poziomu pojedynku, że bokserów wiele razy wyśmiano i wygwizdano. W ciągu 12 lat swej zawodowej kariery Leonard zarobił ponad 100 mln dol. (rekord wśród bokserów) i, jak twierdzi jego trener Mike Trainer, nie jest w stanie wydać nawet procentów od tej sumy.

KRÓTKO:

Europejski Superpuchar zdobył zespół AC Milan pokonując w Mediolanie Barcelonę 1:0. Pierwszy mecz w Barcelonie zakończył się remisem 1:1. W sobotę odbędzie się w Tokio mecz o Puchar Toyota (uznawany za klubowe mistrzostwo świata) pomiędzy AC Milan i zdobywcą Pucharu Ameryki, kolumbijskim zespołem Nacional Medellin.

Włoch Alberto Tomba, dwukrotny złoty

Organizatorzy mistrzostw świata i przedstawiciele FIFA zostali przyjęci na audiencji przez Papieża Jana Pawła II, wręczając mu piłkę. Papież wyraził nadzieję, że mistrzostwa wypadną pomyślnie i przysłużą się sprawie pokoju i przyjaźni między narodami.

UWAGA NARCIARZE!

Tylko u nas, porad i nauk narciarskich udziela Maciek Muran, trener, instruktor i egzaminator instruktorów na Kanadę i USA oraz prezes Polskiego Klubu Narciarskiego z siedzibą w Domu Polskich Kombatantów, 206 Beverley Str., Toronto, Ontario. Polski Klub Narciarski organizuje grupowe wyjazdy na narty, zabawy towarzyskie oraz mistrzostwa alpejskie Polonii. Żeby się zapisać na listę członków, proszę pisać na podany powyżej adres lub wstąpić na 206 Beverley, w każdy czwartek między 16 a 20 godziną.

Po "suchej" zaprawie przed sezonem, można bezpieczniej suszować.

Najbliższe kąciki narciarskie poświęcimy sprawie wyboru sprzętu i przygotowaniom przedsezonowym.

Przygotowanie kondycyjne

Zima tuż, tuż. Należałoby się zastanowić w jakiej formie fizycznej jesteśmy i czy łatwo nam będzie się rzucić w wir białego szaleństwa. Niestety, niektórym spośród nas w czasie lata przybyło parę centymetrów w pasie. Dla pań to prawdziwa tragedia, bo wspaniałe jednoczęściowe kombinezony narciarskie, w których pokazywały się w ubiegłym sezonie na stokach gór Europy i Ontario, może w tym roku nie będą pasowały. Dla panów to tragedia i wydatek nowy.

Przygotowanie kondycyjne jest rzeczą szalenie istotną. Im bardziej jesteśmy sprawni fizycznie, elastyczni i silniejsi, tym mniejsza jest szansa jakiegokolwiek wypadku i tym łatwiejsze jest wykonywanie efektywnych ewolucji narciarskich. Należy pamiętać, że siła i wielkość mięśni nie jest na tyle ważna, co ich elastyczność i sprężystość, a także odpowiednio przygotowanie układu oddechowego, a przede wszystkim serca.

Dzięki uprawianiu latem takich sportów jak gra w tenisa, jazda na rowerze, czy bieganie, nie jesteśmy w najlepszej kondycji i wystarczy teraz przejść skrócony program przygotowania do zbliżającej się zimy.

Jedną z najlepszych form przygotowania do nart jest bieganie. Bieganie wzmacnia elastyczność i moc mięśni nóg, a także usprawnia system oddechowy i krwionośny. Aby móc jeździć w trudnych warunkach należy wzmocnić mięśnie nóg. Najlepszą zaprawą jest bieganie po schodach. Wszyscy, którzy pracują w biurach lub mieszkają w wysokich budynkach powinni pamiętać o istnieniu wind na najbliższe 2 do 3 tygodni. Codziennie należy wbiegając po schodach powiększać ilość pokonywanych pięter.

Zbieganie ze schodów wyrabia elastyczność stóp, a także wyrabia umiejętność odpowiedniego oddychania i reguluje cyrkulację krwi. Zalecam początkowo zbieganie, a następnie, po kilku próbach, wbieganie na schody, oczywiście uzależniając wysiłek od naszych możliwości. Dobrze przygotowanie kondycyjne to możliwość wbiegnięcia na wyższe niż 5 piętro bez żadnych trudności.

Nie wychodząc z domu także możemy przygotowywać się do sezonu narciarskiego. Aby rozluźnić mięśnie nóg należy ćwiczyć bardzo głębokie przysiady, rozciąganie mięśni ud w rozkroku oraz wykonywać ćwiczenia rozciągające mięśnie pleców.

Aby wzmocnić ścięgna wokół kostek, należy chodzić na wewnętrznych krawędziach stóp, podnosząc je wysoko ponad ziemię. Wspaniałe ćwiczenie pozwalające przygotować uda i kolana do zbliżającego się sezonu narciarskiego

wygląda następująco: stajemy ok. 30 cm od ściany, opieramy się o nią plecami i obsuwamy się po niej w dół, aż do momentu gdy kolana zegną się nam pod kątem prostym. W pozycji tej staramy się wytrwać jak najdłużej.

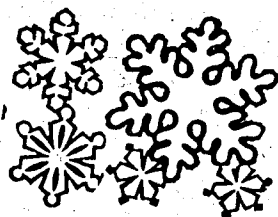
Tym z Państwa, którzy rano są w domu, polecam 20-minutowe telewizyjne programy "Work out". Ćwiczenia fizyczne pokazywane w tych programach pozwolą nam przygotować się do dobrej jazdy na nartach.

Reasumując dzisiejsze zalecenia:

Więcej ruchu, zacznijmy biegać, ćwiczyć w domu i biegać po schodach.

Jeśli macie Państwo jakiegokolwiek pytania, proszę kierować je do mnie pod adresem ECHA.

W następnej lekcji już konkretna jazda na nartach.

KOMUNIKAT O WIGILII

Kongres Polonii Kanadyjskiej - Okręg Toronto oraz Stowarzyszenie Polskich Kombatantów, Koło Nr 20, zapraszają samotne rodziny i pojedyncze osoby na Kolację Wigilijną, która odbędzie się 24 grudnia (niedziela) o godz. 5 po południu w budynku SPK, 206 Beverley St., Toronto, Ont., M5T 1Z3.

Informacje we środy i czwartki od godz. 10 rano do 4 po poł. TEL. 979-9634, 979-8756 lub w inne dni tygodnia od 2 po południu do 7 wieczorem, TEL. 532-3890.

KPK - OKRĘG TORONTO
SPK, KOŁO NR 20

UCIECZKA

GRAZYNA FARMUS

- Coś pani jeszcze powiem. Jak się zmieniałam. Tam w schronisku.

Kiedyś, gdy dostał piany został mi tylko balkon. Już nie wiem, o co poszło. Zawsze było o coś, co nieważne. Zawsze, że to przeciw niemu. A już wiem. O fryzjera. Chciałam iść do fryzjera obciążyć włosy. Coś zrobić ze sobą. A teraz cofałam się do balkonu. Był taki moment, że chciałam wyskoczyć. A co z dzieckiem? Na dole pracował sprzątac. Zawołałam "call the police". Kolejny cios powalił mnie na ziemię.

Przyszło dwóch policjantów. Pytało, co się stało. Powiedział, że niechcący mnie uderzył, że jestem histeryczka. Ze zagroziłam mu przejście i uderzyła mnie drzwiami. A ja milczałam. Poszli sobie w końcu. Teraz wstydzę się tego balkonu. Nie mogę tam patrzeć.

- Dlatego, że wołała pani o pomoc?

- Dawniej tak myślałam. A teraz wstydzę się tego milczenia.

Jak jestem zdenerwowana, muszę zapalić.

I pali już trzeciego. Teraz już rozumiem, dlaczego zasłoniła szyby.

Kto ją nauczył inaczej myśleć? O sobie i o nim. Co się działo krok po kroku, gdy weszła policja?

Zabrali mnie z dzieckiem do policyjnego samochodu. Jego też, ale zawołali inny. Od tamtego czasu nie widzieliśmy się kilka miesięcy. Zatrzymali go na noc. Nakazali opuścić mieszkanie dopóki nie wróci. Otrzymał papier, zakazujący kontaktów ze mną. Tak. Wpierw zabrali mnie do szpitala. Zrobili prześwietlenia. Lekarz pytał, co się stało. Spisał raport.

Co wzięłam ze sobą? Płaszcz, klucze, parę dolarów, OHIP, prawo jazdy, SIN, chyba coś z bielizny. Dla dziecka ubranka, zabawki i pieluchy. Policjant powiedział, że jeśli będę się wyprawadzać, przyjdę po resztę.

"Shelter" to był stary dom. Jakis urzędowy budynek, ze świetlicą, pralnią, gabinetem lekarskim, kuchnią i łazienkami. Małe pokoje z umywalką.

Lepiej niż w obozie. Spokój. Wreszcie spokój. Kobiety takie jak ja. Stare i młode. Codzienne rozmowy w świetlicy. Nie wszystko rozumiałam. Chciałam rozmawiać z kimś po polsku a uczyłam się angielskiego z życia. Na sesjach zbiorowych zapamiętałam tych kilka zdań:
I AM AN IMPORTANT HUMAN BEING
I AM A WORTHWHILE WOMAN
I DESERVE TO BE TREATED WITH RESPECT
I DO HAVE POWER OVER MY LIFE
I DESERVE TO MAKE MY OWN LIFE SAFER AND HAPPIER.

Uczyli mnie tam rzeczy, których na codzień nikogo nie uczy. Pytałam siebie dlaczego? Dlaczego, żeby dowiedzieć się jak żyć, trzeba już prawie nie żyć? Dlaczego nie mówią zdrowym, młodym chłopcom i dziewczynom jak żyć dobrze w rodzinie? Dlaczego i w Polsce nikt o tym nie mówił?

Uczyłam się panować nad stresem. Jak go rozpoznać. Jak unikać. Jak wyrażać swoje uczucia i potrzeby. Jak nie dać się manipulować, zastraszać. Jak mówić "nie". Jak polubić siebie, uszanować.

Jedna z instruktorek mówiła o możliwościach zawodowych. Doradziła mi, za co mogłabym się zabrać. Dostałam pomoc finansową, skierowanie na kursy. Douczyłam się angielskiego. Zaczęłam zarabiać pieniądze.

Chciał do mnie wrócić. Próbował. Nie jestem na to gotowa. Wciąż boję się wychodzić sama na ulicę. Muszę pokonać lęk, by wyjść do pracy. Zaczęłam chodzić na ćwiczenia w opanowaniu fobii.

Na tym kończę tę opowieść, zostawiam ją otwartą. Z happyendem lub bez - jak kto woli.

Dziewczyne, dziś damę, spotkałam potem przelotnie parokrotnie. Widać było, że już nie potrzebowała takiej rozmowy. Może nawet i tamtą traktowała jak chwilę słabości. Nie wiem. Dlatego nigdy już do tej sprawy nie wracałyśmy. Nie pytała mnie dlaczego wtedy nic nie

W ubiegłym tygodniu zamieściliśmy pierwszą część historii maltretowanej kobiety. Dziś druga część - opowieść o uwolnieniu.

napiisałam. Mogłabym wtedy odpowiedzieć, że nie byłam pewna końca tej historii. A może nie wierzyłam, że można konsekwentnie uciec od koszmaru. Trzeba lat, by powiedzieć - to koniec. To szczęśliwy koniec.

Myślę, że teraz mogę o tym napisać. W momencie, kiedy wszystkich to już obchodzi.

...

Pożółtką teczkę wyciągnęłam z szafy, gdy zobaczyłam ogłoszenie "PRZEMOC WOBEC ŻONY TO ŁAMANIE PRAWA". Pierwsze takie ogłoszenie w polskim języku. Sprawdziłam kto sprawił, że się ukazało. Ogłoszenie zamówił Ontario Women's Directorate. Jednym z posłów prowincjonalnych, który zabiegał o to, by zrobić je w języku polskim był David Fleet. Wraz z kierowniczką Polish Canadian Community Services Elżbietą Wolską złożyłam mu wizytę, żeby podziękować w imieniu tych, do których informacja dotarła. Tych, które zareagowały i tych, dla których jest bardzo potrzebny ośrodek pomocy. Ośrodek dla kobiet i mężczyzn. Dla rodzin, które można ocalić. W tym dniu Kanada wstrząsnęła montrealskie morderstwo. Jego rzeczywistym tłem, powiedział Fleet jest wrogość wobec kobiet. "Ten człowiek strzelał do nich tylko dlatego, że były kobietami". I dodał, co ósma kobieta w Kanadzie była co najmniej raz pobita w domu. "Nic dodać. Za to sporo ująć."

O TYM, CO PRZYCHODZI POCZTĄ

Koło południa zjawia się listonosz. Dostajemy spięty gumką pakietek. Zapowiada się stos papierów.

W świątecznym szczyście nie tylko nam dostaje się pełna skrzynka. Jesteśmy w sezonie ulotek, broszurek, reklamówek, listów pisanych niby to do nas. Toniemy w papierzyskach. Większość z nich zalega, bo ładne, bo się przyda, bo dobre ceny.

Tubylcy nazywają to zjawisko "junk mail", czyli w wolnym tłumaczeniu "pocztowe śmieci". Wymyślają sposoby radzenia sobie z tym zalewem, bowiem pochłania on mnóstwo czasu i potrafi doprowadzić do niebotycznego bałaganu.

Oto ich rady:

- Listem zajmuj się raz, a dobrze. Łatwo powiedzieć - trudniej wykonać. Natychmiast pozbyć się papierów nie wymagających żadnych konkretnych działań, tych, co nie interesują i nie przynoszą konkretnych oszczędności. Do kosza!

- Mini katalogi do sklepów, do których nigdy nie zaglądasz z cenami o 5 centów niższymi, za to na drugim końcu miasta. Do kosza!

- Oferty, o których podejrzewamy, że nie teraz, a w przyszłości skorzystamy? Czyszczenie dywanów, komina, sprzątanie, renowacje, pralnie, fryzjer? Zanim do kosza powędrują, zrobić małą fiszkę do adresów. Nawiasem mówiąc, domowy system fiszek adresowych jest lepszy, niż notatnik, w którym musimy skreślać ciągle zmieniające się adresy, przepisywać, gdy się zapełni. Do fiszek możesz dołączyć wizytówki - bez przepisywania, oraz wycięte adresy firm "na zaś".

- Wobec natychmiastowych i nieoczekiwanych okazji, które przyszły "specjalnie dla nas" pocztą reagujemy szybko i stanowczo. Pół ceny za pierścione brylantowy, lustrzaną szafę, szklany sufit, marmury karatyjskie? Potrzebujemy już? Nie? Do kosza!

- Domy wydawnicze ślą oferty, od których dostajemy palpacji. Jak wół stoi Pan Iksiński kwalifikuje się do wygrania 5 milionów dolarów. Jeśli

zdarza się to nam po raz pierwszy, drżącym głosem zwołujemy rodzinę. Nie doczytując się dokładnie o co chodzi nabywamy np. komplet dzieł skondensowanych klasyków brytyjskich - których w życiu nie przeczytamy, ani też nie wypada wcisnąć jako prezent, bowiem każdy się domyśli skąd się to wzięło.

Nie mamy żyłki hazardu? Przedmiot oferowany na nic się nie zda? Ze łzą w oku, ale do kosza! Jeśli otrzymaliśmy kopertę z hasłem "NIE" możemy ją odesłać na warunkach opisanych przez firmę. Będziemy pewni, że za parę tygodni znów znajdziemy się na liście szczęściarzy. Jeśli kochasz hazard i czujesz, że to jest twoja życiowa szansa, nic cię nie powstrzyma. Nawet to, że zostaniesz z idiotycznym przedmiotem, którego się nawet nie da podać dalej. Obejrzyj dokładnie ofertę. Może jednak jest tam coś, co nadaje się przynajmniej na prezent dla rodziny lub znajomych. Książka o określonej tematyce, taśma, album płytowy. I czy przyjdzie w odpowiednim terminie.

- Niezamówione karty kredytowe dużych i małych firm czy instytucji finansowych oglądamy z uwagą. Jeśli zamierzamy je kiedyś używać chowamy na taką okoliczność. Wszak to kredyt - "jak znalazł" na czarną godzinę. Sprawdzamy czy jest i w jakiej wysokości opłata manipulacyjna za ich posiadanie, spisujemy numery i chowamy

te dane w innym miejscu. Karty, z których nie zamierzamy korzystać tniemy na paski i wyrzucamy. Dokładne zniszczenie karty zabezpiecza przed jej przestępczym użyciem.

- Na nieskomplikowane sprawy odpowiadamy od razu. Zasada jest zgodna z regułą naczelną. Nie otwieramy korespondencji, jeśli nie jesteśmy gotowi całkowicie się nią zająć. Jedynie listy wymagające namysłu, urzędowej lub po prostu dłuższej odpowiedzi, odkładamy na specjalny, korespondencyjny dzień, odległy nie dalej niż tydzień. Jeśli należymy do tych nieszczęśników, którzy cierpią na nadmiar urzędowej korespondencji. Zastanówmy się nad nabyciem skomputeryzowanej maszyny do pisania lub komputera. (O pozycjach z takowego przy innej okazji!). Pamiętajmy, że w Kanadzie ręcznie pisany list i jego kalkowa kopia są legalnym dokumentem np. w sądzie. Jeśli nie mamy maszyny do pisania, lepiej odpisać w poważnych sprawach niż telefonować - po czym nie ma śladu. Kopię listu przechowujemy do zakończenia skomplikowanej sprawy.

- Kartki świąteczne, itp. Urządzamy sezonową wystawę domową. Cieszymy oko. A co po świątach? Kartki od bliskich często zatrzymujemy. Najlepiej w specjalnym pudełku, w miejscu nie często używanym. Jeden z pomysłów bardzo mi się podobał. Kupujemy album fotograficzny. Tytułujemy "Boże

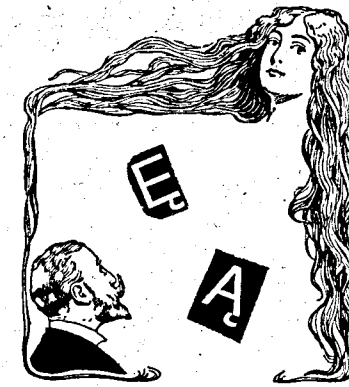
Narodzenie 1989", wkładamy tam najmiłsze listy, zdjęcia i kartki pocztowe. Albo łączony-Boże Narodzenie, Wielkanoc, rocznice, urodziny Kazia. Może być generalny np. 1990 rok. Będą tam zdjęcia, kartki, ale także wycinki prasowe, świadectwa i inne rodzinne wydarzenia i sukcesy. Zapanuje błogi porządek.

Pamiętka, która wydawała nam się cenna nie pójdzie w zapomnienie, a zarazem umocni rodzinne więzi. Dla wydarzeń obfitych w dokumentację zakładamy osobny album. Koszt od 2.99 do 20 dolarów (album sam w sobie może być prezentem).

O KARTKACH

Ponieważ sprawa aktualna, parę słów. Po świątach zostaje często sporo nienapisanych kartek. Czasem nie zastanawiamy się przed kupieniem kart świątecznych, jakie są nasze potrzeby. Czy rzeczywiście potrzebujemy tanią masówkę 25 kart za 5 dolarów? Czy lepiej kupić trochę lepsze, choć identyczne np. po 6? Czy też zamierzamy ośnić krewnych i znajomych droższymi, indywidualnymi? Ile ich w rzeczywistości potrzebujemy i jakich? Czy zapas wykorzystamy w przyszłym roku i jak? Czy o nim nie zapomnimy? Po rozważeniu wszystkiego przygotujmy sobie pudełko na czyste kartki. Poświęcając czas na zakup "świątecznych" zastanówmy się, czy przy okazji nie warto kupić kilku na inne okazje (urodziny, polskie imieniny, śluby, chrzciny, podziękowania, rocznice, z wyrazami współczucia, tzw. ogólne, bez napisów. Jeżeli nie upatrujemy kartek specjalnie "pod osobę", warto się szarpnąć na taki wydatek. Często wypada coś niespodziewanie. Łatwo w pośpiechu za prezentem, pędzimy po butelczynę. I jeszcze dodatkowa jazda po kartkę. Jeśli nie mamy w pobliżu centrum ze wszystkim warto się zabezpieczyć i urwać z życia te pół godziny. Kartki wraz ze świątecznymi resztkami pakujemy do oznaczonego pudełka. Na pewno doczekają się okazji. Łatwiej nam będzie szybko zareagować na daną okazję korespondencyjnie. Robię tak od lat i bez wysiłku, cieszę się niezastępowaną opinią bardzo solidnego oraz przezwiskiem

PEDANCIK

Mój syn, Kanadyjczyk całą gębą, ciągle mnie strofuje. Zwłaszcza po oficjalnych obiadach. Ostatnio z tytułu obiadu na "Thanksgiving". Ja dziękuję za taki. Obiad był u rodziców jego narzeczonej. Przeciętą kanadyjską rodziną pochodzenia irlandzkiego. Na codzień jedzą w kuchni na gołym stole. Ale uroczysty obiad zjadają jak te odmienice i robią się tytułowe E-A na jeden dzień. Syn zakompleksiony wpatrzony jest we wszystko co robią. Nie ma powodu. Chyba jest jakaś generalna ogólnoświatowa etykieta, której nie można przekroczyć, a reszta to lokalne drobiazgi.

Np. syn upiera się, że przy stole serwetkę kładzie się tu na kolanach (to już wiem, czytałam!), ale że od razu po

usadzeniu przy stole. Mnie się wydaje, że powinien się ją kłaść jak wjeżdża daniel. Twierdzi też, że nie je się ozdób na talerzu (małego pomidorka, plasterków cytryny czy pomarańczy (na kacze) lub przy drinku. A od czego to jest, ja się pytam? Od parady? Piszę, bo właśnie przyszło zaproszenie na obiad z okazji Bożego Narodzenia.

Generalnie jest zasada, by nie urazić niepotrzebnie drugiego. Z jednej strony nieznanostwo lokalnych sygnałów może być mocno konfundująca. Warto je jednak poznać. Z drugiej strony, syn niech nie przesadza. Myli się w jednym wypadku, a mianowicie co do ozdób na talerzu. Jeśli nie jest to wielki liść, pęczek pietruszki, żywy kwiat, czy plastikowa figurka, a wylądowało na talerzu - jemy aż miło. Co innego, jeśli zdobi półmisek - wówczas bierzemy po jednej ozdobie do porcji, żeby nie wyglądać na zachłannych. Pomarańcze przy kacze operujemy widelcem i nożem. Z drinku dziubiemy mieszadłem lub w dwa palce.

Co do serwetek 1:0 do syna z kompleksami. Serwetkę kładziemy na kolana od razu. Jest to sygnał, że jesteśmy gotowi na jedzenie. Np. w restauracji brak tego sygnału może opóźnić otrzymanie posiłku. NA KOLANA!

BYWAŁA

Prof. IWONA GRABOWSKA

zmarła nagle 8 grudnia 1989 roku

Profesor języków słowiańskich na York Univeristy,
przewodnicząca Polskiego Instytutu Naukowego -
Oddział Toronto, członek Zarządu oddziału torontońskiego
Stowarzyszenia Techników Polskich
i wielu innych naukowych i społecznych organizacji.

ZARZĄD I CZŁONKOWIE
POLSKIEGO INSTYTUTU NAUKOWEGO
W KANADZIE

Zamiast kwiatów prosimy o datki na fundusz wydawniczy im. Iwony Grabowskiej.
Przekazy prosimy adresować na The Polish Institute of Arts and Sciences in Canada,
21 Thelma Ave. Apt. 306, Toronto, Ont. M4V 1X8

Horoskop tygodnia 14 grudnia - 20 grudnia

BARAN: 21 marca - 20 kwietnia
Tydzień bogaty we wrażenia. Zrobisz sporo nowych, ciekawych obserwacji, które przydadzą się w niedalekiej przyszłości. Ale przede wszystkim jakaś jedna sprawa skupi Twoją uwagę i wypełni większość czasu. Trzymaj się za kieszeń! Nie załamuj się małymi niepowodzeniami. Zastanawiająca oferta zawodowa ze strony Strzelca. Unikaj Raka. Dzień ważny - środa, liczba szczęśliwa - 8.

BYK: 21 kwietnia - 21 maja
Staraj się właściwie wykorzystać nadarzające się możliwości działania. Niedostrzeżenie znaczenia tej sytuacji może okazać się wręcz utratą szansy, która się może nie nadarzyć... Mniej słuchaj rad, bardziej zdaj się na siebie. Przyłóż się, a zostaniesz doceniony. Bykom mężczyznom dokuczają kłopoty materialne. Konstruktyny znak - Ryby, unikaj Bliźniąt. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa - 4.

BLIŹNIĘTA: 22 maja - 21 czerwca
Zatarg z kimś bliskim na tematy dosyć istotne. Broniąc swoich racji staraj się zdobyć na obiektywizm. Inaczej trudno się będzie dogadać. Wydatki pod koniec tygodnia nadzarpną Twoją kieszeń (święta!). Nowa znajomość. Może jest to załazek wielkiej przyjaźni? W pracy charakteryzuje Cię pośpiech. Twój znak - Lew, unikaj Ryb. Dzień miły - 3, liczba szczęśliwa - 6.

RAK: 22 czerwca - 22 lipca
W kręgu niezbyt bliskim, ale dobrze znanym, znajdą pewne zmiany. Mogą Cię zdziwić, ale nie manifestuj swego zainteresowania. Lepiej trzymać się z daleka... Wiadomość otrzymana w tych dniach od kogoś zaprzyjaźnionego nie będzie bez naczenia na najbliższą przyszłość. Nie zawiedziesz się na Wodniku, ale na Lwa już nie licz. Dzień miły - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 5.

LEW: 23 lipca - 23 sierpnia
Dużo spraw, przeważnie dość istotnych. W każdym razie bardzo absorbujących Twój czas. Nie okazuj bliskim swego zniecierpliwienia tą niełatwą sytuacją. Spokój i umiejętnie zorganizowanie prac pomogą przebrnąć w miarę udanie. Niektóre Lwice skłonne są podjąć decyzję wyłącznie w imię własnych racji. Sprzyjający znak: Baran, unikaj Ryb. Dzień miły - sobota, liczba szczęśliwa 5.

PANNA: 24 sierpnia - 22 września
Licznych zajęć w tych dniach nie zabraknie. Szczególnie pierwsza połowa tygodnia da Ci odczuć to spiętrzenie spraw i terminów. Dobre widoki na następne dni! Jedynie kłopoty kogoś bliskiego zaciemnią jasny obraz. Jeśli uda Ci się opanować nerwy i niepokoje, wszystko przebiegnie spokojnie. Czyjaś nieoczekiwana podsunęta rada będzie dobrą wskazówką na dalsze postępowanie. Sympatyczny znak - Skorpion, unikaj Wagi. Dzień miły - piątek, liczba szczęśliwa - 2.

WAGA: 23 września - 23 października
Przed Tobą udany tydzień! Kilka wartych uwagi okazji do spotkań i rozmów. Teraz też możliwości zawiarcia bardzo wiele obiecującej znajomości!... Niezależnie od tego - wiadomość, której - mimo innych spraw - warto uważnie posłuchać. Od tego, jakie wyciągniesz wnioski, dużo będzie zależało. Pomyśl o drugiej Wadze. A na pewno nie poświęcaj czasu Rakowi, nie warto. Dzień miły - czwartek, liczba szczęśliwa - 5.

SKORPION: 24 października - 22 listopada
Okres w miarę spokojny, choć nie pozbawiony przeżyć, które zechcesz zapamiętać. Ewentualne plany wyjazdowe, choć zachęcające, mogą sprawić trochę kłopotów. A to z powodu nie przewidzianych komplikacji. Nie Twoja w tym będzie wina, ale Tobie zostaną pokrzyżowane projekty! Może to i dobrze, bo niedługo czeka Cię dużo ciekawsza sytuacja... Ważny znak - Rak, unikaj Bliźniąt. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 3.

STRZELEC: 23 listopada - 21 grudnia
Ktoś rywalizujący z Tobą od jakiegoś czasu będzie miał w tych dniach spore szanse przescięgnięcia Cię! Potrzebna będzie pełna koncentracja uwagi i wysiłków, by do takiej sytuacji nie dopuścić. List lub inną drogą otrzymana wiadomość może okazać się pomocą, która przysłała w najważniejszym momencie. Doceń rzetelność Wagi. Panna czyha na Twoje potknięcia. Dzień - piątek, liczba - 7.

KOZIOROŻEC: 22 grudnia - 20 stycznia
Czas wydatków i pośpiesznego załatwiania spraw, które teraz właśnie nabiorą znaczenia. Zły nastrój, który też teraz się poprawi, nie będzie pomocny w takich chwilach. Dopiero czyjaś interwencja z zewnątrz, pomocna dłoń kogoś zaprzyjaźnionego, uspokoją atmosferę. Miły znak - Wodnik, unikaj Raka. Dzień ważny - poniedziałek, liczba szczęśliwa - 9.

WODNIK: 21 stycznia - 18 lutego
Nie dawaj posłuchu plotkom, którymi ktoś zechce Cię w tych dniach uraczyć! Trzymaj się od tego z daleka. Inaczej, nim się zorientujesz, będziesz tkwić w samym środku jakiejś intrygi. Szansa na spotkanie w miłym gronie pod koniec tygodnia. I w tę stronę zwróć swoją uwagę. I jeszcze ostrzeżenie: nie podpisuj w tym tygodniu żadnej transakcji! Znak godny zaufania - Byk, unikaj Panny. Dzień ważny - piątek, liczba - 4.

RYBY: 19 lutego - 20 marca
Tydzień wypełniony licznymi sprawami, ale żadna z nich Cię tak w pełni nie zachwyci. Może warto się rozejrzeć za jakąś odmianą. Nowe środowisko, inna atmosfera - to chyba przydałoby się najbardziej w tej chwili. Plan wyjazdu rób w sposób realny i na miarę własnych możliwości. Najważniejszą rolę w rozwoju wydarzeń odegra Baran, unikaj zwały z Rakiem. Dzień miły - niedziela, liczba szczęśliwa - 7.

KTO SIĘ URODZIŁ - psychozabawa

14 grudnia
Jak Nostradamus - jasnowidz, astrolog, lekarz.

Jest obdarzony wielką intuicją. Zafascynowany wielkimi ideami może nie zauważać codziennych problemów i ich spiętrzenia. Usposobienie kapryśne, wybrzydzące. Trudne na codzien. W życiu zawodowym ścisły, twórczy, sprawiedliwy.

15 grudnia
Jak Neron - rzymski cesarz.
Ma niezwykle zdolności, a zarazem podlega wielkim dobrym i złym emocjom i wielkim uczuciom. Potrafi być zmysłowy, zachłanny i mściwy. Wezwanie i mądre pokierowany, ćwiczony w panowaniu nad sobą i przyjacielskim nastawieniu do świata - wyrośnie na wielką osobowość.

16 grudnia
Jak Aleksander Zawadzki - działacz robotniczy, Andrzej Wielowiejski - obecny senator.

Przedsiębiorczy, impulsywny, odnoszący sukcesy w polityce i ruchach społecznych. Dobrze prosperujący finansowo. Preferuje dobrze zorganizowane życie rodzinne i tradycyjny model rodziny. Miewa wiele dzieci, jeśli pozwalają mu na to warunki. Silny organizm.

17 grudnia
Jak Mieczysław Orłowicz - organizator polskiej turystyki.

Wielki entuzjasta. Dobry przyjaciel. Organizator ładu i jego zburzenia. Twórca wielkich wybryków, ale także wielki idealista. Nie służą mu zmiany pracy i otoczenia. Bywa też rozdartym poszukiwaczem szczęścia i okazji, ryzykantem.

18 grudnia
Jak Józef Glemp - Prymas Polski,
Prawy i stały w uczuciach. Nie znosi fałszu, niezręcznych, dwuznacznych sytuacji. Dąży do niezależności, wolności i wysokich stanowisk. Człowiek taki, zaniedbany w dzieciństwie wyrasta na wielkiego egoistę. Pod dobrą opieką moralną - na wielkiego społecznika i opiekuna nieszczęśliwych.

19 grudnia
Jak Edith Piaf - piosenkarka.
Człowiek o podwójnej osobowości, szarpany przez sprzeczne potrzeby, różne talenty. Często prowadzi podwójne życie, co nie znaczy, iż przejawia skłonność do złego. Jego pobudliwe i żywe usposobienie brane jest niesłusznie za kokieteryę. A to uśmiech tylko kryje cierpienia.

20 grudnia
Jak Jarosław Heyrowski - badacz.
Cierpliwy, opanowany, wytrwały, skłonny do melancholii. Największe powodzenie osiąga w dziedzinie służby religijnej, prawa i administracji państwowej. Ma niewielu przyjaciół, ale jego związki z ludźmi są solidne i trwałe. Spełnia swe ambicje i projekty.

Kalendarium

Grudzień ziemie grudzi,
mrozem gnębi ludzi.

W grudniu dmucha -
Wiosną plucha.

PATRON

Święty Juliusz - papież w latach 337 - 352. Wybrany jako następca Świętego Marka (papieża). Zwalczał herezję ariańską, według której Jezus Chrystus miał być człowiekiem. Prowadził listowne dysputy z Atanariuszem na ten temat, utrwalone w jego pismach. Udzielił mu również schronienia przed Arianami. Jego racje uznał cesarz rzymski Constantius II sam wyznawca arianizmu.

14 grudnia - czwartek
Imieniny obchodzą: Alfred, Duszan, Izidor, Jan, Odilia i Wenancjusz

15 grudnia - piątek
Imieniny obchodzą: Celina, Fortunata, Ireneusz, Krystian, Maria, Nina i Walerian

1824 - Urodził się Juliusz Kossak, wybitny malarz polski (zm. w 1899 r.).
1948 - Powstaje PZPR, 51 lat istnienia wystarczy.

16 grudnia - sobota
Imieniny obchodzą: Adelajda, Albina, Alicja, Sebastian i Zdzisław

1922 - W Warszawie dokonano zamachu na pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej - Gabriela Narutowicza.
1970 - Krwawo stłumione strajki stoczniowców w Gdańsku.
1981 - Czołgi ZOMO - rozpedzają demonstrantów w Gdańsku. Zabici w kopalni "Wujek" na Śląsku.

17 grudnia - niedziela
Imieniny obchodzą: Florian, Łazarz, Łukasz, Modest, Olimpia i Wiwina

CO
POD
CHOINKĘ?
PRENUMERATA
POLSKIEGO
PISMA!
ZAMÓW SWYM
NAJBLIŻSZYM
ECHO!

TO JEST
PREZENT,
KTÓRY
BĘDZIE
CIESZYŁ
PRZEZ
ROK

PREZENT
Z KLASĄ

SPECJALNA
ŚWIĄTECZNA
ROZNA
PRENUMERATA
ECHA

\$ 43

Załącz ten kupon
i wyślij do redakcji
wraz z czekiem
i adresem
obdarowanej osoby

18 grudnia - poniedziałek
Imieniny obchodzą: Bogusław, Gracjan, Laurencja, Wiktor

1575 - Zmarł Marcin Bielski, pisarz i historyk, autor pierwszego polskiego moralitetu (ur. w 1495 r.).
1885 - Urodził się Stanisław Wasylewski, eseista, prozaik, dziennikarz (zm. w 1953 r.).
1968 - Zmarł Stanisław Pigon, historyk literatury polskiej (ur. w 1885 r.).

19 grudnia - wtorek
Imieniny obchodzą: Anastazy, Dariusz, Estera, Gabriela, Grzegorz, Mścigniew, Tymoteusz i Urban

1880 - Urodził się Wacław Lachman, wybitny kompozytor, autor wielu chóralnych dzieł religijnych (zm. w 1963 r.).
1954 - Umarł w Krakowie Ludwik Solski, wybitny aktor, odtwórca ok. 800 ról (ur. w 1855 r.).

20 grudnia - środa
Imieniny obchodzą: Bogumił, Dominik, Julian, Juliusz, Teofil i Zefiryn

1963 - Zmarł Gustaw Morcinek, pisarz związany silnie z ziemią śląską (ur. w 1891 r.).

UWAGA! Toronto

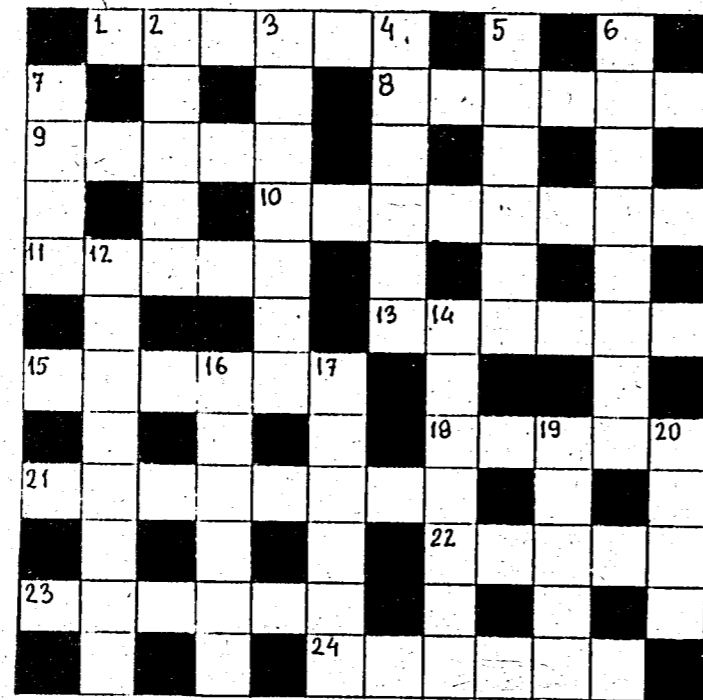
Uszka na Wigilię, pierogi z kapusty i świąteczne pieczywo będzie można dostać w podziemiach kościoła św. Teresy po każdej mszy św. w dniu 17 grudnia.
Sprzedaż prowadzona będzie od godz. 9 do 2 po poł.
Na miejscu można również zjeść pierogi, pączki i wypić kawę.
Zysk ze sprzedaży przeznaczony jest na budowę kościoła w Lublinie

POZIOMO:

- 1 Ten sam pierwiastek z inną liczbą neutronów
- 8 Drapieżne ryby słodkowodne
- 9 Pojazd napędzany siłą mięśni nóg
- 10 Zbiornik
- 11 Jednostka pływająca transportu rzeczno-jezernego
- 13 Skała
- 15 Osobnik o wzmoczonej apetycie
- 18 Wilcze nawoływanie
- 21 Roślina akwariowa
- 22 Na czele wyścigu
- 23 Zabrana figura
- 24 Część wagi aptecznej

PIONOWO:

- 2 Urządzenie do zamykania przepływu wody
- 3 Cyklon znad Zatoki Meksykańskiej
- 4 Pogoń
- 5 Stopy koni
- 6 Słynne mowy Cicerona
- 7 Morski skorupiak
- 12 Podobieństwo pozwalające porównywać i wyciągać wnioski
- 14 Konkurentka
- 16 Imię dla nędzarza
- 17 Druciany szkielec abażuru lub kapelusza
- 19 Odstaje od otoczenia
- 20 Wypływa z Gór Kantabryjskich i wpada do Morza Śródziemnego

Rozwiązanie krzyżówki ECHA z Nr 109

POZIOMO: Potwarz, Anatom, Typek, Teologia, Porty, Apetyty, Umanak, Zylak, Poczwały, Widmo, Poszwa, Trawniki.

PIONOWO: Potop, Topór, Arktyka, Zapora, Zakole, Polityka, Ośmiobok, Pożywka, Nazizm, Krawat, Loden, Kiosk.

BRYDŻ NR 76

ZADANIE

Obie strony przed partią:
 W 4 A K 8 3
 A 9 8 7 W E D 4 3 2
 10 4 5 3
 A K 8 7 4 D W 2
 W N E S
 rekr. 2 kara pas pas
 2 kiery pas 3 kiery pas
 4 kiery pas...

Wist damą karo, a następnie szóstką do króla karo u S. W trzeciej lewie S wyszedł szóstką trefl. Jak rozgrywasz?

ROZWIĄZANIE

Sna swą licytację ma na pewno króla kier, a ponieważ kontra wywoławcza przyrzeka fity 3+ w kolorach starszych, więc nie należy grać na drugiego króla. Zagraj więc z ręki siódmkę kier i, jeśli N dołoży białkę, dołóż także białkę z dziadka. S weźmie lewę na waleta lub dziesiątkę. Przypuśćmy, że zawisnie ponownie w trefla. Weźmiesz lewę w stole i zagrasz damą na impas. Wygrasz, gdy N posiada kiery: 10 x, W x.

SZACHY NR 83

ROZWIĄZANIE ZADANIA NR 82

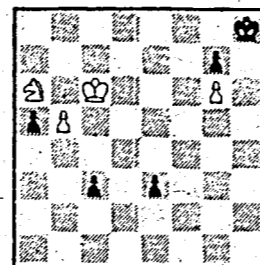
- 1. Hh3 - h8! Gb8 - h2!
- 2. Sd4 - b5! We1 - e5
- 3. Sb5 - c7 x
- 2. - " - Gh2 - e5
- 3. Sg6 - e7 x
- 2. - " - Sf8 - e6
- 3. Sg6 - e7 x
- 1. - " - We1 - e8!
- 2. Sd4 - c2 We8 - e5
- 3. Sg6 - f4 x
- 2. - " - Sf8 - e6
- 3. Sc2 - e3 x
- 2. - " - Wb6 : b4 +
- 3. Sc2 : b4 x

Bardzo złożony kompleks strategiczny tej trzychodówki spowodował uzyskanie tak wysokiej oceny. Na uboczu ruchu problemowego rozwijającego się na Śląsku, stali

trzej problemści J.J. Hajszyryk, J.Speiser i Fryderyk Rager. Speiser debiutował w roku 1920, a swoje zadania przeważnie publikował w prasie niemieckiej. Hajszyryk miał duży zmysł kombinacyjny, rozpoczął pracę około 1925 r. i od razu zwrócił uwagę na siebie kilkoma dobrymi zadaniami. Obaj zginęli podczas okupacji. Fryderyk Rager debiutował w 1929 r. Skomponował zaledwie około 20 dwuchodówek na średnim poziomie.

ZADANIE NR 83

S.Kozłowski (łodzianin) Głos Poranny 1931

Białe zaczynają i wygrywają. Rozwiązanie w następnym numerze. GRAORZ

ŻYĆ NIE UMIERAĆ

EMERYTURA Z KANADY DO POLSKI

Jestem już na emeryturze. W tym roku zdecydowałem się przenieść na stałe do Polski po przepracowaniu w Kanadzie ponad 30 lat. Pytałem się w banku, gdzie mam konto na które przelewana jest moja emerytura z zakładu pracy, czy mogą mi tę emeryturę przesyłać do Polski. Odpowiedziano mi, że aby otrzymywać emeryturę w Polsce, muszę mieć pełnomocnika, który będzie ją pobierał z banku i przysyłał do mnie, do kraju. Nie chciałbym w te sprawy angażować żadnych pełnomocników, dlatego proszę o odpowiedź na następujące pytania:

Czy jest możliwe żeby firma ubezpieczeniowa, przez którą zakład pracy załatwił mi emeryturę, przesała mi ją bezpośrednio do Polski? Jeśli tak, to jak to należy załatwić? Czy obowiązują mnie jakieś opłaty w Kanadzie? Czy i w jakiej walucie będę mógł te pieniądze otrzymywać w Polsce? Czy będę musiał płacić jakieś podatki w Polsce?

Chciałbym uzyskać odpowiedź na te pytania, zanim zacznę załatwiać sprawy w związku z przesiedleniem do Polski. D.D.

Może pan otrzymywać emeryturę w Polsce bezpośrednio od firmy ubezpieczeniowej, która zarządza pana zakładowym funduszem emerytalnym. Po prostu zamiast przelewać należne panu fundusze na pana konto bankowe w Kanadzie, może przelewać te fundusze na pana konto bankowe w Polsce. Oczywiście nie będzie to przelew elektroniczny tego samego dnia, ponieważ trzeba będzie używać tradycyjnych środków przekazu. Aby to załatwić, należy skontaktować się z tą firmą, podać swoje dane: imię, nazwisko, numer emerytury i wydać odpowiednie dyspozycje odnośnie przekazania pana emerytury do Polski. Należy również podać nazwę i adres banku w Polsce, gdzie chce pan podejmować swoją emeryturę. W przypadku przesyłania

emerytury za granicę, kanadyjski urząd podatkowy pobiera tytułem podatku 25% wypłacanego dochodu emerytalnego. Tę zatrzymaną kwotę uwzględni pan w corocznym zeznaniu podatkowym (income tax return) i w wypadku nadpłaty podatku, otrzyma pan zwrot kwoty, którą pan nadpłacił.

W Polsce według prawa dewizowego, które obowiązuje od 15 marca 1989 r. otrzyma pan 40% swojej emerytury w złotych, po kursie oficjalnym,

a 60% w walucie, czyli w dolarach i nie będzie pan płacił już żadnych dodatkowych podatków.

Na pytania dotyczące planowania finansowego oraz ubezpieczeń odpowiadam na łamach ECHA lub indywidualnie telefon: (416) 622-1115 lub (416) 746-5270.

Redaguje:

HALINA BARANOWSKA
M.A. A.I.I.C.

SPOD PARAGRAFU

Sponsorowaliśmy rodzinę. Przyjechali. Nie mogli mieszkać z nami. Wynajęliśmy im mieszkanie na nasze nazwisko, bowiem nie mieli jeszcze pracy i nie spełniali szeregu warunków, jak również nie znali języka. Płaciliśmy naszymi czekami. Podczas naszego wyjazdu na wakacje nasz czek nie doszedł i superintendent udał się do ich mieszkania. Ludzie się przestraszyli i wypłacili swój czek (w międzyczasie zaczęli już pracować). Gospodarz zorientował się, że ktoś inny, a nie my mieszka w tym mieszkaniu i nakazał je opuścić. Oskarżył nas też do sądu o nieplacenie czynszu, bo czeku od tych ludzi nie przyjęł. Czy ma prawo?

Gospodarz nie ma prawa nie wynajmując mieszkania jakiejś osobie z powodu pici, rasy, wyznania religijnego, narodowości. Ma prawo odmówić wynajęcia mieszkania osobie lub osobom, które nie mogą udowodnić, że mają dostateczny dochód na płacenie komornego lub cieszą się złą reputacją. Nowo przybyli sponsorowani podpadają pod pierwszą kategorię - choć nie koniecznie. Może akurat, zwłaszcza

teraz mają dość pieniędzy, by udowodnić, że stać ich na to mieszkanie (za pewne skromne).

Podnajmowanie (bo tak to wygląda od strony gospodarza) wynajętego przez niego apartamentu objęte jest szeregiem przepisów. W Kolumbii Brytyjskiej, Saskatchewan, Manitobie, Quebec, Nowej Szkocji, Nowej Fundlandii i Ontario mieszkanie można podnajmować innej osobie. Właściciel nie może usunąć ludzi z mieszkania tylko z tego powodu, że mu się to nie podoba, a nawet wtedy, gdy podpisana z nim umowa zakazuje podnajmowania. Jest to ważny punkt obrony na rozprawie sądowej. Może natomiast wystąpić o opróżnienie apartamentu, jeśli jego mieszkańcy robią awantury, piją, zażywają narkotyki lub nie płacą zgodnie z umową czynszu. I to jest mocny punkt dla gospodarza. Czy sprawy nie da się załatwić polubownie? Przepisać umowę o wynajęciu mieszkania na sponsorowanych. Uzyskać na to zgodę właściciela. Tak czy inaczej, sąd powinien uwzględnić, że chcielibście się wywiązać z obowiązków i gotowi jesteście płacić.

TEMIDA

"Man Descending" Opadający człowiek

(z tomu opowiadań zat. "Man Descending" - 1983)

Jest szósta trzydzieści: moja żona wraca do domu z pracy. Gole się, kiedy słyszę lekki zgrzyt otwieranego zamka. Trzymam zawsze drzwi do naszego mieszkania zamknięte na klucz. W budynku były dwa włamania od czasu, kiedy wprowadziliśmy się do niego, a ja nie lubię niespodzianek. Moja ostrożność irytuje moją żonę; dostrzega w niej przejaw niechęci do podchodzenia do życia z przyjaźnią otwartymi ramionami wbrew temu, czego spodziewała się po małżonku. Orientuję się, że to odstępstwo od stworzonego przez nią obrazu, czyni ją nieszczęśliwą. Jej obcasy stukają o parkiet przedpokoju z żywym rezonansem. Zamykam więc drzwi do łazienki na klucz, aby ją ubiec.

Robię to, ponieważ stan łazienki (oraz mój stan) uczyniłby ją jeszcze bardziej nieszczęśliwą. Zauważam, że niedopałek papierosa pozostawił na brzegu umywalki brązową plamę z nikotyny, a na jej dno spadły kupki popiołu. Szklanka scotcha stojąca na spłucze ustępu nie jest pusta. Popijam przez całe popołudnie w oczekiwaniu noworocznego party, na które najchętniej bym nie poszedł. Jako że scotch uchodzi za dobry towarzyski smar, usiłowałem nasmarować się według moich najlepszych możliwości. Wydaje mi się jednak, że bez pożądanego efektu.

- Żona dobija się do drzwi. - Ed, jesteś tam?

- A któżby inny? - odpowiadam, z pasją ścinając pokosy piany z policzków.

- Przecież prosiłam cię - mówi gniewnie Victoria. - Prosiłam, żebyś łaskawie był gotów, zanim wrócę do domu. Muszę przygotować się na party. Powiedziałam Helen, że będziemy przed ósmą.

- Nie zdawałem sobie sprawy, że jest tak późno - wyjaśniam z ubolewaniem. Wyobrażam sobie postawę, jaką przy-

jęła po drugiej stronie drzwi. Moja żona jest urzędniczką do spraw społecznych i ma do czynienia z ludźmi mojego pokroju na co dzień. Nieodpowiedzialni ludzie. Zdażyła już skrzyżować ręce na piersiach i, jak zwykle, nieznacznie przechyliła swą głowę z hełmem ciemnych włosów w jedną stronę. Ściągnęła usta niczym sakiewkę, mocno i wojowniczo rozstawiła nogi, dając do zrozumienia, że nic jej nie ruszy.

- Ed, jak długo jeszcze zamierzasz tam siedzieć?

Znam ten ton głosu. Słowa nie mogą zamaskować jego prawdziwej wymowy. Jest zawsze badawczy i zawsze implikuje, że moje poważne wady charakteru mogą być naprawione. A więc dlaczego się nie staram?

- Pięć minutek - radośnie wołam. Victoria odchodzi. Jej obcasy stukają po parkiecie.

Moje myśli zwracają się ku party i, w sposób naturalny, ku urzędnikom państwowym, jako że prawie wszyscy przyjaciele Victorii to ludzie, z którymi ona pracuje. Urzędnicy państwowi w oczywisty sposób kierują moją uwagę na mandarynów, a następnie na Azjatów w ogólności. Skupiam się na Mongołach i zaczynam wycinać dokładne wzory w kremie do golenia, gotów pozostać z moim Fu Manchu na twarzy. Osiągam całkiem niezły efekt. Zwęzam oczy.

- Lustreczko, lustreczko na ścianie - szepczę - który z nich wszystkich jest najokrutniejszy?

Z głębi gardła dobywam grobwym głosem odpowiedź. - Ty, Dżyngis Edzie. Postrachu świata! Ty, który wznosisz piramidy czaszek! Ty, który siejesz wokół trwogę i spustoszenie! Wyobrażam sobie siebie wypadającego z Centralnej Azji na kudłatym koniku, zaprawionego do walki przez lata spędzone w siodle, zwracającego swe mig-

dałowe oczy na wspaniałe miasta, które uległy się kładą pod moim bezlitosnym wzrokiem.

Victoria jest znowu pod drzwiami. - Ed!

- Tak, kochanie? - łagodnie odpowiadam.

- Ed, wyjaśnij mi coś - żąda.

- Co tylko zechcesz, cukiereczku. Moja odpowiedź upewnia ją, że zostałem uprzedzony o niebezpieczeństwie. Teraz to uczciwa walka, nie musi jej więc prowadzić w poczuciu, że wyskoczyła na swoją ofiarę z zasadzki.

- Tylko bez sarkazmu, proszę.

Opróżniam szklankę ze scotcha. Opiukuję ją pod kranem i wkładam do niej szczoteczkę do zębów, przywracając jej w ten sposób niewinny wygląd. Pet ładuje w muszli. Kciukiem ścięram płamę z nikotyny. - Przykro mi - mówię, gorączkowo grzebiąc w apteczce w poszukiwaniu płynu do ust, który zamaskuje mój alkoholowy chuch.

- Ed, nie masz nic do roboty przez cały dzień. Absolutnie nic. Dlaczego nie możesz być gotów, zanim wrócę do domu?

Płuczę usta. Zauważam mój biały, obfity Fu Manchu i zaczynam go ścierać z twarzy. - Widzisz, kochanie, to jest tak - mówię. - Wiesz jak się pocę. A mnie takie drobiazgi denerwują. Tak więc staram się wycelować na ostatnią minutę. Przyznaję. Ale kto by chciał pojawiać się na tych imprezach mokry. Lubię wierzyć, że mój dezodorant osiąga swoją szczytową siłę w momencie mojego wejścia. Jestem przekonany, że...

- Zamknij się i wychodź stamtąd - mówi Victoria zmęczonym głosem.

Ostatnia pośpieszna inspekcja łazienki i z rozmachem otwieram drzwi, prezentując się żonie z moim najlepszym jestem-nieszkodliwym-idiotą-niebijzmnie uśmiechem. Od kiedy jestem

bez pracy, ćwiczę w lustrze uśmiechy, jak tylko wlecze mi się czas. Mam je na każdą okazję. Ten to wierna reprodukcja. Sztuka imitująca życie. Pewnego dnia, kiedy wyszedłem na spacer, zobaczyłem czarnego labradora walącego kupę na czymś ganku. Nawiązaliśmy natychmiastowe porozumienie. Szeroko wyszczerzył do mnie zęby, podczas gdy jego ciało trzęsło się z wysiłku. W jego uśmiechu mieszały się w sposób doskonały fizyczna ulga, figlarność oraz ubolewanie nad swoim nieaktym. Idealny uśmiech na moją obecną sytuację.

- Różowy, czysty, aż piszczysz - oznajmiam mojej żonie.

- To męczące być żoną nastolatka - mówi Victoria, przepychając się koło mnie do łazienki. - Zrób mi drinka. Muszę dojść do siebie.

Spieszę, aby uczynić zadość życzeniu mojej żony i zdążam na czas, aby zobaczyć jak opuszcza swój rozkoszny tyłeczek w wannę pełną pieniącego się ukropu, z której wznoszą się kłęby pary. Kładzie się na plecach; jej piersi spłaszczają się. Delikatnymi, niby z kości słoniowej, palcami stóp pieści kran.

- Boże - mruczy, porażona gorącą wodą.

Przysiadam na sedesie, bawiąc się drinkiem, obracając w rękę przezroczyste, cylindryczne naczynie z jego bursztynową zawartością. Następnie szybkim ruchem podaję Victorii jej szklankę i zaskakuję ją otwierającym gambitem. - Jak się miewa Howard?

Nawet nie mrużnię okiem, wdychając jedynie z lubością, zanurzając się głębiej w gorącej kąpieli. Odbieram to jako nieczułość serca. Wyłapuję w jej twarzy oznaki oddawania się cudzołóstwu. Od pewnego czasu podejrzewam, że Howard, poważny i niezwykle dostoyny psycholog, zatrudniony w miejskim urzędzie do spraw społecznych, jest jej kochankiem. Moja żona zaczęła zostawać w pracy po godzinach i szereg razy, kiedy dzwoniłem do jej biura, zmieniając głos i udając poirytowanego beneficjenta rządowej wielkoduszności, telefon odbierał Howard. Kiedy spotykamy się na gruncie towarzyskim, Howard traktuje mnie z ledwie skrywaną pogardą, należną niczego nie podejrzewającemu rogaczowi.

- Howard? O, w porządku - od niechcenia odpowiada Victoria i upija

tyłek ze swojej szklanki. Jej ciało zdaje się wydłużać pod wodą i przez chwilę myślę, że zasługuje na miano statuetki.

- Lubię go - mówię. - Powinniśmy zaprosić go któregoś wieczoru na kolację.

Żona śmieje się. - Howard nie lubi ciebie.

- Tak? - udaję zdziwienie. - Dlaczego?

- Ty wiesz, dlaczego. Bo zawsze go męczysz, żeby cię zdiagnozował. On nie jest durny, wiesz o tym. Wie, że śmiejesz się z niego w kułak. Łatwo cię przejrzeć, Ed. Kiedy kogoś nie lubisz, natrząsasz się z jego pracy. Widziałam setki razy, jak to robięś.

- Odmawiam - mówię - odpowiedzi na insynuacje.

Ta rozmowa wprawia moją żonę w zakłopotanie. Zaczyna rozchlapywać wodę w wannie. Nie może posunąć się za daleko w obronie Howarda.

- On nie jest taki zły - mówi. - Troszkę nadęty, przyznaję, ale czasami to lepsze od kompletnego braku odpowiedzialności. Ty za to zdajesz się żywić pogardę do każdego, kto choć w najmniejszym stopniu zbliża się do normalności.

Orientuję się, że moja żona kieruje teraz rozmowę na sprawę pracy. Są dwie drogi otwarte do rozważań. Może

się skoncentrować na przeszłości, usianej serią prawdziwych porażek, lub na przyszłości. Biorąc wszystko pod uwagę, uznaję, że przeszłość jest bezpieczniejszym gruntem, przynajmniej z mojego punktu widzenia. Ona wie, że kłamałem podając powody, dla których zostałem wylany z ostatniej pracy i w sześć miesięcy od tamtej chwili nie wydobyla ze mnie prawdy.

Tak naprawdę pokazano mi drzwi ze względu na notoryczną niechęć do współpracy. Należałem do grupy programowej dokształcania dorosłych. Za nic w świecie nie mogłem opanować terminologii i tym sprawiłem raczej niekorzystne wrażenie.

Cała ta gadka o "niedoświadczonych osobnikach", "współczynnikach zdolności adaptacyjnych", itp., kompletnie mnie załamywała. Ilekroć byłem już przekonany, że zrozumiałem, co dane wyrażenie oznacza, ktoś decydował, że zostało ono obciążone brzydkimi skojarzeniami i wynajdywano nowy "wolny od wartościowania termin". To miejsce było skończonym domem wariatów, no i ja postępowałem zgodnie z tym.

Muszę jednak przyznać, że była jedna rzecz związana z tą pracą, za którą przepadałem. Było nią odpowiadanie

ciąg dalszy na str. 36

Przedstawiamy Państwu pierwszego kanadyjskiego pisarza w wyborze i świetnym tłumaczeniu Andrzeja Żurka z Calgary.

Guy Vanderhaeghe jest znakomitym, współczesnym kanadyjskim pisarzem i prozaikiem, autorem opowiadań i nowel. Powyższe opowiadanie wybrane zostało z tomu o tym samym tytule, którego okładkę prezentujemy obok. Książka uzyskała nagrodę za najlepszy zbiór opowiadań w 1983 roku. Akcja dzieje się w okolicach Świąt, stąd drugą część będziecie Państwo mogli przeczytać w numerze świątecznym.

Winner of the Governor General's Award for Fiction in 1983

Ciąg dalszy ze str. 35

na telefony, kiedy zostawałem sam w biurze. Zdarzało się to często, jako że wszyscy wciąż wyruszali w miasto, aby "ustalać priorytety". Każdego rozmówcę witałem ożywczym "Instytut Wiedzy. Tutaj Wszystko-Wiedzący!". Raczej infantylne, przyznaję, ale bardzo zabawne. I trochę żalowałem, że dostałem kopniaka, zanim udało mi się trafić na prawdziwego, żywego, z krwi i kości "niedoedukowanego osobnika". Wiadomo było, że są ich tysiące i że są niepożądanymi społecznie zjawiskiem. Podczas jednej z porad, w trakcie której usiłowałem zdecydować, co należy z nimi zrobić, zasugerowałem - postępując się nieco zasłyszonym w wieczornym dzienniku telewizyjnym żargonem Pentagonu - że jeżeli kiedykolwiek uda nam się położyć rękę na którymś z nich lub im podobnym, to powinniśmy "doedukować ich ze skrajną bezwzględnością".

- A propos - z głupia frant pyta moja żona - czy wychodziłeś dzisiaj, żeby rozglądać się za pracą?

- Dzwonił Harry Wells - kłamię. - Sądzi, że w dwa miesiące coś może dla mnie znaleźć.

Moja żona kręci się niespokojnie w wannie, wywołując tym kręgi małych fal, które rozchodzą się wokół jej ciała niczym zwiastun nadciągającej burzy.

- To ciekawe - mówi zgryźliwie. - Telefonowałam dzisiaj do Harry'ego w sprawie pracy dla ciebie. Niczego nie przewiduję w przyszłości.

- Zapewne miał na myśli najbliższą przyszłość.

- Nic nie wspominał, że rozmawiał z tobą.

- To ciekawe. Victoria nagle wstaje. Venus wynurzająca się z piany. Ujęta woda znajduje ujście pomiędzy jej piersiami, ścieka po jej udach.

- Do jasnej cholery, Ed! Kiedy wreszcie zaczniesz mówić prawdę? Chora już jestem od tego wszystkiego. Siega po omacku po ręcznik, podczas gdy jej wzrok przygważdża mnie. - Tylko pamiętaj - dodaje - zachowuj się dzisiaj. Odwal się od moich przyjaciół.

Odbiera mi mowę na widok tego miotającego się piękna, tej tyle-razy-zmarnowanej miłości, która skręca się i obraca w poszukiwaniu godnego obiektu. Grzecznie jej to przyrzekam.

Dokończenie w następnym numerze

DANUTA ROZBICKA N.D.MD.,

lekarz medycyny, okulista (Polska).
Absolwent Ontario College of Naturopathic Medicine

Leczenie ostrych i przewlekłych schorzeń metodami naturalnymi, takimi jak: zioła, akupunktura, elektroakupunktura, hydroterapia, homeopatia, "Bioelectric Function Diagnosis", wykrywanie choroby w fazie początkowej zakłócenia biopola.

Adres: 425 Jane Str. przy Annette, Suite 3
TEL. 762 - 5697

Pierwsza polonijna NATUROPATHIC CLINIC

HALINA SROCZYŃSKA, M.D., N.D.

LIDIA DOBOSZ, M.D., N.D.

Leczenie środkami naturalnymi.

Zioła • Akupunktura • Homeopatia • Dieta

• Hydroterapia • Fizjoterapia

1595 Bloor St. W. Stacja metra: Dundas West

TEL. 534 - 0050

DR. MARIA KALISIAK

uprzejmie zawiadamia o otwarciu

gabinetu lekarskiego przy

2299 Dundas Str. W. Suite # 406

(obok stacji Dundas West)

• Długoletnie doświadczenie w leczeniu chorób wewnętrznych

• Choroby dzieci

• Wykonywanie i analiza EKG

poniedziałek - czwartek 5:30 do 9 po poł.

sobota - 9:30 do 2 po poł.

TEL. 534 - 4230 można dzwonić o każdej porze

POLSKI PROGRAM RADIOWY

PANI JADWIGA

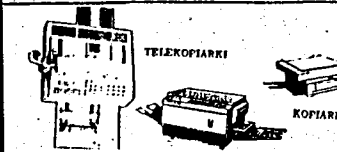
Soboty od godz. 1 do 2 po poł. CHWO, Iala AM 1250 Oakville,
Tel. 691-8789.

TIPS

Tomasz Iwanowski
Professional Services

440 WINFIELD TERRACE, MISSISSAUGA, ONT. L5R 1P2

Jako niezależni dystrybutorzy możemy dopasować do Waszych potrzeb biurowych sprzęt elektroniczny klasy światowej

OGROMNE OSZCZĘDNOŚCI
Możliwość kupowania na raty • Wynajem • Wymiana na nowe (Trade In)
• Pełna gwarancja fabryczna na wszystkie artykuły

TEL. TORONTO 399-9950 (cała doba) i 522-6070
MISSISSAUGA 890-4766, FAX 890-6092

AUDIOFOX

MITSUBISHI

Panasonic

CANTEL

Canon

SHARP

NEC

MOTOROLA

CELLULAR

Bell Cellular

72 HOWARD PARK AVENUE
TORONTO, ONTARIO
M6R 1V6
TEL.: (416) 534-9864

PRZEZ WISŁĘ DO KRAJU

Najtańsze ceny paczek drogą morską i lotniczą!

Paczka morska - \$1.60 za 1 kg + \$5

Paczka lotnicza - \$3.70 za 1 kg + \$5

Przekazy pieniężne do rąk odbiorcy i na konta walutowe, sprzęt gospodarstwa domowego.

Ubezpieczenia dla odwiedzających

Samochody "SKODA" 120L 4-biegowa

"SKODA" 135G Coupe 1990

Odbiory paczek z domów w Toronto

przez cały lydzień.

W soboty: Brampton, Braniford, Hamilton, Kitchener, Oshawa, St. Catharines, Windsor oraz okolice Toronto.

ŚWIAT MODY

najbardziej poczytny kwartalnik w Polsce ukazujący najnowszą modę na każdy sezon w Europie i Polsce, oraz wykroje nowości w domu każdej POLKI.

Kwartalnik do nabycia już w Kanadzie.

Prenumerata roczna tylko \$20.00 lub jednego egzemplarza \$3.95 plus \$1.95 za koszt przesyłki.

Zamówienia na prenumeratę można składać już dzisiaj załączając tylko money order i przesłać na adres:

"EMPEROR" # 206, 11227 - Jasper Ave.

Edmonton, Alberta T5K 0L6,

jedyne dystrybutora na Kanadę i USA.

Polskie dziewczyny pragną na drodze tego ogłoszenia poznać samotnego Kanadyjczyka polskiego pochodzenia. Co tydzień nowa twarz z katalogu biura matrymonialnego. Listy i oferty kierować na Sunshine.

Mariola, lat 26,
pracownik finansowy

Międzynarodowe
Biuro Matrymonialne

Sunshine

Panie i Panowie!
Posiadamy ponad 300 ofert pań i panów, głównie z Polski, również z Kanady, USA i Europy.

Piszcie do nas po Fotokatalog oraz Informator załączając \$ 5.00.

P.O. Box 11, Station "D"
Scarborough, Ont., Canada
M1R 4Y7

PACZKI do POLSKI

- Można dowolnie zestawiać skład paczki.
- Dostawa bezpośrednio do domu odbiorcy.
- Odbiorca nie ponosi żadnych opłat.
- Zamówienie minimum 5 kilogramów.
- Ceny w dolarach kanadyjskich.
- Czas dostawy - około 14 dni od daty otrzymania zamówienia.

Nazwa towaru	Jednostka	Ilość	C\$	Razem
Pomarańcze.....	1 kg	@	2.90	=.....
Cytryny.....	1 kg	@	2.90	=.....
Grejpfruty.....	1 kg	@	2.90	=.....
Banany.....	1 kg	@	3.40	=.....
Mandarynki *.....	1 kg	@	3.40	=.....
Ananas.....	1 szt.	@	2.90	=.....
Orzech kokosowy.....	1 szt.	@	2.90	=.....
Kiwi.....	1 szt.	@	0.80	=.....
Czekolada orzechowa	100 g	@	1.30	=.....
Czekolada mleczna.....	100 g	@	1.30	=.....
Czekolada gorzka.....	100 g	@	1.30	=.....
Guma do zucia 20szt	125 g	@	1.80	=.....
Chalwa.....	1 kg	@	11.20	=.....
Miód -Dziki Kwiat.....	500 g	@	2.40	=.....
Kawa ziarnista.....	250 g	@	4.00	=.....
Kawa Nescafe.....	100 g	@	4.40	=.....
Herbata sypka.....	250 g	@	4.80	=.....
Herbata ekspresowa	100 szt.	@	4.80	=.....
Czekolada w proszku	800 g	@	6.40	=.....
Rodzynki.....	250 g	@	1.60	=.....
Figi.....	200 g	@	2.20	=.....
Migdały.....	200 g	@	2.20	=.....
Wiórki kokosowe.....	200 g	@	2.20	=.....
Pasta "Nutella".....	450 g	@	3.20	=.....
Kabanosy.....	1 kg	@	12.00	=.....
Poledwica wedzona.....	1 kg	@	14.00	=.....
Baleron.....	1 kg	@	12.00	=.....
Szynka w puszcze.....	454 g	@	4.80	=.....
Szynka mielona.....	340 g	@	2.60	=.....
Dostawa do domu i ubezpieczenie				C\$ 5.50
Zalaczam: ... Czek ... Money Order Total C\$.....				

* Od 1 czerwca do 30 września mandarynek nie wysyłamy.

Nadawca:

Adres:

.....

Odbiorca:

Adres:

.....

EuroPak International®

1547 Merivale Road, Merivale Depot, Box 5554
Ottawa, Ontario K2C 3M1 Tel.: (613) 722 2767

Arkadia CAFE BOOKSTORE

Poleca polskie książki, albumy, podręczniki, słowniki, karty pocztowe oraz serdecznie zaprasza do kawiarerii

1600 Bloor Street West (koło Dundas)

TEL. 533-8011

Godziny otwarcia - poniedziałek 12.00 - 18.00, wtorek - sobota od 10.00 - 20.00

Przyjmujemy w komis nowo i używane książki, płyty i kasyety. Dobre ceny.

UNICAR AUTO COLLISION & Paint Centre

Południowe Etobicoke, 81 Shorncliffe Rd.

Mamy wyposażenie, które pozwala na naprawę takich samochodów jakich inne warsztaty nie chcą nawet oglądać.

- naprawy powypadkowe • malowanie
- prostowanie ram • zabezpieczenia przed korozją

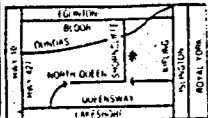
MIAŁEŚ WYPADEK?

PAMIĘTAJ! Możesz wybrać nas. To dobry wybór.

Bezpłatne kosztorysy napraw • Całkowite rozliczanie z firmami ubezpieczeniowymi

- Holowanie • Samochody zastępcze na czas naprawy.

Duża zniżka na kompletne malowanie

(416) 239-7377

I T C

864 Tandridge Cr. Rexdale. Tel. (416) 749-7728

Special Computer Packages

80286 AT TURBO SYSTEM

- 286-12 CPU 640K RAM
- 1 X 1.2MB D.D. W/ H.D. CONTR. & I/O PORTS
- SUPER KING CASE W/200W CSA P.S.
- 101 KEYBOARD

- FULLY ASSEMBLED AND TESTED \$750

10 MHZ XT TURBO SYSTEM

- 640K (PARITY FREE)
- 1 X 360K D.D. WITH MULTI I/O CARD
- TURBO XT CASE W/150W CSA P.S.
- 101 KEYBOARD

- FULLY ASSEMBLED AND TESTED \$450

386 SX SYSTEM

- 386-SX CPU 1MB RAM
- 1 X 1.2MB D.D. W/ H.D. CONTR. & I/O PORTS
- SUPER KING CASE W/200W CSA P.S.
- 101 KEYBOARD

- FULLY ASSEMBLED AND TESTED \$1100

ON SPECIAL

LOT OF OTHER COMPUTER EQUIPMENT

KAPITALNE REMONTY SILNIKÓW

wraz z pełnym instalowaniem

objęte 1-roczną lub 30 000 km gwarancją na pracę i części

CRANKSHAFT SERVICE SUPPLIES LTD

Stan Ignakiewicz

30 LAT PRAKTYKI

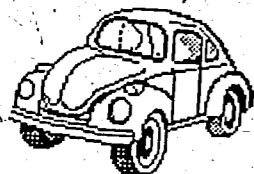
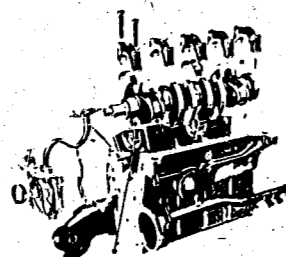
Leszek Kraska

KOMPLETNE NAPRAWY SAMOCHODÓW
KRAJOWYCH I IMPORTOWANYCH

- certyfikaty samochodów do rejestracji
- naprawy głowic
- borowanie bloków
- naprawy układów hamulcowym i kierowniczych
- przebudowa transmisji
- okazjonalna sprzedaż części zamiennych do silników

FORTE zabezpieczy Twój motor

537-2529 483 DUPONT STREET (przy Bathurst) 537-5857

AUTO DRIVING SCHOOL The Helpful Professionals

Wojtek Antczak

Licencjonowany instruktor jazdy udziela lekcji oraz przygotowuje do egzaminów państwowych (Kat. "G")

270-8145

788. 536-5454

bus.

900 Dufferin St. sta 215 Toronto, Ontario

TOYOTA

TERCEL • CAMRY • COROLLA • CRESSIDA
CELICA • SUPRA • VANS • TRUCKS

PRZYJDŹ I PORÓWNAJ
zanim podpiszesz transakcję kupna
nowego samochodu!
DO ZOBACZENIA!

YONGE - LAWRENCE TOYOTA

3020 YONGE ST.
(tuż obok przystanku metra)

Jack
KLIMCZAK

Tel. 481-5216
dom: 762-9421

Arnold Penk

Przedstawiciel firmy
sprzedającej samochody
General Motors

ADDISON ON BAY LTD.

SALES & LEASING
832 Bay St. (przy College), Toronto, Ont.

oferuje

Nowe samochody 89 i 90.
Posiadają 3-letnią gwarancję na wszystko

10,9%

na niektóre modele

Wielka wyprzedaż samochodów przy wyjątkowo niskim oprocentowaniu 1 Szeroki wybór nowych i używanych samochodów 1 Używane samochody mają do nabycia roczną gwarancję 1 ARNOLD PENK gwarantuje najlepsze warunki sprzedaży samochodów, załatwia na poczekaniu sprzedaż i pożyczkę, poleca tania ubezpieczenia, uwzględniające zagraniczne prawa jazdy. Osoba opieką ARNOLDA PENKA w ciągu całego okresu posiadania auta. ARNOLD PENK posiada długoletnią praktykę w sprzedaży samochodów i udzielaniu pożyczek. Cieszy się wielkim uznaniem i zaufaniem wśród Polaków, a także znany jest jako społecznik. Kupno samochodu jest poważnym wydatkiem finansowym; trzeba wiedzieć z kim przeprowadzić tak poważną transakcję. ARNOLD PENK został wyróżniony przez GM jako Gold Master Salesman. Czy jeszcze ktoś może to zaferować? Zanim podpiszecie gdziekolwiek transakcję zakupu, sprawdźcie u ARNOLDA PENKA!

Po wszelkie informacje uprasza się dzwonić: 964-3211 lub do domu:

731-0757 o każdej porze, podając nazwisko i numer telefonu.

A & A MOTORS

NAPRAWA I SPRZEDAŻ SAMOCHODÓW

inż. ANDRZEJ BOGUCKI

ANDRZEJ KOZIARSKI

Wszystkie naprawy mechaniczne i elektryczne samochodów amerykańskich i importowanych. W przypadku awarii załatwiamy holowanie.

ZAŚWIADCZENIA DO REJESTRACJI SAMOCHODU

Naprawa hamulców \$ 49.99
(przód lub tył) + części

Wymiana oleju + filtra \$ 17.99
(do 5 litrów oleju)

1541 - A The Queensway,
Toronto, Ontario M8Z 1T8

252-0226

Najlepiej zadbasz
o silnik - używając

POLONEZ DRIVING SCHOOL

Licencjonowany instruktor udziela lekcji i przygotowuje do egzaminów na prawo jazdy kategorii G

TEL. 242-8462

ZDZISŁAW PAŃSZCZYK

Wszystkie naprawy samochodowe

Specjalne ceny

Certyfikaty aut - \$29,95
Hamulce tylne - \$59,95
Hamulce przednie - \$84,95
Tłumiki od \$40,05
(Installed, Lifetime Guaranty)

- Pisemna gwarancja ważna w całej Kanadzie
- Konserwacja przeciwkorozyjna
- Większość napraw w 30 minut

Bezpłatna Inspekcja

251-2203, po polsku 274-8229

Thruway Muffler & Brakes Centre
3090 Lakeshore Blvd. W.

UBEZPIECZENIA

JERZY SZEMPLIŃSKI

- Spłaty hipoteki poprzez RRSP
- Ubezpieczenia indywidualne i grupowe na życie, chorobowe, biznesu, świadczenia socjalne (dentysta, lekarstwa)
- Ubezpieczenia emerytalne RRSP
- Plany edukacyjne dla dzieci
- Inwestycje, \$ 100 000 wolne od podatku
- Ubezpieczenia dla odwiedzających

DO YOU KNOW?
- We are the biggest life insurance company in Canada by asset size...

TEL. biuro: 222-1977; dom 848-1250

Mutual of Omaha Insurance Company

- n \$ 1250 miesięcznie dochód wolny od podatku w razie choroby lub wypadku dla osób zatrudnionych na własny rachunek
- n plany finansowe zabezpieczające dzieci
- n plany emerytalne RRSP
- n ubezpieczenia na życie

Jerzy Majewski, M.Sc.

Tel. bus. 631-6523; home: 792-0866

NEW YORK LIFE INSURANCE COMPANY

2 SHEPPARD AVE. E., STE. 404, TORONTO

Planowanie finansowe i ubezpieczenia

- LIFE INSURANCE - na życie
- DISABILITY - chorobowe
- MORTGAGE - hipoteczne
- GROUP, BUSINESS - handlowe
- RRSP, ANNUITY - emerytury
- VISITORS - dla odwiedzających

Po bliższe informacje proszę dzwonić
Biuro: 226-6525 Dom: 858-0129

Andrzej Krysiak

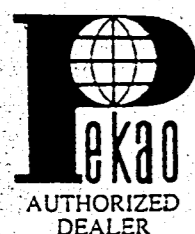
Halina Baranowska
MA, A.I.I.C.

Analiza potrzeb finansowych, ubezpieczenia na życie, zdrowie, plany emerytalne RRSP, dożywotnie renty, ubezpieczenia grupowe

The Prudential Assurance Co. Ltd.

suite 531, 21 Four Seasons Place
ETOBICOKE ONT. M9B 6J8

Tel. bus. 622-1115

WYCIECZKI

ZAPROSZENIA - \$ 40.00

WIZY

WYMIANA PASZPORTÓW

UBEZPIECZENIA SZPITALNE

DLA ODWIEDZAJĄCYCH -

100 dni TYLKO \$ 135.00

BILETY SAMOLOTOWE

HUMBERVIEW TRAVEL

TEL.: 531 - 4648

HUMBERVIEW INSURANCE BROKERS LTD.

337 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont.

TEL. 531 - 4647

INSURANCE NA:

DOMY

SAMOCHODY

KOMERCYJNE

SKLEPY

ARCHITEKT

Jadwiga

Kalinowska-Kowalik
wykonuje projekty:

- nowych obiektów
- rozbudowy i remontów z uzyskaniem zezwolenia na budowę

TEL.: 665-9710

Lech Prusiński

NAJSTARSZE POLONIJNE BIURO POMOCY IMIGRACYJNEJ

W związku ze zmianami kanadyjskich przepisów imigracyjnych zawiadamamy wszystkie osoby pragnące uzyskać stały pobyt w Kanadzie

—niezależnie od ich obecnego statusu—że nasze biuro udziela bezpłatnie porad we wtorki w godzinach 12-7 wieczór
192 Garden Avenue
Tel. 588-1659

Skorzystaj z być może ostatniej szansy uzyskania pobytu stałego w Kanadzie.

Bardzo przystępne ceny i indywidualny serwis.

Biuro prowadzone przez byłego kierownika polskiego programu w Departamencie Imigracji

LINDA LEVER
Associates Inc.
86 Parliament St.
TORONTO, Ont.
M5A 2Y6

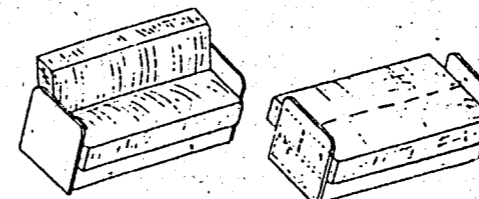
(416) 866 - 7996

po polsku

(416) 532 - 4065

POLSKIE WERSALKI

z pojemnikiem na pościel i tradycyjną włosianą tapicerką
DOBRA CENA - SZYBKI SERWIS

HOME-DOM
246 - 9223

- Zabiegi regenerujące, oczyszczające • Masaż, makijaż, henna • Usuwanie włosów z twarzy i ciała
- Manicure, pedicure • Porady DLA PAŃ I PANÓW

w wykonaniu dyplomowanej kosmetyczki

KRYSTYNY

20% zniżki z kuponem

438 - 4141

1583 Ellesmere Rd.

at McCowan, Scarborough

PERFECT FLOORS

Układanie, cyklinowanie, bejcowanie i lakierowanie oraz drobne naprawy wszystkich rodzajów podłóg drewnianych.
Ceny przystępne, wycena za darmo.

TEL. 663 - 4085

RENEWAL CONSTRUCTION & DECORATION

Instalacje elektryczne, renowacje łazienek, kuchni, wykładziny, kafelki, wykańczanie piwnic
BEZPŁATNA WYCENA
☎ 249-5212 lub 742-1302

KLINIKA PROTEZ DENTYSTYCZNYCH

4 Wall Ave. (Toronto)

(Hwy 401 i Weston Rd.)

URSZULA L. BAUMAN, D.T.

przyjmuje codziennie i w soboty

TEL. (416) 245-7168

VIDEO z POLSKI

☎ (416) 769-7868
55 Oakmount Rd. Ste. 1211
Toronto, Ontario, M6P 2M8

HOROSKOPY - PORADY ASTROLOGICZNE

Charakterystyka osobowości, dobór partnera, prognozowanie przyszłości.
Porady prowadzone przez astrologów z wieloletnią praktyką.
TEL. 925 - 7974

CHCESZ POZNAĆ

swoją przyszłość, masz problem, nie wiesz jak go rozwiązać? Może pomoże Ci w tym wróżba z kart.

Dzwoń

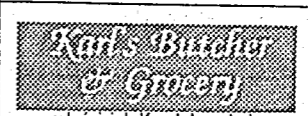
633 - 4469

prosić Anię

2374 Bloor St. West, Toronto

(416) 769-4488

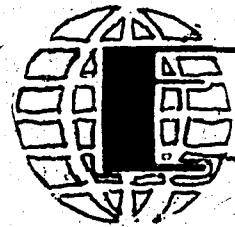
właściciel: Karol Jarzabek
Posiadamy na składzie zawsze świeże mięsa, wędliny własnego wyrobu, smaczne i świeże oraz importowane z Polski i Europy artykuły spożywcze.
105 Roncesvalles Ave.
TORONTO

(416) 533-1522

KEY PARALEGAL

Low Cost Divorce/
Tani rozwód bez problemu
Ang. pon.-piątek
polski pon. i środa 6-8 wiecz.
TEL. 626-5245

AIR CANADA

**EMPRESS
TRAVEL AGENCY Ltd**

185 RONSEVALLES AVE., TORONTO, ONT. M6R 2S5 TEL. (416) 536-3554/6991
(naprzeciwko Credit Union)

POD FACHOWYM I DOŚWIADCZONYM KIEROWNICTWEM

RENATY OKOŁO-KULAK

- BEZPOŚREDNIE PRZELOTY DO POLSKI od \$ 599.00
- BILETY LOTNICZE do Polski i wszystkich krajów świata liniami AIR Canada, Lufthansa, Finair, KLM, Air France...
- PASZPORTY, WIZY, ZAPROSZENIA
- UBEZPIECZENIA dla odwiedzających od \$ 66.00 za 3 miesiące
- AKTA NOTARIALNE, LEGALIZACJE, TŁUMACZENIA
- "LAST MINUTE SPECIAL" na słoneczne południe Floryda, Meksyk oraz Wyspy Karaibskie
- UWAGA - SPECJALNA OFERTA
Ekspresowe paczki żywnościowe i owocowe, lekarstwa, artykuły gospodarcze, kosmetyki, artykuły techniczne, samochody, kwiaty ...
Gwarantowana dostawa w ciągu 3 tygodni.
Paczki pakowane w RFN, zwolnione od cła.
Najwyższa jakość towarów • BEZPŁATNE KATOLOGI

PRZYJMUJEMY ZGŁOSZENIA TELEFONICZNIE, LISTOWNIE I OSOBIŚCIE
ZAPRASZAMY

Tel. (416) 536-3554/6991

FUR of CANADA
Manufacturers of Fine Furs

Posiada do sprzedaży futra, kurtki.
Wykonujemy wszelkiego rodzaju przeróbki, reperaturę, czyszczenie.

Wszystko to po atrakcyjnych cenach oferuje

BEN GONDEK

345 Adelaide St. W., Suite 602 Tel. 349-7871

Fine Pianos

oferuje sprzedaż nowych pianin i fortepianów znanych firm europejskich oraz słynnej firmy amerykańskiej Wurlitzer
NAJNIŻSZE CENY I PEŁNA GWARANCJA
MOŻLIWOŚĆ ZAKUPU NA SPŁATY

Prowadzimy również wszelkie naprawy i strojenie pianin i fortepianów oraz udzielamy lekcji gry na pianinie

Nowy adres i telefon:

2993 Dundas St. W., Toronto, Ont.
Tel. 761-9812

ORIENT CARPET CLEANING CO.

665-7600 od godz. 10 - 7 wiecz.
POLSKA FIRMA O WIELOLETNIM DOŚWIADCZENIU
I RENOMIE, SPECJALIZUJĄCA SIĘ
W DOKŁADNYM I TANIM CZYSZCZENIU
• Wełnianych dywanów i miękkich wykładzin
• Mebli z obiciem tapicerskim (kanap, foteli, itp.)

PO CO POŻYCZAĆ MASZYNĘ I TRACIĆ CAŁY
DZIEŃ KIEDY NASZA FIRMA WYCZYŚCI LIVING,
DINNING, HALL ZA \$45.00?

Hubert Węsierski, Ivan Grgić
2342 Bloor St. W., Toronto
Tel. 762-5365

**KINGSWAY
MEAT
PRODUCTS
&
DELICATESSEN
LTD.**

Ponad 100 gatunków wyrobów wędliniarskich własnej produkcji, wyrabianych przez wysoko wykwalifikowanych polskich rzeźników według tradycyjnych polskich receptur

CENY KONKURENCYJNE

DWA DOBRZE ZAOPATRZONE SKLEPY MIĘSNE
W KITCHENER

**WALESA'S MEATS
& DELI**

331 B King St. W., Kitchener, 741 - 5383
270 Bleams Rd., Kitchener, 893 - 6666
Pieczywo, wędliny, sery, słodczyce, gazety,
świeże mięso. Można zamówić 1/2 krowy lub świni.

EUROMEX INC.

IMPORTATION - DISTRIBUTION - SERVICE

WSZELKIE MASZYNY PIEKARSKIE,
CUKIERNICZE I RESTAURACYJNE
NOWE I UŻYWANE.
SPRZEDAŻ NA DOGODNYCH WARUNKACH.
URZĄDZENIA KOMPLETNE DLA
ZAKŁADÓW GASTRONOMICZNYCH

ZADZWOŃ DZISIAJ PO LISTĘ URZĄDZEŃ

TEL. (514) 522-6992, TELEX 05560344
PIOTR SOWA

SPECIAL - MASZYNA DO KROJENIA CHLEBA

ADWOKACI

MALICKI and MALICKI
Marek S. Malicki
Adwokat

3020 Kirwin Ave. Mississauga, L5A 2K6
TEL. 279 - 6250

Załatwia sprawy:
- kupni i sprzedaży nieruchomości - hipoteki - sporne sprawy
matrymonialne - testamenty (ostatnie wole) - spadki

Czwartki 6 - 9 pm.
226 Roncesvalles Ave. Toronto

... przychodzi z pomocą
każdemu,
kto ma problemy
z prawem karnym
Auto - 580-6445

adwokat
KRZYSZTOF PREOBRĄŻENSKI
dom (24 g.): 537-8842 praca: 964-1717
fax: (416) 964-0823

Adres kancelarii adwokackiej:
99 CHARLES STREET, E. TORONTO, ONT. M4Y 1V2

CHIN

RADIO/TV/INTERNATIONAL
Polski Program Radiowy

ECHO OJCZYZNY

prowadzony przez Krystynę Piotrowską
dla Polonii i o Polonii.

- ★ Wiadomości z Polski
- ★ Informacje o życiu i działalności środowiska polonijnego w Toronto, Kanadzie i na całym świecie
- ★ Wywiady z politykami, ludźmi nauki i rozrywki
- ★ Muzyka i piosenka
- ★ Koncert życzeń

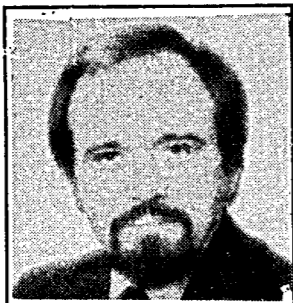
Od poniedziałku do piątku na fali FM 100.7
od godz. 10:30 do 11:30 rano, w sobotę
magazyn muzyczno-rozrywkowy na fali
CHIN AM 1540 stereo od godz. 22:00-23:00

RE/MAX

Professionals INC

NIERUCHOMOŚCI

- SPRZEDAŻ
- KUPNO
- FINANSOWANIE
- INWESTYCJE

ALEKSANDER OKOLO-KULAK

ASSOCIATE BROKER

TEL. 232-9000 dom: 626-0532

**UDZIELI FACHOWEJ I RZETELNEJ PORADY
WE WSZELKICH SPRAWACH ZWIĄZANYCH
Z KUPNEM I SPRZEDAŻĄ DOMÓW**

**DANUTA
MAJEWSKA**

Sales Representative

Kupno - Sprzedaż

Bezplatna porada i wycena domów

D z w o ñ

biuro: 457-5800 cała doba

BRAMPTON - \$339,900. Przepiękny 4-sypialniowy dom z podwójnym garażem na dużej działce. Luksusowo wykończony. Parkiet w całym domu. Kuchnia, przedsiónek i 3 łazienki wyłożone kafelkami ceramicznymi. Jedna z łazienek zawiera dużą owalną wannę, osobny prysznic oraz bidet. Zamknięcie transakcji w marcu 1990 roku.

ROYAL LEPAGE REAL ESTATE SERVICES LTD, REALTOR

"LEX-SERVICE"**Zespół adwokatów**

oferuje obsługę prawną, organizacyjną i finansową w zakresie:

- powoływania, rejestracji i prowadzenia spółek akcyjnych i z o.o.
- porad prawnych, finansowych i podatkowych dla przedsiębiorstw, spółek i osób prywatnych
- pośrednictwa w obrocie prawnym nieruchomościami podejmujemy się załatwiania spraw nietypowych i skomplikowanych

Prezes **TADEUSZ STAŃSKI**

TEL. (48-22) 635-6059

00-248 Warszawa, ul. Schillera 6

Homelife
Realty Associates
TEL. 897-9555

Rzetelna pomoc przy kupnie,
sprzedaży i finansowaniu
nieruchomości

ANNA KRYSIAK

TEL. dom 858-0129

Mississauga - Meadowvale - elegancki, nowoczesny townhouse położony w małym pięknym kompleksie otoczonym parkiem. 3 sypialnie, 2 łazienki, bardzo duża kuchnia, family room z wyjściem na obszerne patio, 2 balkony, garaż. Cena \$ 181.900
Brampton - nowe luksusowe condominium: 3 sypialnie plus solarium i balkon (1600 sq.ft.), 2 pełne łazienki (marmurowe kafle), 24 godziny security. Cena \$173.900.

SPRZEDAŻ • KUPNO • WYCENA
FINANSOWANIE NIERUCHOMOŚCIBEZPŁATNE PORADY FINANSOWE
POSZUKUJĘ DOMÓW NA SPRZEDAŻ**HENRY
A. RASTON**

Biuro: 588-8950 Dom: 767-4022

1600 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A7

METRO TORONTO
Sprzedaż-kupno, wynajem
domów, interesów
i apartamentów.
Solidna i fachowa pomoc w
załatwianiu formalności
prawnych i finansowych

**Kamil
KOWALCZYK**Tel. biuro: 536-5000
dom: 247-2658

- 72 Runnymede Rd. - legalny duplex posiadający 2 apart. 3-sypialniowe oraz basement który w przyszłości może służyć jako 2-sypialniowe mieszkanie. Cena \$495,000.
- Lakeshore/Dixie Rd. - wspaniała okazja dla kierowcy dużego trucka. Parking na miejscu, działka 50x150, 4 sypialnie, a także 3-sypialniowy apartament w piwnicy z osobnym wejściem. Rewelacyjna cena \$286,000. OKAZJA!
- Prince Edward/Beery Rd. - eleganckie bungalow na dużej działce za \$440,000, wykończona piwnica, znakomita ulica, na której znajdują się domy po \$700, 800 tys.
- Royal York Rd./Queenway - 18-letni dom o powierzchni 3600 sq feet do natychmiastowej sprzedaży. Cena \$369,000.
- 15 La Rose Ave. - 2-sypialniowe condo. TYLKO \$179,000.
- Tedwin/Queenway - bardzo ładna połówka, cena \$234,000.
- Kipling/Lakeshore Blv. - nowe luksusowe 1-sypialniowe apartamenty do wynajęcia natychmiast w cenie od \$780 do \$850 miesięcznie. Uwaga - pozostało tylko 5 mieszkań.

**NAJNIŻSZE CENY TOWARÓW
DO POLSKI**

Dostawy w cyklu 7-dniowym. 10 grudnia 89 r. ostatni transport w tym roku. Zamówienie min. 5 kg. Ceny ważne do końca 89 r.

Ilość	Nazwa towaru	Cena CD \$	Razem
..... x 1 kg	Cytryny	2.40	=
..... x 1 kg	Pomarańcze	2.40	=
..... x 1 kg	Banany	3.00	=
..... x 1 kg	Mandarynki	2.50	=
..... x 100 g	Czekolada gorzka	0.80	=
..... x 100 g	Czekolada mleczna	0.90	=
..... x 100 g	Czekolada orzechowa	0.80	=
..... x 400 g	Bomboniera	3.70	=
..... x 300 g	Cukierki witaminowe	3.10	=
..... x 500 g	Ciasteczka maślane	3.50	=
..... x 1 op	Guma do żucia (60 g)	0.70	=
..... x 250 g	Kawa ziarnista brazylijska	2.20	=
..... x 1 kg	Kawa ziarnista brazylijska	6.20	=
..... x 3 kg	Kawa ziarnista brazylijska	17.00	=
..... x 5 kg	Kawa ziarnista brazylijska	25.00	=
..... x 100 g	Herbata cejlońska	1.10	=
..... x 1 kg	Herbata cejlońska	9.00	=
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa norm.	1.10	=
..... x 25 szt.	Herbata ekspresowa różana	1.10	=
..... x 400 g	Herbata instant cytrynowa	2.20	=
..... x 800 g	Czekolada w proszku	4.20	=
..... x 250 g	Kakao	1.80	=
..... x 200 g	Rodzynki kalifor.	1.10	=
..... x 200 g	Migdały kalifor.	2.10	=
..... x 200 g	Wiórki kokosowe	1.40	=
..... x 400 g	Pasta czekl.orzech.	2.40	=
..... x 500 g	Margaryna mleczna słonecz.	1.90	=
..... x 11	Olej jadalny roślinny	5.20	=
..... x 500 g	Ryz (USA)	1.90	=
..... x 400 g	Mąka kartoflana	1.60	=
..... x 3 op	Budyń czekol. i waniliowy	1.20	=
..... x 1 zest.	Środki do pieczenia	2.50	=
(10 op. cukr. wan., 6 op. proszku, 12 op. żelatyny, 3 op. drożdży)			
..... x 1 kg	Mąka	1.30	=
..... x 5 kg	Mąka	5.50	=
..... x 1 kg	Cukier	1.30	=
..... x 5 kg	Cukier	5.80	=
..... x 500 g	Pieprz czarny	5.00	=
..... x 100 g	Sardynki w oleju	1.00	=
..... x 200 g	Śledzie w pomidorach	1.30	=
..... x 200 g	Ser żółty krojony	1.80	=
..... x 1 kg	Kabanosy	9.00	=
..... x 1 kg	Krakowska	9.00	=
..... x 1 kg	Frankfurterki	9.00	=
..... x 1 kg	Szynka gotowana	10.00	=
..... x 450 g	Szynka w puszcze	4.40	=
..... x 340 g	Szynka mielona	2.20	=
..... x 100 g	Mydło Fa/Palmolive/Lux	1.20	=
..... x 3 kg	Proszek do prania	12.50	=
R a z e m :			

Ubezpieczenie i dostawa paczki:

BEZ OPŁAT w Kanadzie i w Polsce.

Załączam Cheque lub Money Order na sumę ogółem CDS

NADAWCA: tel.:

ODBIORCA: tel.:

Zlecenia przyjmują: **COPYA-TRADE,****291 Lois Crescent, TIMMINS, Ont. P4P-1G6**

TEL. 705-268-6875 (po 6 pm); TEL. 416-252-1807 (po 6 pm);

FAX 705-268-9181 (bez przerwy).

Artykuły przemysłowe i lekarstwa możesz też zamówić u nas.

UWAGA

Polonia w Toronto i okolicy

POLISH ALLIANCE (TORONTO)

CREDIT UNION LTD.

2150 Bloor St. W.

(wejście od wschodniej strony budynku)

Tel. 762-9523

otwarta

CODZIENNIE od 10 do 2.30 po poł. I od 7.30 do 9 wieczór
WTORKI tylko od 10 do 2.30 po poł.
oraz SOBOTY od 10 do 12.30

Konta depozytowe...	8 1/4% rocznie
Specjalne konta depozytowe... (minimalny depozyt \$ 5,000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)	7 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty...	8 3/4% rocznie
3-miesięczne certyfikaty (min.\$ 50,000)...	9 1/2% rocznie
6-miesięczne certyfikaty...	10 1/4% rocznie
6-miesięczne certyfikaty (min.\$ 50,000)...	10 1/2% rocznie
1-roczone certyfikaty...	10 1/4% rocznie
1-roczone certyfikaty (min.\$ 50,000)...	10 1/2% rocznie
3-letnie certyfikaty...	10 1/4% rocznie
3-letnie Non-redeemable...	10 1/3% rocznie
3-letnie certyfikaty (min.\$ 50,000)...	10 1/2% rocznie
R.R.S.P.	
Demand Deposit...	11% rocznie
1-roczone Term Deposit (min.\$ 10,000) ...	10 1/2% rocznie
3-letnie Term Deposit (min. \$ 10,000) ...	10 1/2% rocznie
R.R.I.F.	11% rocznie
Pożyczki personalne...	16 3/4% rocznie
Pożyczki hipoteczne... (\$ 50,000 ubezpieczone na życie)	12 3/4% rocznie
Line of Credit	17 1/4% rocznie
OHOSP	11 % rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

**POL-ART DISTRIBUTION
CENTRE**

c/o EVERYTHING VIDEO

925 Rathburn Rd. E.

MISSISSAUGA, ONTARIO, L4W 4B7

(416) 848-1020

FAX (416) 848-4296

WYŁĄCZNY PRZEDSTAWICIEL FIRMY CONTAL INT-INC.
W KANADZIE OFERUJE BOGATY WYBÓR KASET VIDEO
Z NAGRANIAMI POLSKICH FILMÓW, KABARETÓW
ORAZ SPEKTAKLI TEATRALNYCH.
PONAD 100 TYTUŁÓW, DOSKONAŁA JAKOŚĆ TECHNICZNA,
ATRAKCYJNE OKŁADKI SĄ NIEZBĘDNYM ARTYKULEM
W KAŻDEJ WYPOŻYCZALNI VIDEO
LUB ZNAKOMITYM PREZENTEM NA KAŻDĄ OKAZJĘ
ZAINTERESOWANYM WYSYŁAMY BEZPŁATNY KATALOG

ZATRUDNIĘ kierownicę kat. "D". Możliwość przejęcia kontraktu. TEL. 247-9193

POTRZEBNA młoda kobieta do pracy w kuchni, 4-5 godzin dziennie rano, Wilson/Bathurst. Tania, TEL. 398-2106

UWAGA! Potrzebne panie robiące na drutach i szydełkiem, które mogą się wykazać kilkoma wzorami swetrów i kilkoma próbkami wzorów. Praca może być wykonana u siebie w domu, w wolnym czasie. Proszę dzwonić od 9:30 - 22:00, TEL. 267-8815

EMPEROR International Trade Company poszukuje agentów na terenie Quebec, Ontario, Manitoba oraz British Columbia do sprzedaży - active and aerobic wear by Seana USA. Osoby zainteresowane proszę dzwonić TEL/fax (403) 482-2711.

FIRMA remontowo-budowlana zatrudni pracowników i subcontractorów. TEL. 455-6691

TECHNIK dentystyczny z 4-letnim stażem poszukuje pracy. TEL. 654-7028

MĘŻCZYŻNA lat 30 poszukuje pracy. Podejmie każdą. TEL. 247-1583

ODPOWIEDZIALNA, w średnim wieku nauczycielka poszukuje pracy. TEL. 242-9906 lub maszyna 279-1830

MĘŻCZYŻNA z 15-letnim doświadczeniem zawodowym poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 745-3681

50-LETNIA pani zaopiekuje się starszą osobą lub podejmie sprzątanie, posiada stały pobyt. (514) 376-0206

PRZYJMĘ każde zlecenie pracy chałupniczej do wykonania w swoim domu. Posiadam SIN oraz transport. Mieszkam w Kitchener, tel. (519) 570-4820 wiadomość na maszynie.

ZAOPIEKUJĘ się starszą lub chorą osobą. Okolice Roncesvalles, Queen, King, Lakeshore. TEL. 253-5470 wiecz. Prosić Gienię.

DWÓCH męczyzn tokarz i spawacz poszukuje pracy w zawodzie lub każdej innej. TEL. 766-6310

MĘŻCZYŻNA oczekujący na pobyt stały podejmie każdą pracę. Jestem z zawodu specjalistą produkcji materiałów budowlanych. TEL. 285-6207 Hubert

PRZYJMĘ sprzątanie w niedziele. TEL. 366-0937 w godz. 12-17

PODEJMĘ pracę pomocy domowej. Podstawowy rosyjski i niemiecki. TEL. 261-7292

ZAOPIEKUJĘ się domem, dziećmi w okresie od 27 grudnia do 3 stycznia 1990 r. TEL. 253-0663

40-LATEK z doświadczeniem kanadyjskim w "taping", kładzeniu płyt gipsowych i malowaniu szuka pracy. TEL. 391-0638

PIELĘGNIARKA dyplomowana podejmie się opieki nad dzieckiem lub starszą osobą bądź zajmie się sprzątniem. TEL. 253-3205

KOBIETA poszukuje pracy w weekendy. TEL. 624-0510 po g. 19, Teresa

MĘŻCZYŻNA poszukuje pracy w każdych godzinach. TEL. 789-9533 po g. 20, Tadeusz

OCZEKUJĄCY na pobyt stały podejmie każdą pracę. TEL. 740-9711 Krzysztof

KOBIETA lat 38 podejmie pracę w soboty i niedziele. TEL. 949-1068 Danuta

OGŁOSZENIA O PRACY

Zamieszczamy 3-krotnie bezpłatnie. TEL. 747-6034

POMÓŻ POLAKOWI ZNALEŹĆ PRACĘ ZGŁOŚ WOLNE MIEJSCA

38-LETNI tokarz, frezer, mechanik nowo przybyły z Polski podejmie każdą pracę. TEL. 763-4036 Jurek

MŁODY mężczyzna oczekujący na pobyt stały podejmie każdą pracę, podstawowy angielski. TEL. 242-5205 Marek

PRZYJMĘ pracę. Opiekę nad dzieckiem, mam lat 54. TEL. 255-4931

KREŚLARKA z Polski z długoletnią praktyką podejmie pracę. TEL. 253-1509

SPAWACZ, ślusarz oczekujący na pobyt stały poszukuje pracy. TEL. 569-0873 prosić Kazika

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem w swoim domu. Okolice High Park. TEL. 763-5350

ELEKTRYK, przybyły z Polski poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 630-2380 prosić Mariana

MŁODY mężczyzna poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 769-2659

NOWO przybyły z własnym samochodem poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 447-4681

POSZUKUJĘ pracy. Bawienie dzieci lub sprzątanie. TEL. 431-3474

POSZUKUJĘ MASAŻYSTKI ze znajomością języka angielskiego, z doświadczeniem klinicznym, SIN, do nowo otwartej kliniki w Scarborough. TEL. 287-1429

KOBIETA lat 28, oczekująca na pobyt stały, nauczycielka i technik plastyk, umiejscawiając się, poszukuje pracy. Najchętniej w okolicy Dufferin/King. TEL. 532-8620

PRACA dla kobiet i mężczyzn jako dystrybutorzy. TEL. 431-7193 Helen

MŁODY mężczyzna posiadający prawo jazdy i samochód, poszukuje pracy w godzinach popołudniowych i nocnych. TEL. 763-4241

MŁODA dziewczyna poszukuje pracy. TEL. 239-5194

MĘŻCZYŻNA w średnim wieku poszukuje jakiegokolwiek pracy. TEL. 234-8230

DWÓCH męczyzn oczekujących na pobyt stały podejmie razem lub osobno pracę. TEL. 259-0705 po 6 wiecz.

MŁODY mężczyzna, z zawodu hydraulik i spawacz elektryczny, posiadający pobyt stały, poszukuje pracy w swoim zawodzie lub jakiegokolwiek innej. TEL. 767-1938

PODEJMĘ każdą pracę w weekendy. TEL. 453-2633

DOCHODZĄCA pani do pomocy przy dzieckach potrzebna w Brampton. TEL. 455-0818

MALARZ i hydraulik z praktyką kanadyjską poszukuje stałej pracy. TEL. 533-5473 po godz. 21

POTRZEBUJESZ wykończyć basement, pomalować swój dom, mieszkanie - zadzwoń 525-1044 HAMILTON

DWÓCH młodych mechaników poszukuje jakiegokolwiek pracy chałupniczej. Także wysocy precyzyjnej. TEL. 279-9071 Stanisław

KOBIETA poszukuje pracy na weekendy. TEL. 767-4881

NOWO przybyły podejmie każdą pracę. TEL. 456-2832

PRACĘ chałupniczą przyjmę w domu. Każdą poza krawiectwem. TEL. 456-2832

SAMOTNY mężczyzna z dwójką chłopców w wieku 4 i 11 lat potrzebuje odpowiedzialnej pani do pomocy w domu z zamieszaniem na miejscu w Niagara Falls. TEL. 1-(416) 354-7295

POTRZEBNA dochodząca pani, ze znajomością gotowania, do prowadzenia domu dla trzech dorosłych osób. Okolice Spadina i College. Dzwonić po godz. 5 po poł. TEL. 925-8128

LOOKING for nunny, housekeeper, two kids neborn, 16 month, live in or live out, Marilize - 889-1428, Tikwa - 886-0084

PAINTERS needed minimum 5 years experienced. TEL. 540-2020 or 543-9840

MŁODZI dentyści poszukują pracy. TEL. 889-8673

MŁODY mężczyzna oczekujący na pobyt stały szuka pracy. TEL. 467-8792

POTRZEBNA osoba lub osoby posiadające znajomość i doświadczenie fotografii barwnej. Proszę zgłaszać się osobistnie, 3043 Lakeshore Blvd.W., Toronto, Ont.

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem we własnym domu. Oakwood/St.Claire. TEL. 656-8361

OBYWATELKA kanadyjska, zamieszkała na stałe w Sopotcie, podejmie współpracę lub spółkę z firmą polonijną lub indywidualnym inwestorem. Posiadam samochód i telefon. Proszę dzwonić w Toronto po godz. 7 wiecz. TEL. 534-3982

DRYWALL, i inne roboty remontowe z doświadczeniem kanadyjskim wykonuję. TEL. 391-0638

SAMOTNY mężczyzna 65 lat z synem 32 lata poszukuje pomocy domowej w średnim wieku w luksusowym czystym domu z zamieszaniem. Pranie, gotowanie, drobne sprzątanie. TEL. 630-7797

KOBIETA, lat 35, przyjmie sprzątanie. TEL. 223-6550 po godz. 18

NOWO przybyły z samochodem podejmie każdą pracę w okolicy Etobicoke i Mississauga. TEL. 625-5564

LEKARZ DENTYSTA poszukuje pacjenta na egzamin, potrzebującego kilku plomb. TEL. 767-8038

DOROTA, lat 26, technik farmacji poszukuje pracy. TEL. 253-5125

HOUSEKEEPER baby sitter needed for 2 kids live in. Must love children, 6 days a week, \$600 per month. TEL. 366-0937 10 am - 8 pm

MŁODY, oczekujący na pobyt stały podejmie jakiegokolwiek pracę. TEL. 897-7632

NOWO przybyła Polka poszukuje pracy - francuski, rosyjski, angielski podstawowy. TEL. 539-0686

KOBIETA po 50 z referencjami szuka pracy od lutego, może być sprzątanie, gotowanie, opieka przy starszej osobie. TEL. 271-5924

MŁODY mężczyzna oczekujący na pobyt stały szuka pracy. TEL. 467-8792

POSZUKUJĘ przyjemnej, stałej pracy. TEL. 537-4707

MŁODA energiczna fachowo posprząta mieszkanie lub biuro. TEL. 438-0894

DWÓCH nowo przybyłych poszukuje pracy. TEL. 232-1326

DWÓCH młodych, energicznych męczyzn podejmie każdą pracę. Również w weekendy. TEL. 533-5473 po 21.

MODELARZ szuka pracy. TEL. 822-3903

FACHOWIEC budowy i remontów jachtów szuka pracy. TEL. 822-3903

KOBIETA, lat 32, uczciwa, samodzielna, pedagog podejmie pracę. TEL. 391-0638 po godz. 21

MŁODY mężczyzna z kanadyjskim doświadczeniem w malowaniu, remontach i kładzeniu płyt gipsowych szuka pracy. TEL. 663-4521 Leszek

MŁODA dziewczyna, umiejscawiając się, lubiąca także dzieci poszukuje pracy. TEL. 588-4416

POTRZEBNA kobieta w średnim wieku, pracowita, znająca trochę angielski do pomocy w domu. Sprzątanie, opieka nad dziećmi w wieku 9, 8, 5 lat. Samodzielny pokój, przysznice, wyżywienie, 2 dni wolne. \$125 na tydzień. Proszę dzwonić wieczorem lub zostawić wiadomość TEL. 731-2177 lub 665-9676 p. Millerowa

OD 15 grudnia potrzebny kuchacz do domu starców. Gotowanie dla ok. 40 osób. 8 dol. na godz., SIN i podstawowy angielski. TEL. 225-7332 Karina

POSZUKUJĘ pracy w budownictwie. Mam 10-letnie doświadczenie, SIN i jestem na pobycie stałym. TEL. 259-7423 Zbyszek

ZAOPIEKUJĘ się dziećmi lub osobą starszą w weekendy. TEL. 226-4037

JUBILER poszukuje pracy. TEL. 431-3096

DOŚWIADCZONY tokarz z pobytem stałym poszukuje pracy. TEL. 431-3096

NIANIA zaopiekuje się małym dzieckiem w swoim domu z ogrodem tuż przy stacji metra High Park. TEL. 766-2966

STOCZNIA jachtowa potrzebuje 30 pracowników o różnych kwalifikacjach (mechanicy, cieśle, elektrycy, lakiernicy). Stała praca. TEL. 240-9558

MĘŻCZYŻNA poszukuje stałej pracy pod dachem. TEL. 465-7260 wiecz.

MŁODA dziewczyna poszukuje pracy. TEL. 465-7260

ZAOPIEKUJĘ się dzieckiem u siebie w domu w Mississauga. TEL. 278-7940

TOKARZ, ślusarz maszynowy, spawacz-mechanik rowerowy, z doświadczeniem z Polski podejmie pracę w zawodzie lub każdą inną. TEL. 241-6131

POTRZEBNA kobieta do opieki nad 68-letnią kobietą z zamieszaniem na miejscu. Pensja 400 dol. TEL. 630-7797

ENERGICZNA, dokładnie posprząta mieszkanie, dom, najchętniej w okolicach High Parku. TEL. 756-4154

KOBIETA w średnim wieku podejmie pracę opieki nad dziećmi u siebie w domu, okolice Albion (Rexdale) lub dochodząc. TEL. 743-9086

ELEKTRONIK znający programowanie obrabiarek sterowanych numerycznie, oczekujący na pobyt stały podejmie każdą pracę. TEL. 439-7142

DOM na przedmieściu Słupska - sprzedam. 9 akrów działka. TEL. (416) 625-4659

DO SPRZEDANIA lub wynajęcia mieszkanie 3-pokojowe w Warszawie. Aleje Niepodległości i Narbutta. TEL. 240-1392

DO SPRZEDANIA lub WYNAJĘCIA piękne trzypokojowe mieszkanie w świetnej lokalizacji w Toronto. TEL. 326-7031

NOWA japońska maszynę dziewiarską Brother okazjnie sprzedam. TEL. 766-2966

SPRZEDAM kolejkę Lionel w skali 027. Stacja, cztery wagony, lokomotywa, zwrotnica, 20 torów różnej wielkości i kształtów. \$200. TEL. 749-9828 w godz. 16:30-21:00.

ODSTĄPIĘ pokój z kuchnią i łazienką na okres 6 miesięcy od 1 stycznia 2 panom lub 2 paniami. TEL. 253-5470 wiecz., Gienia

DUŻY pokój do wynajęcia, strefa Royal York i QEW. Andrzej. TEL. 253-6932 lub 244-2449

DO WYNAJĘCIA tani POKÓJ do wynajęcia dla pani, \$260 miesięcznie, okolice Weston/Finch. TEL. 748-1254

DUŻY jasny pokój do wynajęcia z własną łazienką oraz używalnością kuchni. Okolice Albion i Islington. TEL. 748-2509

POKÓJ do wynajęcia. Okolice Squire 1. TEL. 277-9595

SPOKOJNA, wykształcona dziewczyna szuka pokoju w apartamencie. TEL. 241-0011 prosić Romę

OKOLICA Don Mills i Steeles. DO WYNAJĘCIA apartament nieumeblowany typu studio w basemencie. Oddzielne wejście, parking, klimatyzacja. 550 dol. miesięcznie. TEL. 756-1381

MIESZKANIE 2-sypialniowe oraz pokoje do wynajęcia od zaraz. Royal York/Queensway. TEL. 391-2703

MISSISSAUGA pokój do wynajęcia od zaraz. TEL. 896-0435

NIEPALĄCY poszukuje pokoju w Mississauga. TEL. 569-0873 prosić Kazika

POKÓJ do wynajęcia w polskiej dzielnicy. TEL. 251-2999

POKOJE 1- 2-osobowe do wynajęcia. Używalność kuchni, łazienki. TEL. 252-4548

POKOJE do wynajęcia ze wspólną kuchnią i łazienką. \$75 tygodniowo. Wiadomość na maszynie. TEL. 255-0538

PREZENT na gwiazdkę kotek redakcji w dobre ręce

8-tygodniowe, zdrowe, pogodne kocię, typu buras polpity. Dzwonić ECHO TEL. 747-6034

BIOENERGOTERAPEUTA bezpłatnie postawi diagnozę, wyleczy, przyniesie ulgę w cierpieniu. Toronto TEL. 398-7052

UWAGA! Ogłoszenie tej wielkości w ramce do 12 numerów, płatne z góry, kosztuje TYLKO 75\$. Zamówienia przyjmujemy listownie i telefonicznie.

PROSZĄ O SPONSOROWANIE

Wielką grupę oczekujących stanowią Polacy przebywający w Grecji, którzy błądzą o sponsorów z Kalamaty. Są to:

• Mechanik obróbki skrawaniem, instruktor turystyki, Skałuba Wojciech, ur. 18.01.1966 r., kawaler; adres: Kalamata 24100, Poste Restante, Greece

• Wyczynowy kajakarz, technik obróbki skrawaniem, kawaler, lat 30, Krzysztof Sojski, adres: El. Venizelou 17, 166-75 Glifada, Athens, Greece, tel. 8946290

• Mechanizator rolnictwa, lat 38, Ryszard Paduszyński, adres: 24 - 100 Kalamata, Poste Restante, Greece

• Kierowca - mechanik - spawacz, lat 44, Roman Paduszyński, adres: 24 - 100 Kalamata, Poste Restante, Greece

• Nauczyciel geografii, ur. w 1954 r., ze znajomością angielskiego, ciesielki, malowania i tapetowania, adres: 24 - 1000 Kalamata, Poste Restante, Greece

• Mistrzyni fryzjerska, lat 33 i technik samochodowy oraz ich dwóch synów: Danuta i Grzegorz Ferdyn, adres: 63 - 080 Nea Kalikratia Chalkidiki, Greece

• 24-letni kawaler, technik-elektryk ze znajomością angielskiego, Tadeusz Kieciński, adres: Poste Office, 100 Edou Str., Greece

• Małżeństwo Ewy i Jerzego Boguszewiczów (1961 i 1959), pedagog-psycholog i analityk, ze znajomością angielskiego, adres: Poste Restante 1000 g Pl. Omonia, Athens Greece

• Jan Majewski, ur. 16.01.1966, technik mechanik samochodowy i jego żona Jolanta, ur. 12.04.1966 - instruktor turystyczny, adres: J.J. Majewski, 24100 Kalamata, Poste Restante, Greece